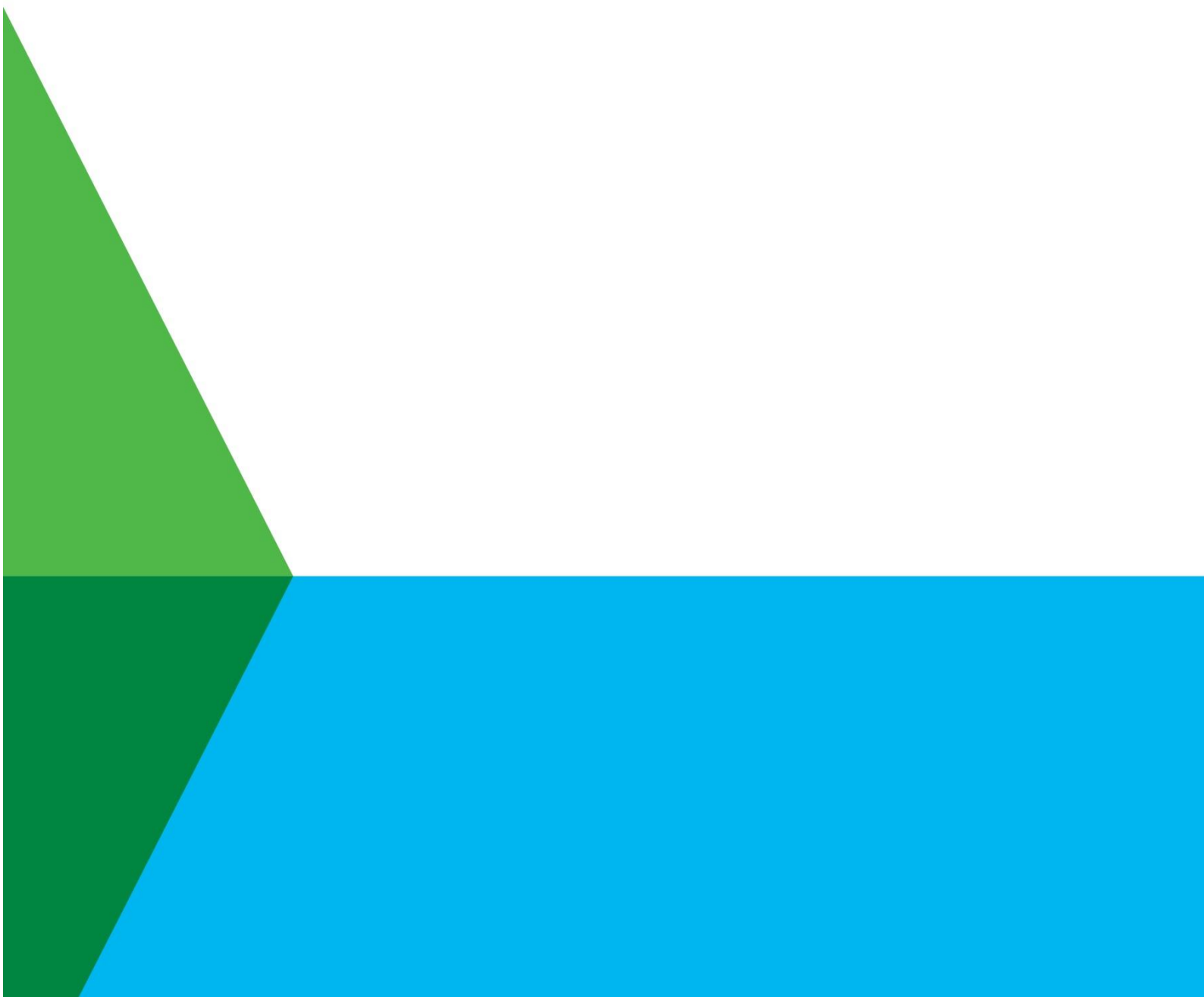

Perspectiefnota 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord en leeswijzer	5
1. Aanbiedingsbrief	6
1.1 Samen bouwen op Nissewaard	6
1.2 Bestuur en dienstverlening	7
1.3 Schoon, heel en veilig	8
1.4 Duurzaam ontwikkelen en wonen	10
1.5 Ondernemen en ontspannen	12
1.6 Leren, participeren en ondersteunen	13
1.7 Bestuurlijk proces	16
2. Financieel perspectief 2024 - 2028	17
2.1 Financieel perspectief 2024 e.v.	17
2.2 Sociaal Domein	20
2.3 Aanpak sluitende begroting 2025 - 2028	22
2.4 Bezuinigingsvoorstellen Algemene Dienst en Sociaal Domein	23
2.5 Openstaande taakstellingen	25
2.6 Investeringskredieten	26
2.7 Ontwikkelingen Algemene reserve	26
2.8 Verloop weerstandsratio	27
2.9 Stelpost loon- en prijsstijging	27
2.10 Stelpost areaalmutaties	28
3. Indeling programmabegroting 2025 - 2028	29
3.1 Inleiding	29
3.2 Programma's	29
3.3 Paragrafen	30
4. Bijlage I Indexatie	31
4.1 Prijzen	31
4.2 Lonen	32
4.3 Samengesteld percentage	33
4.4 Toelichting berekeningswijze belastingen (OZB) en tarieven (riolering)	33
5. Bijlage II Overzicht knelpunten 2024 – 2028	35
5.1 Bestuur en dienstverlening	38
5.2 Schoon, heel en veilig	39
5.3 Duurzaam ontwikkelen en wonen	42
5.4 Ondernemen en ontspannen	43
5.5 Leren, participeren en ondersteunen	45
5.6 Overzichten	45
5.7 Sociaal Domein	48
6. Bijlage III Bezuinigingen 2025 - 2028	58
6.1 Bestuur en dienstverlening	60
6.2 Schoon, heel en veilig	61
6.3 Duurzaam ontwikkelen en wonen	63
6.4 Ondernemen en ontspannen	63
6.5 Overzichten	64
6.6 Bezuinigingsvoorstellen Sociaal Domein	66

6.7	Leren, participeren en ondersteunen	67
7.	Bijlage IV Overzicht administratieve mutaties 2024 - 2028	72
7.1	Bestuur en dienstverlening	74
7.2	Schoon, heel en veilig	74
7.3	Duurzaam ontwikkelen en wonen	75
7.4	Ondernemen en ontspannen	75
7.5	Leren, participeren en ondersteunen	75
7.6	Overzichten	76
8.	Bijlage V Reserves en voorzieningen	78
9.	Bijlage VI Investeringskredieten	80

Doel perspectiefnota

De perspectiefnota is een eigen document van de gemeente Nissewaard (zie Financiële Verordening 2020) en komt als zodanig niet voor in het Besluit Begroting en Verantwoording voor Provincies en Gemeenten (BBV). De perspectiefnota is bedoeld om de afwijkingen weer te geven van de lopende begroting alsook het vastleggen van de uitgangspunten en verwachte (financiële) ontwikkelingen bij het opstellen van de begroting voor de komende jaren.

Een groot deel van het werk van een gemeente bestaat uit “going concern” werkzaamheden, hierin zijn accenten aan te leggen, maar deze hebben minder politieke prioriteit. In het coalitieakkoord Samen bouwen op Nissewaard zijn de politieke lijnen uitgezet voor de huidige gemeenteraadsperiode.

De perspectiefnota dient als handvat voor de gemeenteraad om de koers te bepalen voor de volgende programmabegroting. Via het indienen van moties kan de gemeenteraad deze richtinggevendende uitspraken kenbaar maken. Het college stelt de begroting op. In de programmabegroting wordt vervolgens aangegeven op welke wijze de moties een plek hebben gekregen in de programmabegroting.

Leeswijzer

De aanbiedingsbrief schetst een beeld van het beleidsmatig perspectief. Dit is gebaseerd op het coalitieakkoord Samen bouwen op Nissewaard. De aanbiedingsbrief sluit af met een korte beschrijving van de wijze waarop het bestuurlijke besluitvormingsproces verloopt.

In hoofdstuk 2 wordt een uiteenzetting gegeven van het financieel perspectief 2024 – 2028. Ten tijde van het schrijven van deze perspectiefnota was de analyse van de meicirculaire 2024 nog niet afgerond. Wij streven er naar om voor de behandeling van de Perspectiefnota 2025 in de raad door middel van een brief de belangrijkste ontwikkelingen van deze circulaire op de gemeentefinanciën kenbaar te maken. In dit hoofdstuk (en overige onderdelen van deze perspectiefnota) wordt bij sommige posten “PM” vermeld. Dit houdt in dat er wel (mogelijke) financiële mutaties (positief dan wel negatief) verwacht worden, maar dat momenteel daar nog geen/onvoldoende zicht op is. Zodra daar meer over bekend is, is het bovendien nog de vraag of hier extra middelen beschikbaar voor moeten worden gesteld dan wel dat het binnen de bestaande budgetten kan worden verwerkt/opgevangen. Indien de verwachte mutatie hiertoe aanleiding geeft, wordt er nader over geadviseerd.

In hoofdstuk 3 wordt de programma-indeling voor de begroting 2025 – 2028 uiteengezet waarbij tevens per programma de betreffende thema's worden benoemd.

In bijlage I wordt een nadere toelichting gegeven op de berekening van de gehanteerde indexpercentages voor 2025.

In bijlage II zijn de geïnventariseerde knelpunten 2024 – 2028 terug te vinden.

Bijlage III bevat de bezuinigingsvoorstellen voor 2025 – 2028 met betrekking tot de Algemene Dienst en het Sociaal Domein.

In bijlage IV wordt een overzicht gegeven van de te verwerken administratieve mutaties 2024 – 2028. Deze zijn budgettair neutraal en zijn enkel en alleen aan deze perspectiefnota toegevoegd omdat ze over programma's heen gaan waarmee ze, vanuit financieel technisch oogpunt, door de gemeenteraad dienen te worden geautoriseerd.

Tenslotte worden in bijlage V en VI een overzicht gegeven van respectievelijk de reserves en voorzieningen en de investeringskredieten.

Aan de Gemeenteraad,

1.1. Samen bouwen op Nissewaard

Inleiding

Voor u ligt de perspectiefnota 2025-2028. Het komen tot deze perspectiefnota 2025 verliep anders dan de voorgaande jaren. Dit heeft te maken met de toenemende onzekerheid over onze gemeentefinanciën gedurende dit proces.

Daar waar de begroting 2024 nog een bescheiden positief beeld liet zien voor 2025, is dit nu – slechts een paar maanden later - anders. De verwachting was dat we vanaf 2026 zouden worden geconfronteerd met niet sluitende begrotingssaldi, echter door wijziging in het Rijksbeleid is dit nu ook voor 2025 het geval.

Structureel minder Rijksinkomsten

We verwachten dat we in 2026 een tekort hebben van 15,7 miljoen euro, oplopend tot 16,4 miljoen euro in 2028. Dit komt onder andere door de diverse CAO-verhogingen en de stijging van de jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning. De grootste oorzaak ligt echter bij het Rijk, dat besloten heeft om vanaf 2026 drie miljard minder aan gemeenten uit te geven – het financiële ravijn. Daarbij is het wrang dat het Rijk voor de grote opgaven wel een groot beroep op gemeenten doet. Zo zijn de kosten van de jeugdzorg in 2025 explosief gestegen, zonder dat daar voldoende compensatie tegen over staat.

De aangekondigde afschaffing van de opschalingskorting in de voorjaarsnota van het demissionaire kabinet heeft voor Nissewaard niet het gunstige effect gehad zoals gehoopt. Sterker nog, het ging gepaard met een flinke korting op de Rijksinkomsten voor het jaar 2025, waardoor dit samen met de fikse stijging van de kosten van de Jeugdzorg leidt tot een tekort van 4 miljoen in 2025. Daarnaast is het nog steeds onduidelijk wat de nieuwe financieringssysteem voor het gemeentefonds zal opleveren.

Het is een schrale troost dat we niet de enige gemeente in Nederland zijn met financiële zorgen. Ruim 80% van de gemeenten krijgt hun begroting niet meerjarig sluitend. De VNG-leden, zo ook Nissewaard, hebben onlangs met zeer grote meerderheid ingestemd met de resolutie om de huidige onderhandelingsstrategie richting het kabinet voor te zetten. Die strategie is erop gericht om bij het kabinet balans in de gemeentelijke taken en middelen voor elkaar te krijgen en als die uitblijft een escalatiestrategie voor te leggen aan de leden. Een mooi streven, waarbij we hopen dat het kabinet ziet dat het water aan de lippen staat bij zeer veel gemeenten. Op de korte termijn is Nissewaard nog niet geholpen met de VNG-inzet.

Financiële uitdaging: kind niet met het badwater weggoien

Door het wispelturige Rijkbeleid is het een uitdaging om structureel balans te vinden tussen de beschikbare middelen en het fijn wonen, werken en leven in Nissewaard. We willen blijven wie we zijn. We blijven bouwen aan onze gemeente om Nissewaard verder vooruit te brengen naar een aantrekkelijke, vitale, toekomstbestendige woon- en werkgemeente in 2040. Tegelijkertijd staat Nissewaard voor een aantal grote uitdagingen, te denken valt aan de zorgwekkende sociaal economische ontwikkeling, achterblijvende woonaantrekkelijkheid en toenemende problematiek op het gebied van leefbaarheid en veiligheid in de oudste wijken, die nu massaal hun houdbaarheidsdatum bereiken en staan voor een stevige vervangingsopgave. Daar kunnen we en willen we niet van weglopen.

Als gevolg van de tegenvallende inkomsten van het Rijk is het tekort op de begroting fors toegenomen; er vallen excessieve gaten in de begroting. Hierdoor staan we voor een omvangrijke financiële uitdaging, die ons sinds jaren – met pijn in het hart – noopt tot het nemen van stevige structurele bezuinigingsmaatregelen. Tegelijkertijd accepteren we geen afbraak van en in onze stad, we willen het kind niet met het badwater weggooien; we blijven investeren, maar we hebben ons wel te redden in deze financieel zware tijden. Het college wil daarom het huishoudboekje op orde brengen, maar blijven investeren waar het nodig is. Doelstelling is om ook gesteld te staan voor de volgende collegeperiode indien er een tijd van nog grotere schaarste aanbreekt. Deze verantwoordelijkheid wordt door het college terdege gevoeld.

Iedere Nissewaarder moet kunnen bouwen op een veilige en leefbare gemeente. We blijven onze wettelijke taken uitvoeren. We kijken wat we kunnen laten en hoe we dingen met minder geld anders kunnen doen. Maar we ontkomen er niet aan dat het in alle geledingen in de gemeentebegroting gevolgen zal hebben. We moeten pijnlijke keuzes maken. Indien het Rijk blijft vasthouden aan de voorgenomen maatregelen dan kunnen we niet anders dan deze maatregelen uit te voeren. En dan zullen alle inwoners er iets van merken; in de lasten, in de buitenruimte en de voorzieningen in het sociaal domein.

En als vanzelfsprekend kijken we ook kritisch naar de gemeente en de gemeentelijke organisatie. Deze laatste krijgt een forse taakstelling waarbij door efficiënter en effectiever te werken én zaken anders te organiseren, geld bespaard moet worden. Dit heeft invloed op de omvang van het ambtelijk apparaat. Ook de gemeenschappelijke regelingen wordt gevraagd kritisch te kijken naar de begroting en organisaties.

De kortingen van het Rijk hebben we niet gelijk via de onroerendezaakbelasting (OZB) willen oplossen. Dit blijft voor ons het laatste redmiddel, waarbij we niet kunnen uitsluiten dat we dit bij nog slechter financieel weer – en het Rijk gemeenten weigert te gemoet te komen, dit toch als maatregel moeten inzetten.

Met deze perspectiefnota leggen wij voor hoe we Nissewaard door deze moeilijke financiële tijd willen loodsen. Er staat niet alleen wat we in 2025 willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen, maar dit keer ook welke ombuigingen en bezuinigingen we moeten doen, willen we een financieel gezonde gemeente blijven. Pijnlijke maatregelen die wij ook liever niet hadden gezien en die alle domeinen treffen en inwoners zullen voelen, maar waartoe we genoodzaakt zijn. In deze samenvatting lichten wij enkele belangrijke punten voor u uit.

Zoals u kunt zien is de begroting meerjarig nog niet sluitend. Afhankelijk van de effecten van de meicirculaire is de doelstelling om een meerjarig sluitende begroting neer te leggen. Dit vraagt een opgave van zowel college als raad om gezamenlijk tot een sluitende begroting te komen in het najaar. Het is belangrijk dat wij – college en raad samen – gedurende deze periode elkaar vast blijven houden en ons voorbereiden op financieel heftige tijden en tegelijkertijd onze mooie ambities voor een aantrekkelijke, vitale, toekomstbestendige woon- en werkgemeente in 2040 vasthouden. Samen bouwen we op Nissewaard!

1.2 Bestuur en dienstverlening

Burgerzaken

De inwoners van Nissewaard kunnen bij Burgerzaken terecht voor veel producten, zoals het vernieuwen van reisdocumenten en rijbewijzen, uittreksels aanvragen, een geboorte aangeven of een nieuw adres doorgeven. Jaarlijks gaat het om tienduizenden klantcontacten. Steeds meer producten kunnen via het digitale loket worden aangevraagd. Persoonlijk contact met de gemeente

blijft mogelijk of is zelfs noodzakelijk als voor een aanvraag de identiteit van de aanvrager dient te worden vastgesteld. We zetten in op het continu verbeteren van de basisregistratie personen (BRP), een primaire taak van de gemeente als beheerder van de BRP.

Binnen die taak valt ook het opsporen en voorkomen van identiteits- en adresfraude. Een integrale aanpak van de adresonderzoeken met ketenpartners is hierbij het uitgangspunt.

Vanaf 2025 gaan een aantal leges bij burgerzaken omhoog. Zo worden de leges voor een huwelijk en partnerschap duurder en zal er meer betaald moeten worden voor een uittreksel uit de Basisregistratie Personen. Vanaf 2026 zullen steeds meer zaken digitaal afgehandeld worden zoals de automatische uitgifte van documenten en het verlengen van documenten. Dit werkt kostenbesparend. Sinds 1 oktober 2021 loopt er een pilot adreskwaliteit, waarbij wordt ingezet op adresonderzoek met huisbezoek. Hier kan mee gestopt worden omdat het inmiddels als verplichting is opgenomen in de Wet Basisregistratie personen.

Belastingen

Het voorstel is om enkele belastingen te verhogen. Zo komt de kwijschelding voor belasting van de eerste hond te vervallen en neemt het tarief voor de hondenbelasting toe. Ook de toeristenbelasting zal worden verhoogd. De onroerendzaakbelasting blijft hierbij vooralsnog buiten schot. Het college sluit niet uit dat een verhoging van de OZB alsnog noodzakelijk is bij slechter financieel weer en als het Rijk niet over de brug komt.

Organisatie

Wij staan de komende tijd als organisatie voor grote opgaven. Niet alleen als het gaat om de maatschappelijke opgaven waar wij mee aan de slag moeten, zoals leefbaarheid in onze wijken en kernen, schaarste op de woningmarkt en de energietransitie. Ook moet de gemeentelijke organisatie met minder geld de dienstverlening aan onze inwoners op peil houden. We moeten dus zoeken naar mogelijkheden om taken anders te doen, samen te voegen of niet meer te doen. Dat willen we gaan doen door meer procesgericht te gaan werken binnen onze gemeentelijke organisatie. In deze uitdagende tijden biedt procesgericht werken een oplossing die niet alleen efficiëntie en besparingen mogelijk maakt, maar ook de kwaliteit van onze dienstverlening verhoogt.

Er wordt circa € 1,5 miljoen bezuinigd op de organisatie. Daarbij wordt ook de externe inhuur en advisering teruggebracht. De ambitie is om de komende 4 jaar 2,5% reductie per jaar te realiseren om tot een totaalreductie van 10% te komen. De krappe arbeidsmarkt maakt dit nog wel een uitdaging. Investeren in aantrekkelijk werkgeverschap kan daarbij helpen.

1.3 Schoon, heel en veilig

Openbare orde & veiligheid

De aanpak van jeugdoverlast en preventie op jeugdcriminaliteit heeft hoge prioriteit. Essentieel is hierbij de samenwerking tussen het team openbare orde en veiligheid, de jeugdboa's en de politie.

Het thema van Zorg en Veiligheid wordt verder opgezet. Enerzijds wordt er vanuit beleidsmatig perspectief gestart met het opstellen van een beleidskader met daarin een missie, visie, strategische doelstellingen en aandacht voor de beleidsthema's die onder zorg en veiligheid vallen, waaronder wonen, huiselijk geweld, radicalisering en GGZ. Anderzijds wordt op uitvoeringsniveau verder gegaan met het versterken van de interne samenwerking door middel van doorontwikkeling van de thematafels en uiteindelijk de regietafel.

We blijven ons inzetten op ondermijning, echter de tekorten op de begroting zorgen ervoor dat we onze ambities niet verder uitbreiden. De huidige aanpak van ondermijning voorziet in preventie

(bewustwording) bij bedrijven, instellingen en woningbouwcorporaties. Aan de repressieve kant is de samenwerking met het RIEC en de politie. Gezamenlijk wordt ingezet op de 'bestrijding' van ondermijnende criminaliteit; waar het kan worden naast het strafproces bestuurlijke maatregelen ingezet. Door steeds veranderende wetgeving, zoals de omgevingswet en de Wet Bibob, moeten de beleidsregels Bibob aangepast worden. Vaststelling daarvan wordt beoogd in 2025.

Met het oog op financieel lastige periode voor de gemeenten, worden de gemeenschappelijke regelingen gevraagd hier solidair op in te spelen. Zo ook de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond. Door deze nieuwe financiële ontwikkeling ontstaat een situatie dat de VRR met de uitdaging komt de gemeenten tegemoet te komen. Hier kunnen diverse scenario's voor worden opgesteld (indexering op 0% of afvlakken naar een kleinere indexering, tijdelijk pauzeren van de Ontwikkelagenda of alleen scenario 1 van de Ontwikkelagenda uitvoeren). Het Algemeen Bestuur gaat in gesprek met de VRR om te komen tot een gewenst resultaat voor de begroting van 2025.

De horecastewards blijven aanwezig in en rondom de horeca in Spijkenisse in de weekenden. Het is gebleken dat de inzet van de horeca stewards een positief effect heeft op de veiligheid en het veiligheidsgevoel. Er zal gelet op de financiële middelen wel keuzes gemaakt worden wat betreft de inzet voor de komende jaren.

Vervangingsopgave beheer openbare ruimte

De openbare ruimte is het visitekaartje van Nissewaard. Ze vormt de publieke verblijfs- en ontmoetingsplek, bepaalt de leef- en woonomgeving en draagt bij aan de algemene gezondheid, sociale veiligheid en welzijn. Wij vinden het belangrijk hierin te blijven investeren, al zal het onderhoudsbudget groen wel met ruim 10 procent worden verlaagd. Dit betekent het verlagen van de frequentie van onderhoud en het voeren van diversiteitsbeleid. Daarbij wordt de verbinding gezocht met duurzaamheid en ecologie. Het budget voor het dagelijks onderhoud van de verhardingen wordt daarnaast met 5 procent verlaagd en de frequentie van het reinigen van civieltechnische kunstwerken, zoals bruggen, gaat omlaag. De grootste uitdaging waar we nog steeds voor staan is het herstraten van de jaren negentig wijken en de reconstructies van de eerste wijken uit de groeikernperiode. Dit vraagt om een integrale beheeraanpak en vertaalt zich de komende jaren in grote reconstructies in de wijken. Door werken aan vervangingsopgave blijven de onderhoudskosten op de lange termijn beperkt.

In 2025 komt de focus met name te liggen op het voorbereiden van de werken van groot onderhoud en vervangingen van het uitvoeringsplan 2025 – 2034. In dit uitvoeringsplan zijn vervangingen en groot onderhoud opgenomen van onder andere wegen, bruggen, openbare verlichting, beschoeiingen, verkeersinstallaties, duikers, groen en speelplaatsen. De huidige marktomstandigheden zorgen er wel voor dat toegekende budgetten en investeringskredieten onder druk komen te staan. Mede daarom zal in 2025 ook verder gewerkt gaan worden aan een plan voor een financieel toekomstbestendig beheer voor Nissewaard en het opstellen van een nieuw gemeentelijk Watertakenplan

Kwaliteitsimpuls in de De Akkers, De Hoek en Waterland

Het combineren van sociale maatregelen en fysieke ingrepen in wijken zorgt voor een kwaliteitsimpuls. We maken de wijken hiermee leefbaarder en de sociale cohesie wordt bevorderd. De wijken De Akkers, Waterland en De Hoek krijgen een kwaliteitsimpuls. In 2023 zijn wijkatlassen opgesteld, waarin aandacht is besteed aan verschillende vraagstukken op het gebied van ontmoeting, zorg, beheer, veiligheid en verkeer. De komende jaren krijgt dit een vervolg.

Accommodaties & parkeren

Vanaf 2030 is de internationale doelstelling om 55 % CO₂ reductie gerealiseerd te hebben om vervolgens in 2050 een CO₂-uitstoot te hebben van 0%. Hiervoor zijn in Nissewaard een aantal

verduurzamingsmaatregelen genomen die uiteenlopen van zonnepanelen, LED-verlichting, warmtepompen tot zonnecollectoren. Een belangrijke stap in de verdere verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is dat de verduurzamingsmaatregelen gecombineerd worden met het meerjaren onderhoudsplan, waardoor verduurzaming én planmatig onderhoud integraal worden opgepakt. Hier wordt de komende jaren aan gewerkt.

Momenteel wordt het gemeentelijk vastgoed onderhouden op middenniveau, met uitzondering van Theater de Stoep, Boekenberg Spijkenisse en het Stadhuis. Deze drie gebouwen worden onderhouden op bovengemiddeld niveau. Vanaf 2025 zal het onderhoudsniveau van de gemeentelijke gebouwen verlaagd worden om de bezuinigingsdoelstelling te realiseren.

Controle op het betalen van de parkeerbelasting zal in de toekomst gedaan worden door middel van scootercontrole. Hierdoor gaan de kosten omlaag.

Kortparkeertarieven garages

Door kritisch te kijken naar de parkeerbegroting hebben we een bezuiniging weten te behalen. Daarnaast stellen wij een wijziging van de tarieven van de termijn van 60 minuten naar 50 minuten voor en een verdere verhoging van de parkeertarieven in 2027.

1.4 Duurzaam ontwikkelen en wonen

Nissewaard naar 2040

Het ontwikkelperspectief Nn2040 richt zich op het versterken van Nissewaard om een verrassende, veelzijdige, veerkrachtige, vitale en verbindende gemeente te zijn, die in staat is om onzekerheden in de toekomst op te kunnen vangen. Dit doen we door in te zetten op vier ontwikkelprincipes:

1. Zet in op de ontwikkeling van werkgelegenheid en onderwijs.
2. Differentieer de woningvoorraad.
3. Verbeter de mobiliteit.
4. Benut en versterk de groene kwaliteiten.

De afgelopen jaren zijn hier belangrijk stappen in gezet die meer en meer zichtbaar zijn voor de inwoners en ondernemers van Nissewaard. De eerste bewoners wonen op de locatie Kolkplein, zijn de werkzaamheden gestart rondom Metrobusstation Spijkenisse Centrum en wordt het nabijgelegen kantoorpand verbouwd tot appartementen. Tegelijkertijd zijn andere gebiedsontwikkelingen gestart zoals de gebieden rondom Vredehofstraat en Industriestraat. Belangrijke ontwikkelingen waarbij we met ontwikkelaars in een participatietraject tot het creëren van nieuwe woningen voor starters en ouderen en het zoeken naar de combinatie van wonen en werken. Op bedrijventerrein Halfweg-Molenwatering is een programma gestart om de ruimte beter te benutten en zorg te dragen voor een beperkte uitbreiding. Deze uitbreiding is nodig om de ontwikkeling op Haven Noord mogelijk te maken.

In de wijkontwikkelingen maken we slimme koppelingen tussen publieke investeringen (in de openbare ruimte of in onderwijsgebouwen) en private investeringen (in vastgoed), om op die manier een zo groot mogelijke impuls in de wijken te creëren.

Waar mogelijk wordt daarbij ingezet op het verkrijgen van subsidies of Rijksbijdragen om tot een sluitende business cases te komen.

Bereikbaarheid en mobiliteit

Ook in 2025 staat de bereikbaarheid van Nissewaard en omgeving onder druk als gevolg van de verschillende brugrenovaties van de Spijkenisserbrug en Hartelbrug. Hierbij zet Nissewaard in op zoveel mogelijk hinderbeperking en communicatie.

Naast deze brugopgaven blijven we het Rijk vragen om voortgang te maken ten aanzien van het eerder door Rijk en regio besloten maatregelpakket om de bereikbaarheid van Voorne-Putten te verbeteren. We blijven ons onverminderd inzetten voor het versterken van de bereikbaarheid van Nissewaard. Het openbaar vervoer krijgt een impuls door oplevering van het nieuwe metro-busstation Spijkenisse Centrum (2024-2025). Daarnaast werkt de gemeente met de Metropoolregio aan verdere verbetering van het openbaar vervoer, onder andere door de vaste spitslijnen naast de Spijkhopper en het gratis OV voor oudere minima.

Op het gebied van verkeersveiligheid investeert de gemeente in verkeersveilige schoolomgevingen, in de aanpak van verkeersonveilige locaties en in gedragsaanpakken verkeersveiligheid (in samenwerking met de MRDH). Nissewaard stopt echter met de gedragscampagne op Voorne Putten.

Duurzaamheid

Nissewaard heeft als ambitie om in 2050 energieneutraal, aardgasvrij, klimaatbestendig, waterrobuust en circulair te zijn. Dit draagt bij aan een leefbare, toekomstbestendige gemeente, en helpt inwoners met bestaanszekerheid door bijvoorbeeld voorspelbare en betaalbare uitgaven aan energie, beheerste klimaatrisico's voor woningen en toekomstbestendige banen in nieuwe circulaire bedrijfsmodellen.

De focus van het programma Duurzaamheid ligt bij het uitvoeren van wettelijke- en gesubsidieerde taken van het klimaatakkoord, het Deltaprogramma/Deltaplan Klimaatadaptatie en het Rijk. Ook werken we samen met de lijnorganisatie duurzaamheid in ons denken en handelen te borgen.

Per 1 januari 2027 vervalt het structurele budget voor de opgave duurzaamheid. Vanuit het rijk ontvangt de gemeente middelen om uitvoering te geven aan het klimaatakkoord. Deze middelen zijn specifiek bedoeld voor de energietransitie en circulair en mogen alleen ingezet worden voor personele kosten en niet voor projecten, onderzoeks- of werkbudget. Als het Rijk niet over de brug komt met extra middelen dan betekent dit dat we moeten kijken welke gevolgen dit heeft voor de ambities op het gebied van de opgave Duurzaamheid.

Wonen

In heel Nederland is er sprake van woningnood. Ook in Nissewaard is er de behoefte om snel meer passende woningen beschikbaar te krijgen. We zetten ons in om, waar dat kan, woningbouw te versnellen. Wel blijven we scherp sturen op kwaliteit en diversiteit. We kijken hierin specifiek naar de behoefte in de directe omgeving van een initiatief en koppelen woningbouwontwikkelingen aan andere fysieke opgaven. Op die manier draagt onze woningbouwopgave bij aan de bredere ontwikkeling van Nissewaard. Daarnaast streven we in Nissewaard naar een woningmarkt die in balans is. Hiervoor zetten we in op het stimuleren van de doorstroming op de woningmarkt en de mogelijkheden voor het creëren van een wooncarrière. Ook streven we naar leefbare wijken en kernen, het toevoegen van sociale huurwoningen in nieuwbouwprojecten, het toevoegen van woningen in ontbrekende woningbouwsegmenten en het koppelen van beleidsdoelstellingen Wonen aan andere (interne) beleidsdoelstellingen gericht op integraliteit.

Bouwprojecten & grondexploitatie

Er wordt veel ontwikkeld in Nissewaard. Deels vindt dat plaats op gronden van de gemeente, zoals in Kreken van Nibbeland, Krekenbos en De Elementen. Hierin heeft de gemeente een actieve, risicodragende rol. Om op die risico's zo goed mogelijk in te spelen worden voor deze projecten grondexploitaties opgesteld. De effecten van economische marktomstandigheden kunnen een negatief effect hebben op het financiële resultaat van de grondexploitaties. Jaarlijks monitoren we de marktomstandigheden en passen we de grondexploitaties daarop aan.

Naast de grondexploitaties worden er ook projecten ontwikkeld op gronden die in eigendom zijn van projectontwikkelaars, vastgoedbeleggers of woningcorporaties. Hier speelt de gemeente een

faciliterende, ondersteunende en stimulerende rol, waarbij de inzet zich vooral richt op het creëren van de juiste planologisch/juridische omstandigheden zodat de ontwikkelende partij tot realisatie kan overgaan. De gemeente loopt hier geen direct financieel risico, maar heeft ook minder invloed op de snelheid van de ontwikkelingen. We zetten ons in om samen met de initiatiefnemers te komen tot een kwalitatief goed, maar ook financieel haalbaar plan.

1.5 Ondernemen en ontspannen

Economie

We gaan verder met het versterken van het kernwinkelgebied. Het inmiddels compactere centrum dient aantrekkelijker te worden gemaakt door bijvoorbeeld het verbeteren van de openbare ruimte en het logischer maken van de looproutes. Met de gezamenlijke aanpak van vastgoedeigenaren en ondernemers in het centrum van Spijkenisse en met bijvoorbeeld rijkssubsidie (onder andere uit het programma Impulsaanpak winkelgebieden) werken we aan het realiseren van plannen uit het Koersdocument. In de Voorstraat is het gevelfonds succesvol. Ook in het centrum van Zuidland is met de daar aanwezige ondernemers een traject doorlopen, zodat de winkeliers en andere ondernemers zich daar beter kunnen gaan organiseren en samenwerken om het centrum aantrekkelijk te houden/maken.

Dienstverlening aan onze ondernemers is belangrijk voor een gunstig vestigingsklimaat en daarmee behoud en groei van werkgelegenheid. We zorgen voor een up-to-date digitale dienstverlening via de website Ondernemen en een actief accounthouderschap. Samen met vastgoedeigenaren en ondernemers op de bedrijventerreinen onderzoeken we met financiële bijdrage van de MRDH de kansen om de bestaande ruimte nog beter te benutten. Ook de mogelijkheden voor nieuwe ruimte om te ondernemen vraagt aandacht om wonen en werken in Nissewaard in balans te houden. Hiervoor is een locatieonderzoek uitgevoerd naar waar in de toekomst circa 15 hectare bedrijventerrein het beste gerealiseerd kan worden.

Recreatie & toerisme

In het Bernissegebied zijn diverse voorzieningen aangelegd, die de recreatieve waarde en beleving hebben versterkt. De komende jaren blijven we ons inzetten om, samen met het recreatieschap, de ondernemers en gebruikers ervoor te zorgen dat het een aantrekkelijk gebied blijft. De aan- en herplant van bos loopt vanaf het najaar 2024 door tot in 2025. Daarnaast is onderzoek gedaan naar sport en bewegen in de recreatiegebieden en bekijken we hoe we hierop in kunnen zetten. Ook zal er gewerkt worden aan verbetering van bepaalde entrees binnen de recreatiegebieden. Voor de Uitwaayer staat de komende jaren de bosuitbreiding op de agenda. Naast het aanleggen van extra bos, is er ook aandacht voor verbetering van de padenstructuur en zal het mountainbikeparcours een upgrade krijgen. Aan de oever van de Oude Maas wordt gewerkt aan een intensivering van sportief en recreatief gebruik in combinatie met de landschappelijke kwaliteit.

Als er geen extra middelen beschikbaar komen vanuit het Rijk, zullen we onze ambities moeten bijstellen tot enkel het beheer van onze recreatiegebieden. We onderzoeken de marketingorganisatie op Voorne-Putten. En de bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap zal verlaagd worden.

Sport & cultuur

We starten met een nieuw subsidiestelsel dat behalve de vitaliteit van verenigingen ook maatschappelijke initiatieven ondersteunt en waardeert. De vorige subsidieregeling komt hiermee te vervallen. We bieden verenigingen een gewenningsperiode van 1 jaar en compenseren een eventueel gat tussen subsidie-inkomsten 2024 versus 2025 eenmalig om de overgang naar het nieuwe subsidiestelsel op te vangen. Door kritisch te kijken naar de begroting hebben we anderhalve ton weten vrij te maken op de begroting.

1.6 Leren, participeren en ondersteunen

Sociaal domein algemeen - financieel

De budgetten in het sociaal domein staan onder grote druk. De middelen die we van het rijk krijgen voor uitvoering van de wettelijke taken in het sociaal domein zijn onvoldoende om alle kosten te kunnen betalen. Zeker voor New Towns, waar Spijkenisse er één van is, vallen de rijksinkomsten extra negatief uit. Financiële onzekerheid overheerst in het sociaal domein en bezuinigingen zijn noodzakelijk om onze wettelijke taken naar de toekomst toe te kunnen blijven uitvoeren. Dat betekent dat er een veelheid aan -wellicht vergaande- maatregelen moeten worden genomen. Die worden nader toegelicht in deze PPN. Bij die noodzakelijke bezuinigingen hanteren we de lijnen van het Integraal Beleidskader. De Ontwikkelagenda wordt op de bezuinigingen aangepast in de 2^e helft van 2024. De doelstelling van eerdere jaren, te weten een positieve stelpost sociaal domein van minimaal € 500.000, is niet langer haalbaar. Naast de afname van de rijksinkomsten is ook de blijvende stijging van de kosten van de jeugdhulp hiervan een oorzaak.

Sociaal domein algemeen - inhoudelijk

In 2023 is het Integraal Beleidskader sociaal domein en de Ontwikkelagenda vastgesteld. Daarmee is de basis gelegd voor de verdere ontwikkeling van het sociaal domein in deze raads- en collegeperiode. Het Integraal Beleidskader sociaal domein fungeert als een kompas dat ons richting geeft naar toekomstbestendigheid.

Er wordt in aangegeven:

- dat we onze inwoners vanuit een positief mensbeeld en vanuit vertrouwen bejegenen;
- dat we kijken naar de in te zetten ondersteuning vanuit drie leidende principes (pijlers), te weten normaliseren, signaleren en integreren;
- dat we sturen op het maximaliseren van het maatschappelijke rendement op de langere termijn;
- dat we bovenstaande altijd bezien in het licht van drie grote opgaven, te weten 'behouden en herstellen van bestaanszekerheid', 'bevorderen van kansengelijkheid voor kinderen en volwassenen' en 'ondersteunen en faciliteren van inwoners om zelfstandig te kunnen wonen'.

In de Ontwikkelagenda staan vervolgens de concrete doelen, resultaten en inspanningen die we deze collegeperiode willen leveren om het sociaal domein toekomstbestendig te maken. Uiteraard in lijn met het Integraal Beleidskader. Zoals genoemd wordt de Ontwikkelagenda aangepast vanwege de ingrijpende bezuinigingsmaatregelen. Daarbij streven we naar het zoveel als mogelijk overeind houden van de basale voorzieningen is en meedoen in de samenleving willen we blijven stimuleren. Overigens gaat de realisatie van de (onafhankelijke) TiN-Ingang en gemeentelijke Toegang in 2024 ook bijdragen aan gerichte sturing in de uitvoeringspraktijk op het gebruik van voorzieningen.

Jeugdhulp

De kosten voor jeugdhulp stijgen. Het gebruik van jeugdhulp stijgt niet zozeer, maar het zijn de kosten per traject die stijgen. Tegelijkertijd heeft de overheid met de Hervormingsagenda Jeugd al besparingen doorgevoerd in het gemeentefonds, terwijl de maatregelen uit deze agenda nog niet zijn doorgevoerd zijn of nog onduidelijk zijn. Door het tekort vanwege het 'ravijn' en daar bovenop de extra kosten voor jeugdhulp, lopen we niet pas in 2026, maar al in 2025 aan tegen forse tekorten in de begroting.

Regionaal / GRJR

Omdat de stijgende kosten voornamelijk in de regionaal ingekochte jeugdhulp plaatsvinden is met de gemeenten in de regio Rijnmond (via de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond / GRJR) een regionale bestuursopdracht uitgezet om de financiën te beteugelen. Er is een pakket van 50 maatregelen vastgesteld om de kosten omlaag te krijgen. Dit pakket is onlangs vastgesteld door het algemeen bestuur van de GRJR.

Taskforce

Doordat de grootste knelpunten in de begroting door jeugdhulp veroorzaakt worden is er begin 2024 een Taskforce Jeugd ingericht. Deze taskforce heeft de opdracht om € 2,5 miljoen aan bezuinigingen te realiseren. In het eerste kwartaal 2024 is een concreet plan van aanpak opgesteld met maatregelen die ingezet gaan worden om deze besparing te bewerkstelligen. In dat plan van aanpak zijn ook de (opgelegde) maatregelen van de Hervormingsagenda Jeugd en de regionale bestuursopdracht meegenomen. In hoeverre het haalbaar is om deze bezuiniging volledig te realiseren, bestaat er een grote afhankelijkheid van de nog te nemen maatregelen en andere te maken keuzes door de rijksoverheid op gebied van jeugdhulp.

Subsidies

Binnenkort zal de raad besluiten gaan nemen over de gemeentelijke financiën en de wijze waarop we moeten bezuinigen vanaf 2026 vanwege de substantieel lagere rijksinkomsten. Onderdeel hiervan is besluitvorming over verlaging van budgetten voor subsidieverlening. Financiering via subsidieverlening wordt met name toegepast in het basisaanbod.

Om te zorgen dat de raad hierin daadwerkelijk keuzes kan maken, en niet wordt belemmerd door wetgeving en jurisprudentie, heeft het college een voorbereidend besluit genomen. Dit besluit houdt in dat we subsidies voor Wmo en jeugdpreventie in 2025 niet indexeren ten opzichte van 2024 en dat we aankondigen dat we vanaf 2026 een forse bezuiniging door zullen moeten voeren op subsidies, waarbij we essentiële onderdelen van het basisaanbod zoveel mogelijk zullen ontzien.

We bieden de organisaties de kans hiervan de consequenties kenbaar te maken. Als dit besluit niet was genomen, is bezuiniging op subsidies vanaf 2026 maar op heel beperkte schaal mogelijk. Op grond van de keuzes die de raad maakt, zal na de zomer bekeken worden wat de consequenties zijn voor de verschillende subsidies. Alle organisaties krijgen vervolgens en in elk geval voor het eind van 2024, een beschikking waarin we elke afzonderlijke organisatie gericht informeren wat dat voor hun subsidie betekent. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is van deze maatregel in 2025 nog geen bedrag ingeboekt.

Thuis in Nissewaard

Thuis in Nissewaard (TiN) en het gesubsidieerde basisaanbod zijn onlosmakelijk verbonden. De TiN-partners zijn de door de gemeente gesubsidieerde organisaties die een belangrijk deel van het basisaanbod invulling geven.

Thuis in Nissewaard staat voor:

- hét startpunt en de wegwijzer voor inwoners met vragen over vrije tijd, opvoeden en zelfstandig (blijven) functioneren via een website waarop activiteiten te vinden zijn en organisaties die hulp bieden én via een digitale en telefonische Ingang TiN die inwoners verder kan helpen als informatie van de website onvoldoende is;
- het samenwerkingsverband tussen de gemeente en een aantal kernpartners
  - o dat invulling geeft aan het basisaanbod (algemeen toegankelijke) ondersteuning;
  - o en dat samenwerkt aan de volgende aandachtsgebieden : het bevorderen van een inclusieve samenleving, het verbeteren van het basisaanbod van professionele diensten, het opzetten en verder ontwikkelen van een integrale aanpak en een integrale ingang.

De TiN-partners zijn op hoofdlijnen meegenomen in de financiële ontwikkelingen. Zij zijn bereid mee te denken over mogelijkheden en maatregelen om te besparen én om tegelijkertijd de noodzakelijke basisvoorzieningen overeind te houden en meedoen in de samenleving te stimuleren.

Onderwijs - Onderwijsachterstanden

We hebben de specifieke uitkering onderwijsachterstanden in ieder geval tot en met 2026 tot onze beschikking. Dit geeft ons de mogelijkheid om ons in te zetten op onze wettelijke taak voor het voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden (onder andere door de inzet van voor- en

vroegschoolse educatie). De middelen die beschikbaar zijn gekomen met het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zijn toereikend om ons lokale jeugdveld een extra impuls te geven om de achterstanden die door corona zijn ontstaan weg te werken. Deze middelen zijn tot augustus 2025 beschikbaar.

Onderwijshuisvesting

Nissewaard staat voor een grote vervangingsopgave met betrekking tot onderwijshuisvesting. In het ontwikkelperspectief 'Nissewaard naar 2040' (Nn2040) zijn bredere opgaven geformuleerd voor een toekomstbestendig Nissewaard, waarin onder andere de ontwikkelkansen van kinderen worden vergroot. Als het gaat om de ruimtelijke ontwikkeling, versterken beide opgaven elkaar. Dit uitgangspunt is meegenomen in de ontwikkelscenario's van het Integraal Huisvestingsplan 2023-2042 primair onderwijs (IHP 2023-2042 PO). Voor de programmering van het nieuwe IHP 2023-2042 PO is voor de raadsperiode 2023-2026 budget beschikbaar gesteld. Hierbij houden we rekening met een jaarlijkse indexering en is ook een doorrekening van de kapitaallasten gemaakt voor de jaren erna. In de budgettering van de uit te voeren projecten houden we rekening met investeringsbijdragen vanuit de schoolbesturen, in het kader van verduurzaming en verlaging exploitatie- en onderhoudskosten. Met kinderopvangpartners wordt een langdurige huurrelatie aangegaan. Elke 4 jaar wordt het IHP 2023-2042 PO herijkt.

Voor wat betreft het vorige IHP (2018-2022) zijn een drietal projecten in uitvoering en is één project afgerond. Het IKC Sterrenkwartier is in september 2023 opgeleverd. De overige 3 projecten worden in de loop van 2026 opgeleverd. IKC Elementen/Schenkel huisvest twee basisscholen, kinderopvang en een gymzaal (verwachte oplevering 1e kwartaal 2026). Daarnaast zijn in voorbereiding de vervangende nieuwbouw voor twee VO scholen, te realiseren aan de Groene Kruisweg; MY college en de Penta mavo. MY college stuurt aan op oplevering eind 2025/begin 2026. De Penta mavo zal waarschijnlijk halverwege 2026 beschikbaar komen. Een bijzonder aandachtspunt in de realisatie van de bouwprojecten betreft overigens de netcongestie.

Tenslotte is rekening gehouden met de te verwachten onkosten (primair en voortgezet onderwijs) in het kader van de verordening huisvesting onderwijs voor de programmajaren 2024 en 2025.

Beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

De verwachting is dat we rondkomen met de centrummiddelen, het budget van maatschappelijke opvang is echter niet toereikend en dit vullen we aan met het budget van beschermd wonen. Het structurele budget vrouwenopvang wordt steeds krappere doordat de duale uitkering vrouwenopvang vanuit het Rijk niet wordt geïndiceerd maar aanbieders wel hun tarieven indiceren. Vanuit beschermd wonen wordt er een deel van de kosten voor vrouwenopvang in 2024 en 2025 bekostigd, zoals afgestemd in het college in 2023.

We zijn bezig met het voorbereiden van de inkoop van beschermd wonen en de maatschappelijke opvang (waarschijnlijk zal dit plaatsvinden in 2025, voor de maatschappelijke opvang is er nu een tijdelijke oplossing tot half 2025). Het is van belang dat we met de inkoop inzetten op het creëren van plekken voor beschermd wonen en de maatschappelijke opvang omdat hier nu een tekort aan is.

Overig

Op alle, ook de hier niet genoemde onderdelen van het sociaal domein, worden maatregelen genomen om te bezuinigen. Het gaat daarbij ook om armoederegelingen. Deze brede en integrale benadering is onvermijdelijk, omdat de bezuinigingsopgave enorm groot is. Maar vooral omdat in de volle breedte afwegingen gemaakt moeten worden om overall gezien het afbreukrisico qua voorzieningenniveau enigszins in te perken.

1.7 Bestuurlijke proces

Om u mee te nemen in de Perspectiefnota 2025 is op 4 juni 2024 een thema-avond voor de raad gepland. De perspectiefnota wordt uiterlijk op 7 juni 2024 gepubliceerd in Notubox. Naar aanleiding hiervan krijgen de fracties de gelegenheid tot het stellen van technische vragen, die schriftelijk ingediend kunnen worden tot uiterlijk 11 juni 2024 voor 12.00 uur. Dit, ter voorbereiding op de behandeling in de gecombineerde commissievergadering op 19 juni 2024. Het college spant zich in om alle technische antwoorden 17 juni 2024 in de namiddag via de Griffie te verzenden.

U wordt op 10 juli 2024 tijdens de gemeenteraadsvergadering in de gelegenheid gesteld om algemene beschouwingen te houden en uw eventuele moties toe te lichten, waarna besluitvorming plaatsvindt over de ingediende moties en de Perspectiefnota 2025. Het college zal de moties die worden aangenomen, als richtinggevende uitspraken meenemen bij het opstellen van de definitieve Programmabegroting 2025 - 2028.

2. Financieel perspectief 2024 – 2028

2.1 Financieel perspectief 2024 e.v.

De basis voor het financieel perspectief voor 2024 en verder wordt gevormd door de saldi in de lopende begroting 2024 – 2027. Deze bedragen € 3,4 miljoen in 2024 aflopend tot - € 1,5 miljoen in 2027. Daarnaast is voor de begroting 2025 – 2026 een technische doorrekening gemaakt van de huidige meerjarenraming rekening houdende met de verwachte loon- en prijsstijging voor 2025 en is een inventarisatie gedaan van de gesignaleerde knelpunten voor het lopende jaar 2024 en de op te stellen programmabegroting 2025 – 2028. Onderstaand wordt hier nader op ingegaan.

1. Technische begroting 2025 – 2028

De technische begroting 2025 – 2028 sluit met een nadelig saldo van - € 1,8 miljoen structureel. De technische begroting is gebaseerd op de meerjarenraming van de huidige begroting 2024 – 2027 waarbij de budgetten zijn geïndexeerd voor de verwachte loon- en prijsstijging in 2025 (zie ook bijlage I). Hiervoor zijn de volgende percentages berekend:

Loon 6,50% (Betreft CAO gemeenten 2024.)

Prijs 2,00% (3,40%)

Mix 2,00% (4,95%) (Dit indexpercentage is bedoeld voor budgetten welke zowel een formatieve als een materiële component in zich hebben.)

Op basis van het werkelijke inflatiecijfer van 2023, de voorspelling van het Centraal Planbureau (CPB) voor 2024, de inschatting voor 2025 en de nacalculatie ten opzichte van de inflatie-inschattingen bij de begroting 2024 – 2027 komt de indexatie 2025 voor materiële budgetten uit op 3,4% en voor budgetten met zowel een loon- als een prijscomponent op 4,95%. Omdat dit een nadelig saldo op zou leveren voor de technische begroting en het Rijk via het Gemeentefonds een lagere indexatie toepast, zijn deze percentages niet generiek toegepast. In plaats daarvan zijn de materiële en mix-budgetten in eerste instantie met 2% geïndexeerd. Via de knelpunten heeft vervolgens een inventarisatie plaatsgevonden waar deze indexatie tekort schiet. Zowel binnen de Algemene dienst als het Sociaal Domein heeft dat, niet onverwacht, tot een aantal knelpunten geleid. Het werkelijk toegepaste indexatiepercentage ligt daarmee een stuk hoger dan de in eerste instantie (bescheiden) toegepaste indexatie van 2%.

Een deel van het saldo van de technische begroting valt binnen het hek rondom het Sociaal Domein. Dit betreft ca € 0,67 miljoen structureel. Dit hangt samen met de evaluatie van het hek rondom het Sociaal Domein bij de Perspectiefnota 2021 en de afspraken die naar aanleiding hiervan gemaakt zijn.

2. Knelpunten Perspectiefnota 2025

Ten behoeve van deze perspectiefnota is bekeken in hoeverre de beschikbare budgetten 2024 t/m 2028 voldoen gegeven de verwachte ontwikkelingen. Deze knelpunten tellen op tot een bedrag van - € 2,3 miljoen in 2024 aflopend tot - € 1,2 miljoen in 2028. De belangrijkste knelpunten betreffen:

Schoon, heel en veilig

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

	2024	2025	2026	2027	2028
Baggeren en water	-70	-73	-478	-478	-478
Rioolheffing		PM	159	159	159
Verschil indexering openbare ruimte		-263	-263	-263	-263
Stelpost Beheer	-4	-4	-4	-4	-504

Uitvoering ontwerp Park Vogelenzang (investering)	-2.000				
Reserve ter dekking van kapitaallasten t.l.v. Algemene reserve	2.000				

Duurzaam ontwikkelen en wonen

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2024	2025	2026	2027	2028
Personeel klimaatadaptatie		-250	-250	-250	-250
Dekking voorziening Riolering/rioolheffing		250	250	250	250

Ondernemen en ontspannen

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2024	2025	2026	2027	2028
Regiodeal				-140	-140
Dekking vervallen samenwerkingsverband VP				140	140
Versterken beleving Nieuwe Hongerlandsedijk / Maasboulevard (investering) (€ 1 á 2 miljoen)	-1.500				
Reserve ter dekking van kapitaallasten t.l.v. Algemene reserve (€ 1 á 2 miljoen)	1.500				

Overzichten

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2024	2025	2026	2027	2028
Opleidingsbudget			-152	-152	-152
Innovatiebudget			152	152	152
Nieuwe wetgeving cyberveiligheid NIS2	-80	-300	-300	-300	-300
Verwachte compensatie Rijk		50	50	50	50
Harmonisatie softwarepakketten			125	250	250
Vrijval restant innovatiebudget		266	114	114	114
Effect CAO 2024	-1.498				

In bijlage II wordt een nadere uiteenzetting gegeven van de betreffende knelpunten.

Naast de knelpunten zijn nog twee andere posten van belang voor het financieel perspectief, de ontwikkeling van de rente en daarmee de rentelasten en de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk. Met de gestegen rentepercentages nemen ook de financieringslasten voor de gemeente toe. De benodigde herfinanciering alsook de aanvullende financiering voor nieuwe investeringen maken dat er nieuwe leningen tegen de huidige hogere rentepercentages moeten worden aangetrokken. De eerste analyse laat een toename in rentelasten zien ten opzichte van de huidige begroting van € 84.000 in 2024 oplopend naar € 0,9 miljoen voor 2027 en verder. Dit zal voor de begroting 2025 – 2028 nog nader verijnd worden.

Daarnaast is recentelijk de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk gepubliceerd. Dit is veelal de voorloper voor wat betreft de te verwachten mutaties in de meicirculaire. Half april van dit jaar noemde de VNG de mutaties in de Voorjaarsnota 2024 met betrekking tot gemeenten "betekenisvolle stappen". Zo werd de oploop van de opschalingskorting ad € 675 miljoen voor gemeenten geschrapt, voor Nissewaard een structureel voordeel van ca € 3,4 miljoen (het "eerste beeld" van de effecten van de

Voorjaarsnota 2024). Daarentegen stond wel een eenmalige korting van € 675 miljoen in 2025, voor Nissewaard een nadeel van ca € 3,4 miljoen in dat jaar.

Al met al leek dit, het nadeel voor 2025 daargelaten, inderdaad een stap in de goede richting. Echter, niet lang daarna verscheen een artikel van het bedrijf Inergy, een specialist op het gebied van het analyseren van circulaire, dat het voordeel van de Voorjaarsnota 2024 helemaal niet zo groot was. Dat heeft te maken met het besluit van het Rijk om het accres (algemene groei/krimp) van het gemeentefonds te berekenen op basis van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Daarbij wordt door het Rijk bij de Voorjaarsnota 2024 uitgegaan van de indexcijfers van het Centraal Economisch Plan 2024 van maart dit jaar. Echter, voor gemeenten is de laatste stand van de indexcijfers niet die van maart van dit jaar, maar van september 2023 (Miljoenennota - septembercircular 2023). Tussen september 2023 en maart 2024 zijn de indexcijfers gestegen. Deze stijging krijgen gemeenten op basis van de Voorjaarsnota 2024 alleen niet gecompenseerd. Landelijk betekent dit voor gemeenten een nadeel van structureel ca - € 520 miljoen, voor Nissewaard een nadeel van ca - € 2,6 miljoen structureel (het "tweede beeld" van de Voorjaarsnota 2024).

Dit soort schommelingen illustreert nog maar eens hoe grillig de financiële informatie en ontwikkelingen kunnen zijn en hoe lastig het is om daar een goede strategie op te hanteren.

Daarmee ziet het financiële perspectief er als volgt uit.

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo begroting 2024 – 2027	3.365	2.530	-3.154	-1.545	-1.545
Technische begroting 2025 – 2028		-2.182	-1.799	-1.808	-1.808
37% sub totaal naar Sociaal Domein		807	666	669	669
Knelpunten	-2.325	-505	-1.085	-880	-1.169
Treasury - rente	-84	-204	-734	-902	-902
Subtotaal	956	446	-6.106	-4.466	-4.755
<i>Overige</i>					
Voorjaarsnota 2024 Rijk – eerste beeld		-3.375	3.375	3.375	3.375
Voorjaarsnota 2024 Rijk – tweede beeld	600	-1.425	-2.290	-2.785	-2.600
Meicircular 2024	PM	PM	PM	PM	PM
(Eind)analyse begroting 2025 – 2028		PM	PM	PM	PM
Septembercircular 2024	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal	1.556	-4.354	-5.021	-3.876	-3.980

De begroting 2024 laat een positief saldo zien van € 1,6 miljoen. Voor de begroting 2025 – 2028 is sprake van een negatief saldo van - € 4,4 miljoen in 2025 aflopend tot - € 4 miljoen in 2028. In paragraaf 2.3 Aanpak sluitende begroting 2025 – 2028 zullen nadere voorstellen gedaan worden hoe te komen tot een sluitend financieel perspectief.

Voor de volledigheid zijn in de bovenstaande tabel de meicircular 2024, de (eind)analyse van de begroting 2025 – 2028 en de septembercircular 2024 toegevoegd aan de tabel. Deze onderwerpen zullen in positieve dan wel negatieve zin van invloed zijn op het financieel perspectief. Omdat de hiermee samenhangende financiële effecten pas in de loop van de zomer duidelijk zullen worden, zal hier bij de programmabegroting 2025 – 2028 nader over geadviseerd worden. De uitzondering hierop betreft de meicircular 2024. Deze circular was op het moment dat deze perspectiefnota in de collegevergadering werd behandeld nog niet geanalyseerd. Om de informatie rondom de Perspectiefnota 2025 zo compleet en actueel mogelijk te laten zijn, zal getracht worden om voor de gemeenteraadsbehandeling een eerste analyse van de meicircular 2024 via een brief toe te zenden.

Afhankelijk van de financiële effecten van de meicirculaire 2024, de (eind)analyse van de begroting 2025 – 2028 en de septembercirculaire 2024 kan het zijn dat opgenomen knelpunten en beschikbaar gestelde middelen voor de realisatie van diverse ambities heroverwogen worden, zodat de gemeenteraad in november 2024 een sluitende (meerjaren)begroting ter besluitvorming kan worden aangeboden.

2.2 Sociaal Domein

Naast de bovengenoemde zaken zijn ook de verwachte ontwikkelingen met betrekking tot het Sociaal Domein van belang voor het financieel perspectief van de gemeente.

Stelpost Sociaal Domein

De stelpost Sociaal Domein vormt een belangrijk indicator voor de financiële stand van zaken op dit terrein. De stand van de stelpost Sociaal Domein¹ zag er ten tijde van het opstellen van deze perspectiefnota als volgt uit.

Stelpost sociaal domein	Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig				
	2024	2025	2026	2027	2028
Stelpost Sociaal Domein na dec. circulaire 2023	422	1.449	-4.627	-4.330	-4.330
Toegang SD/besparing lokaal Wmo	112	235	235	85	85
Stelpost SD voor PPN 2025	534	1.684	-4.393	-4.246	-4.246
Mutaties PPN2025:					
Saldo effect technische begroting 37% aandeel		-807	-666	-669	-669
Indexering SD		-874	-1.002	-996	-996
Opgenomen taakstelling maatregelen RBOK			1.472	3.684	6.306
Opgenomen taakstelling KDC			514	47	0
Overige mutaties PPN 2024 SD	-4.976	-6.887	-8.717	-10.706	-13.312
Stand stelpost PPN 2025	-4.442	-6.884	-12.792	-12.886	-12.916
Onttrekking reserve SD 2024	4.442				
Stand stelpost PPN 2025	0	-6.884	-12.792	-12.886	-12.916

Voorgesteld wordt om het nadelig saldo van de stelpost SD in 2024 te onttrekken aan de reserve sociaal domein.

Onderstaand wordt een nadere uitsplitsing gegeven van de post “Indexering SD” en “overige mutaties PPN 2024 SD inclusief taakstellingen”.

Knelpunten indexering in PPN 2025	Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig				
	2024	2025	2026	2027	2028
Indexering gecontracteerde inkoop/kwaliteitszorg GGD		-836	-833	-833	-833
Indexering subsidies		-261	-261	-261	-261
Geen indexering		223	91	97	97
Totaal knelpunt Indexering SD	0	-874	-1.002	-996	-996

¹ Betreft het Sociaal Domein exclusief de centrumtaken Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang, Beschermd wonen en Brede aanpak dak- en thuislozen (middelen bestemd voor de ZHE-regiogemeenten).

Overige mutaties PPN 2025 SD inclusief taakstellingen

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2024	2025	2026	2027	2028
Algemeen					
Diverse kleine technische afwijkingen	5	25	25	25	25
Jeugd en Onderwijs					
Ontwerp begrotingswijziging 2024 GRJR	-4.458				
Ontwerp Begroting 2025 GRJR		-5.816	-5.816	-5.816	-5.816
Trendmatige groei meerj.ram. 2026-2028 GRJR			-2.139	-4.578	-7.369
Maatregelen RBOK			1.472	3.684	6.306
<i>Ontw. Begr. 2025/Meerj. 2026-2028 incl. RBOK</i>		-5.816	-6.483	-6.710	-6.879
Open House Jeugd	523	551	551	551	551
Dyslexie	108	103	103	103	103
PGB Jeugd	218	222	222	222	222
Zorgcontinuïteit Kinder Dagcentrum (KDC)/Daginvulling taakstelling Zorgcontinuïteit KDC	-442	-839	-514	-47	0
	0	0	514	47	0
<i>Zorgcontinuïteit Kinder Dagcentrum (KDC)</i>	-442	-839	0	0	0
Leerlingenvervoer	-513	-524	-524	-524	-524
Dagbesteding Jeugd	-147	-156	-156	-156	-156
Uitvoeringskosten jeugd	86	0	0	0	0
Wet Kinderopvang	41	42	42	42	42
Jeugdwet vervoer	-48	-49	-49	-49	-49
Wmo					
Open House Wmo	-243	-255	-255	-255	-255
Hulpmiddelen	-344	-349	-349	-349	-349
Begeleiding Wmo	132	139	139	139	139
Eigen bijdrage Wmo	48	48	48	48	48
PGB Wmo	36	29	29	29	29
Collectief vervoer	-185	-141	-141	-141	-141
Eenzaamheid	20				
Participatiewet					
Individuele inkomensvoet	300	220	220	220	220
BUIG - lasten	-70	-85	-102	-120	19
BUIG - baten	-44	-44	-44	-44	-44
BUIG		PM	PM	PM	PM
Volksgezondheid					
GGD		-6	-6	-6	-6
TOTAAL overige mutaties PPN	-4.976	-6.887	-8.717	-10.706	-13.312
TOTAAL in tabel opgenomen taakstellingen			1.986	3.731	6.306

Voor een nadere toelichting op de afzonderlijke posten wordt verwezen naar bijlage II.

Taakstellingen Sociaal Domein

Naast de stelpost sociaal domein, zijn taakstellingen in het sociaal domein opgenomen. Inclusief twee nieuwe taakstellingen uit de PPN2025 (maatregelen RBOK GR JR en Zorg continuïteit kinderdagcentrum) zijn de volgende taakstellingen nog actueel in de begroting 2025-2028:

Openstaande taakstellingen SD 2025-2028	Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig				
	2024	2025	2026	2027	2028
<i>Gemeentelijke taakstellingen:</i>					
Dagbesteding als algemene voorziening		PM	PM	PM	PM
Integrale ingang en toegang		100	100	100	100
Minder zware jeugdhulp met verblijf		50	100	100	100
Verder uitwerking doelen en inspanningen		PM	PM	PM	PM
Beleidsplan Beschermd Thuis				181	396
GR JR meerjarenbegroting RBOK			1.472	3.684	6.306
Zorg continuïteit KDC			514	47	
<i>Taakstelling vanuit het Rijk:</i>					
Lagere lasten Arbitragegelden Jeugd		2.400	2.400	2.500	2.500
Eigen bijdrage Wmo			962	956	956
Totaal openstaande taakstellingen		2.550	5.547	7.568	10.358

Voor een nadere toelichting op de taakstelling GR JR meerjarenbegroting RBOK en Zorg continuïteit KDC, wordt verwezen naar bijlage II.

Reserve Sociaal Domein

Bij de jaarrekening 2022 is het voordelig saldo van de Oekraïne middelen ad € 3,7 miljoen gestort in de reserve sociaal domein. In 2023 is een bedrag ad € 241.000 onttrokken ten behoeve van de nieuwbouw Scouting Bernisse. Bij de jaarrekening 2023 krijgt het saldo van de Oekraïne gelden ad € 3,5 miljoen een andere bestemming dan de reserve SD zodat deze middelen geen onderdeel meer uitmaken van de reserve SD.

Voorgesteld wordt om het negatieve saldo van de stelpost sociaal domein ad € 4,4 miljoen te onttrekken aan de reserve SD. Het verloop van de reserve Sociaal Domein ziet er, na besluitvorming van de besluitvorming in de PPN2025, als volgt uit.

Reserve Sociaal Domein	Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig					
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo 1 januari	8.610	14.333	5.460	4.234	3.773	3.692
Reeds besloten onttrekkingen begr. 2023-2027	-2.596	-1.663	-726	-461	-80	
Reeds besloten stortingen begr. 2023-2027	2.310					
Onttrekking flexibele schil WI&I		-600				
Dotatie Reserve Centrummiddelen		1.874				
Overheveling Hoogwerfsingel 2024/2025		500	-500			
Overheveling energietoeslag 2023	105	-105				
Subsidie verbouwing inloop/activeringscentrum		-180				
Overig Resultaat jaarrekening 2023 SD	1.647					
Overhevelingsvoorstel 2023/2024	4.257	-4.257				
PPN 2025 - saldo stelpost 2025		-4.442				
Saldo 31 december	14.333	5.460	4.234	3.773	3.692	3.692

2.3 Aanpak sluitende begroting 2025 - 2028

Op basis van het beschikbare saldo in de begroting, saldo van de technische begroting 2025 – 2028 en de geïnventariseerde knelpunten resteert er voor 2025 en verder een negatief begrotingssaldo. Voor 2024 is het saldo positief.

Om volgens de financiële spelregels te bepalen of sprake is van niet alleen een sluitende, maar ook een structureel en materieel sluitende, begroting is het zaak om rekening te houden met incidentele lasten en baten en (nog) niet bestede stelposten. In dit geval gaat het om de reservemutaties, de stelpost Concernoverhead en het saldo incidentele lasten grondexploitaties. In de onderstaande tabel is dit verwerkt.

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

	2024	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo Algemene Dienst	1.556	-4.354	-5.021	-3.876	-3.980
Saldo stelpost Sociaal Domein	0	-6.884	-12.792	-12.886	-12.916
Subtotaal	1.556	-11.238	-17.813	-16.762	-16.896
<i>Dekkingsvoorstellen</i>					
Bezuinigingsvoorstellen Algemene Dienst		3.126	6.159	6.964	7.034
Bezuinigingsvoorstellen Sociaal Domein		1.368	9.319	9.319	9.319
Aanvullende bezuinigingsvoorstellen		PM	PM	PM	PM
Reserve Kapitaallasten t.l.v. Algemene reserve		PM	PM	PM	PM
Verhogen OZB		PM	PM	PM	PM
Totaal begrotingssaldo (A)	1.556	-6.744	-2.335	-479	-543
<i>Correctie posten structureel en materieel sluitende begroting</i>					
Saldo reservemutaties		-1.185	-1.321	-1.154	-1.154
Stelpost Concernoverhead		424	92	78	126
Incidentele lasten grondexploitaties		145	145	145	145
Subtotaal correcties (B)		-616	-1.084	-931	-883
Totaal begrotingssaldo gecorrigeerd (A+B)	1.556	-7.360	-3.419	-1.410	-1.426

Binnen de Algemene Dienst en het Sociaal Domein zijn omvangrijke bezuinigingsvoorstellen geformuleerd om (meerjarig) tot een sluitende begroting te komen. Zoals aan het saldo te zien is, is dat nog niet helemaal gelukt. De komende maanden zal bekeken worden hoe de begroting 2025 – 2028 (meerjarig) sluitend kan worden gemaakt. Daarbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld aanvullende bezuinigingsvoorstellen, het vormen van een reserve ter dekking van kapitaallasten of, indien nodig, het verhogen van de OZB. Hierover zal nog nader geadviseerd worden.

2.4 Bezuinigingsvoorstellen Algemene Dienst en Sociaal Domein

Om te komen tot een sluitende begroting is voor een bedrag van in totaal € 4,6 miljoen in 2025 oplopend tot € 16,3 miljoen in 2028 aan bezuinigingsvoorstellen geformuleerd.

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

<i>Bezuinigingsvoorstellen</i>	2025	2026	2027	2028
Bezuinigingsvoorstellen Algemene Dienst	3.126	6.159	6.964	7.034
Bezuinigingsvoorstellen Sociaal Domein	1.368	9.319	9.319	9.319
Totaal	4.494	15.478	16.283	16.353

Onderstaand worden de grootste bezuinigingsvoorstellen met betrekking tot de Algemene Dienst en het Sociaal Domein benoemd.

Bezuinigingsvoorstellen Algemene Dienst

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Omschrijving	Lasten/ Baten	2025	2026	2027	2028
Bestuur en dienstverlening					
Bestuur					
Beëindiging samenwerkingsverband VP	Lasten		129	129	129
Kapitaalverzekering APPA	Lasten	172	172	172	172
Schoon, heel en veilig					
Openbare orde en veiligheid					
Korting GR VRR	Lasten		161	161	161
Beheer openbare ruimte					
Assetmanagement	Lasten		500	500	500
GEO /data op orde	Lasten		200	200	200
Wijkuitvoeringsplan	Lasten	172	172	172	172
Reinis - dividend	Baten	300	300	300	300
Reinis - niet-DVO-taken	Lasten	300	300	300	300
Onderhoud groen	Lasten	530	530	530	530
Kwaliteitsimpuls openbare ruimte (te verwachten subsidie)	Baten		125	125	125
Accommodaties en parkeren					
Kortparkeertarieven garages	Baten	600	600	600	600
Kortparkeertarieven garages	Baten			300	300
Verlagen onderhoudsniveau gemeentelijke accommodaties.	Lasten		300	300	300
Duurzaam ontwikkelen en wonen					
Duurzaamheid					
Formatie programma Duurzaamheid	Lasten		150	150	150
Structurele middelen Duurzaamheid	Lasten			180	180
Ondernemen en ontspannen					
Recreatie en toerisme					
Uitvoeringskosten team Preventie en Welzijn	Lasten		100	100	100
	Baten				
Sport					
Exploitatie Rivièrabad	Lasten		100	100	100
Overzichten					
Ondersteuning organisatie					
Verminderen concernoverhead	Lasten		352	352	352
Besparing Rechtsbescherming	Lasten	50	100	100	100
Korting GR Syntrophos	Lasten		234	234	234
Taakstelling formatie - strategische personeelsplanning	Lasten	100	250	500	500
Belastingen overige					

Hogere realisatie baten Toeristenbelasting + verhoging met 5%	Baten	90	90	90	90
Overige baten en lasten					
Beperken post onvoorzien tot € 1.000	Lasten	99	99	99	99

Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar bijlage III.

Bezuinigingsvoorstellen Sociaal Domein

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Omschrijving	Lasten/ Baten	2025	2026	2027	2028
Leren, participeren en ondersteunen					
Thuis in Nissewaard					
Ontwikkelbudget	Lasten		483	483	483
Maatwerk Jeugd					
Aanpak 10 duurste gezinnen	Lasten		100	100	100
GR Jeugd en lokale jeugdhulp	Lasten	500	2.400	2.400	2.400
Maatwerkvoorzieningen jeugd	Lasten		130	130	130
Daginvulling jeugd	Lasten		300	300	300
Subsidies lokale preventie jeugd	Lasten		879	879	879
Maatwerk Volwassenen					
Huishoudelijke hulp	Lasten	500	1.700	1.700	1.700
Begeleiding Wmo	Lasten		400	400	400
Subsidies Wmo (maatsch.DV & mantelzorg)	Lasten		928	928	928
Clientondersteuning	Lasten		100	100	100
Collectief vervoer Wmo	Lasten		150	150	150
Collectief vervoer Wmo - aanvulling	Lasten		150	150	150
Werk, inkomen, inburgering & armoedebeleid					
Tegoed OV Rotterdampas	Lasten	100	100	100	100
Subsidies Preventie armoede en schuldbemiddeling (45% = 50%)	Lasten		150	150	150
Collectieve ziektekostenverzekering beperken (netto besparing)	Lasten		331	331	331
Persoonlijk minimabudget IIT	Lasten	107	107	107	107
Persoonlijk minimabudget (volw € 50 lager)	Lasten		125	125	125
Persoonlijk minimabudget (volw 2 x € 50 lager)	Lasten		125	125	125
Korting GR Voorne-Putten Werkt	Lasten		100	100	100

Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar bijlage III.

2.5 Openstaande taakstellingen

Naast de bezuinigingsvoorstellen zoals hierboven weergegeven en nader uiteengezet in bijlage III, zijn er ook nog enkele maatregelen geformuleerd ter dekking van de geconstateerde knelpunten die nog nadere uitwerking vergen, zie ook bijlage II. Het gaat hierbij om de onderstaande posten.

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

Openstaande taakstellingen	2024	2025	2026	2027	2028
Opvangen onderhoudskosten kunst in de buitenruimte		10	10	10	
Dekkingsvoorstellen kostenstijging evenementen	62	62	62	62	62
Harmonisatie softwarepakketten			125	250	250
Efficiënter gastvrij ontvangen		90	90	90	90
Totaal openstaande taakstellingen	62	162	287	412	402

Opvangen onderhoudskosten kunst in de buitenruimte

Bekeken wordt hoe dit binnen bestaande budgetten kan worden opgevangen.

Dekkingsvoorstellen kostenstijging evenementen

Over de invulling hiervan wordt nog nader geadviseerd.

Harmonisatie softwarepakketten

Er wordt onderzocht hoe het softwarelandschap vereenvoudigd kan worden. Hierover wordt nog nader geadviseerd.

Efficiënter gastvrij ontvangen

Over de invulling hiervan wordt nog nader geadviseerd.

2.6 Investeringskredieten

In bijlage VI is een overzicht van de investeringskredieten opgenomen zoals deze voor het lopende jaar beschikbaar zijn gesteld en voor de komende jaren verwacht worden. Zoals is te zien staat er voor 2024 een bedrag van € 99 miljoen aan lopende investeringen open. De kapitaallasten die met deze investeringen samenhangen zijn al via eerdere besluitvorming gedekt in de begroting.

2.7 Ontwikkelingen Algemene reserve

Voor een compleet beeld van het financieel perspectief zijn zowel de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van de exploitatie als de Algemene reserve van belang. Deze laatste vormt immers de belangrijkste buffer om risico's op te vangen. Deze risico's betreffen voornamelijk de grondexploitaties en de algemene uitkering.

De verwachte ontwikkeling van de Algemene reserve er als volgt uit.

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

Verloop Algemene reserve	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo 1-1 (begroting)	56.113	56.332	56.209	56.123	56.079
Jaarrekening 2023 (voor account. controle) (1)	9.676				
Overheveling 2023 -> 2024	-3.615				
Reeds opgenomen in begroting 2024 – 2027	-2.342	-88	-86	-44	-44
<i>Voorstellen Perspectiefnota 2025</i>					
10 Jaar Nissewaard		-35			
Uitvoering ontwerp Park Vogelenzang (investering)	-2.000				

Versterken beleving Nieuwe Hongerlandsedijk / Maasboulevard (investering) € 1 á 2 miljoen	-1.500				
Saldo 31-12 (rekening)	56.332	56.209	56.123	56.079	56.035

(1) Deze post is een voorlopige inschatting en nog onder voorbehoud van vaststelling door de gemeenteraad van de betreffende financiële stukken.

Naast de Algemene reserve beschikt de gemeente Nissewaard ook nog over andere (bestemmings-) reserves. In bijlage IV is hiervan het verloop terug te vinden.

2.8 Verloop weerstandsratio

De gemeentelijke huishouding is zowel beleidsmatig als financieel zeer omvangrijk. Hier zijn onvermijdelijk risico's mee verbonden. Om het financiële huishoudboekje op orde te houden is het zaak om bewust met deze risico's bezig te zijn (risicomanagement). Dit begint met het in kaart brengen van potentiële risico's en de daarmee samenhangende financiële effecten, het (waar) mogelijk reduceren van deze risico's en zorgen voor voldoende weerstandsvermogen om de financiële effecten die met de risico's samenhangen op te kunnen vangen. Jaarlijks wordt de gemeenteraad hierover via de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheer in de begroting en jaarrekening geïnformeerd en geadviseerd.

Uitgaande van de bij de jaarrekening 2023 bepaalde benodigde weerstandscapaciteit, de reserves welke tot de weerstandscapaciteit worden gerekend en de standen van de reserves zoals vermeld in bijlage IV, ziet het verloop van de weerstandsratio er als volgt uit.

	Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig				
	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028
Benodigde weerstandscapaciteit 90% (ceteris paribus jaarrekening 2023)	24.100	24.100	24.100	24.100	24.100
Algemene reserve	56.113	56.332	56.209	56.123	56.079
Reserve Sociaal Domein	14.333	5.460	4.234	3.773	3.692
Reserve Beheer	9.873	5.588	5.094	5.100	5.106
Totaal weerstandsvermogen	80.319	67.380	65.537	64.996	64.877
Weerstandsratio	3,33	2,80	2,72	2,70	2,69

De streefwaarde van de weerstandsratio bedraagt 1. Op basis van het bovenstaande meerjarenoverzicht beschikt de gemeente Nissewaard over een "uitstekend" weerstandsvermogen.

2.9 Stelpost loon- en prijsstijging

Jaarlijks krijgt de gemeente via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds compensatie voor de verwachte loon- en prijsstijgingen. Omdat onze begroting in constante prijzen wordt geraamd, worden de meerjarige loon- en prijsstijging bij de raming van de algemene uitkering buiten beschouwing gelaten. Immers, wanneer de verwachte loon- en prijsstijging voor 2026 reeds als beschikbare ruimte bij de voor de begroting 2025 – 2028 wordt betrokken, is er bij het opstellen van de begroting 2026 – 2029 geen ruimte meer om de loon- en prijsstijging 2026 te kunnen betalen.

Dit neemt niet weg dat er wel inzicht gegeven kan worden in de loon- en prijscompensatie welke de komende jaren via de algemene uitkering verwacht wordt. Ten behoeve van dit inzicht wordt de algemene uitkering inclusief de loon- en prijscompensatie voor de komende jaren geraamd. Deze loon- en prijscompensatie wordt vervolgens geparkeerd op een stelpost, ter dekking van de verwachte loon- en prijsstijgingen bij de komende begrotingen.

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Loon- en prijscompensatie Algemene Dienst 2025 t/m 2028 cumulatief	7.041	12.732	17.747	17.747
Loon- en prijscompensatie 2025 – reeds verwerkt in het saldo van de technische begroting 2025 – 2028	7.041	7.041	7.041	7.041
Saldo loon- en prijscompensatie Algemene Dienst 2025 t/m 2028 cumulatief	0	5.691	10.706	10.706*

*Bij de meicirculaire 2024 wordt duidelijk hoeveel loon- en prijscompensatie voor 2028 beschikbaar is. Dit zal vervolgens aan deze stelpost worden toegevoegd.

Het saldo van deze stelpost wordt betrokken bij het opstellen van de begrotingen 2026 en verder.

2.10 Stelpost areaalmutaties

Het aantal woningen en inwoners fluctueert van jaar tot jaar. Hoewel dit op het totaal van beperkte omvang is, kan dit wel extra lasten voor de gemeente met zich meebrengen alsook extra baten. Zo zal bijvoorbeeld het bouwen van extra woningen leiden tot een groter gebied dat beheert moet worden. Daar staat dan weer tegenover dat de extra woningen en inwoners leiden tot een hogere algemene uitkering en meer OZB-inkomsten. Een en ander vice versa bij een daling van het aantal woningen en inwoners.

Net als de hierboven genoemde meerjarige loon- en prijscompensatie is het de bedoeling om hiermee meer inzicht te creëren in de verwachte toekomstige groei (en krimp) van onze gemeente. De stelpost is momenteel (nog) leeg.

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	2028
Stelpost Areaalmutaties	0	0	0	0	0
Areaalmutaties OZB 2025 t/m 2028		PM	PM	PM	PM
Saldo	0	PM	PM	PM	PM

Met het opstellen van de programmabegroting 2025 – 2028 zal deze stelpost worden geactualiseerd.

3. Indeling programmabegroting 2025 - 2028

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de indeling aangegeven voor de programmabegroting 2025 – 2028. Per programma is, conform de programmabegroting 2024 -2027 een aantal thema's benoemd welke de (politieke) essentie van het betreffende programma weergeven. Per thema worden vervolgens de volgende punten aangegeven:

- Wat willen we bereiken? (doelen en indicatoren)
- Wat gaan we daarvoor doen? (activiteiten, inzet, etc.)
- Financiën (lasten en baten)
- Verbonden partijen

Naast de onderstaande programma's en thema's zal de programmabegroting, net als in de vorige gemeenteraadsperiode een bestuurlijke samenvatting (hoofdpunten beleid en financiën), paragrafen (specifieke onderwerpen) en de financiële begroting (financieel technische informatie over de opbouw van de begroting) bevatten.

3.2 Programma's

1. Bestuur en dienstverlening

Thema's

- 1.1 Bestuur
- 1.2 Burgerzaken
- 1.3 Dienstverlening

2. Schoon, heel en veilig

Thema's:

- 2.1 Openbare orde & veiligheid
- 2.2 Beheer openbare ruimte
- 2.3 Accommodaties & parkeren

3. Duurzaam ontwikkelen en wonen

Thema's:

- 3.1 Ruimtelijke ontwikkeling
- 3.2 Bereikbaarheid & mobiliteit
- 3.3 Duurzaamheid
- 3.4 Wonen
- 3.5 Bouwprojecten & grondexploitatie

4. Ondernemen en ontspannen

Thema's:

- 4.1 Economie
- 4.2 Cultuur
- 4.3 Recreatie & toerisme
- 4.4 Cultureel erfgoed

4.5 Sport

5. Leren, participeren en ondersteunen

Thema's:

5.1 Onderwijs

5.2 Thuis in Nissewaard

5.3 Maatwerk Jeugd

5.4 Maatwerk volwassenen

5.5 Werk, inkomen, armoedebeleid & emancipatie

5.6 Volksgezondheid

6. Overzichten

Thema's:

6.1 Ondersteuning organisatie

6.2 Treasury

6.3 Vennootschapsbelasting

6.4 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds

6.5 Onroerende Zaakbelasting

6.6 Overige belastingen

6.7 Overige baten en lasten

3.3 Paragrafen

Lokale Heffingen

Weerstandsvermogen en risicobeheer

Onderhoud kapitaalgoederen

Financiering

Bedrijfsvoering

Verbonden partijen

Grondbeleid

Openbaarheid (Woo)

4. Bijlage I Indexatie

De meerjarenraming van Nissewaard wordt in constante prijzen geraamd, dat wil zeggen de baten en lasten worden meerjarig niet geïndexeerd. Deze indexatie wordt op jaarbasis gedaan bij het opstellen van de nieuwe (technische) begroting voor het komende dienstjaar en vastgelegd in de perspectiefnota. Het uitgangspunt voor deze indexatie is dat de baten en lasten met de inflatie meebewegen.

Bij het indexeren zijn er vier mogelijkheden:

- Geen indexatie
- Alleen loonindexatie
- Alleen prijsindexatie
- Gemengde indexatie

Op basis van de soort kosten is per lasten- en baten categorie bepaald welke indexatie van toepassing is.

Voor de indexatie van de begroting 2025 wordt teruggekeken naar eerdere indexatie prognoses op basis van de realisatiecijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hiervoor afgeeft. Voor de prognoses van indexatie maken we gebruik van de informatie van het Centraal Planbureau (CPB) de Macro Economische Verkenning (MEV) en het Centraal Economisch Plan (CEP).

4.1 Prijzen

Deze indexatie wordt gebruikt voor de materiële budgetten.

Herberekening 2023

In de Perspectiefnota 2024 is uitgegaan van 4,3% als stijgingspercentage materiële kosten 2023. Op basis van het CBS is het inflatiepercentage 2023 op 3,9% uitgekomen. In de Perspectiefnota 2025 vindt er dan ook een correctie plaats van -0,4%.

Inschatting 2024

In de Perspectiefnota 2024 is 3% opgenomen als stijgingspercentage materiële kosten 2024. Op basis van de prognose van het CPB september 2023 wordt voor 2024 een stijgingspercentage van 3,8% voorspeld. In de Perspectiefnota 2025 vindt er dan ook een correctie plaats van 0,8%.

Inschatting 2025

De prognose voor 2025 wordt geschat op 3%. Dit, gegeven de inschatting voor 2024 en het streefpercentage van de Europese Centrale Bank van 2%.

Ten opzichte van de begroting 2024 vindt daarmee een prijsindexatie plaats van 3,4% (-0,4% nacalculatie 2023 + 0,8% bijstelling inschatting 2024 + 3% inschatting 2025).

Conclusie: Indexatie prijzen 2025 +3,4 %

4.2 Lonen

De huidige CAO loopt van 1 januari 2024 tot 1 januari 2025.

Voor de berekening van het stijgingspercentage voor personele kosten in 2025 worden de volgende componenten meegenomen:

- Gevolgen van CAO-ontwikkelingen.
- Wijzigingen in de werkgeverspremies, zoals pensioen-, WAO- en ziektekostenpremies.
- Reguliere jaarlijkse periodieke verhogingen van individuele loonkostenontwikkelingen.

Herberekening 2023

In de Perspectiefnota 2024 is 7,53% opgenomen als stijgingspercentage loonkosten 2023. Hierop vindt geen verdere correctie plaats.

Inschatting 2024

In de Perspectiefnota 2024 is 3,5% opgenomen als stijgingspercentage loonkosten 2024. In de Perspectiefnota 2025 wordt dit percentage 5,56%, derhalve een correctie van 2,06%. Dit betreft een correctie op de raming van de CAO-stijging.

Inschatting 2025

Voor 2025 wordt een stijging van de loonkosten geraamd van 4,44%. Dit bestaat uit 3% verwachte stijging van het CAO gerelateerd loon, 0,94% doorwerking CAO 2024 en 0,5% als verwachte stijging werkgeverslasten.

Herberekening 2023

CAO ontwikkelingen	7,60%	7,60%	0,00%
Werkgeverspremies	-0,07%	-0,07%	<u>0,00%</u>
			0,00%*

Inschatting 2024

CAO ontwikkelingen	3,00%	5,06%	2,06%
Werkgeverspremies	0,50%	0,50%	<u>0,00%</u>
			2,06%*

Inschatting 2025

CAO ontwikkelingen	0,00%	3,00%	3,00%
Doorwerking CAO 2024	0,00%	0,94%	0,94%
Werkgeverspremies	0,00%	0,50%	<u>0,50%</u>
			4,44%*

*De periodieken en loonontwikkeling wordt met ingang van de begroting 2022 – 2025 niet langer als percentage in de technische begroting verwerkt, maar als bedrag.

De effecten 2023, 2024 en 2025 bij elkaar geteld geven een indexatie voor lonen van 6,50% ten opzicht van de begroting 2024.

Conclusie : Indexatie lonen 2025 +6,50%
--

4.3 Samengesteld percentage

Bepaalde budgetten in de begroting bestaan zowel uit prijs- als looncomponenten. Bijvoorbeeld subsidies aan instellingen. Voor de indexatie van deze budgetten wordt uitgegaan van een samengesteld percentage van het geraamde prijs- en loonstijgingspercentage op basis van een verhouding van 50% materiële en 50% personele kosten.

De berekening hiervan ziet er als volgt uit:

50% x stijging personele kosten	:	50% x 6,50%	=	3,25%
50% x prijsstijging	+	50% x 3,40%	=	1,70%
stijging samengestelde budgetten	:			4,95%

Conclusie : Indexatie samengestelde budgetten 2025 +4,95%

De indexatie van de samengestelde budgetten is tevens de basis voor de indexatie van de belastingen en tarieven.

Conclusie : Indexatie belastingen en tarieven 2025 +4,95%

4.4 Toelichting berekeningswijze belastingen (OZB) en tarieven (riolering)

Hierboven is aangegeven dat het indexatiepercentage voor de gemeentelijke belastingen en tarieven voor 2025 4,95% bedraagt. Houdt dat nu ook in dat daarmee het *stijgingspercentage* van de belastingen en tarieven voor 2025 automatisch 4,95% bedraagt? Nee, het uiteindelijke stijgingspercentage kan afwijken. Dit kan geïllustreerd worden aan de hand van een drietal voorbeelden: de OZB-tarieven, het rioolrecht en de afvalstoffenheffing.

OZB

Voor de OZB-tarieven zijn er naast het indexatiepercentage diverse andere factoren van invloed op de hoogte van het stijgingspercentage. Gedacht kan worden aan de waarde-ontwikkeling van woningen. Wanneer woningen meer waard worden, daalt het OZB-tarief. Wanneer woningen minder waard worden, stijgt dit tarief. Hierdoor wordt een door de tijd heen zo gelijkmatig mogelijke belastingdruk bewerkstelligd. Wanneer deze correctie niet zou plaatsvinden, zou dat flinke schommelingen veroorzaken in het bedrag dat inwoners jaarlijks aan OZB moeten betalen, maar ook wat de gemeente jaarlijks aan OZB ontvangt. Dit is voor onze inwoners niet wenselijk, maar ook niet voor de gemeente. Hiermee zouden flinke schommelingen in de begroting kunnen ontstaan, wat het moeilijker maakt om een stabiel gemeentelijk beleid te voeren.

Daarnaast wordt in de hoogte van de tarieven rekening gehouden met bijvoorbeeld 'oninvorderbare aanslagen'. Waarom gebeurt dat? Het is de bedoeling dat de in de (technische) begroting geraamde OZB-inkomsten worden binnen gehaald, in dit geval vermeerderd met 4,95%. Wanneer geen rekening gehouden zou worden met 'oninvorderbaar' zou de geraamde belastingopbrengst nooit gehaald worden met als gevolg een tekort in de begroting en een nadeel bij de jaarrekening. Bij het bepalen van de OZB-tarieven voor 2025 wordt gekeken naar de in de begroting 2024 geraamde opbrengst. Deze wordt vermenigvuldigd met 4,95%. Daarmee is de te innen OZB-opbrengst bepaald. Vervolgens wordt rekening gehouden met oninvorderbaar, leegstand (bij niet-woningen) en waardemutaties. Ter illustratie:

Opbrengst OZB begroting 2024 + 4,95% inflatiestijging = te realiseren opbrengst OZB 2025.
Te realiseren opbrengst OZB 2025 = totale waarde onroerend goed x OZB-tarief 2025
Om het tarief 2025 te bepalen wordt dus de te realiseren opbrengst OZB 2024 als uitgangspunt genomen. Vervolgens wordt in de tariefsbepaling rekening gehouden met (mutaties ten aanzien van) waardeontwikkeling als gevolg van bezwaarschriften, oninvorderbaar en leegstand.

Rioolrecht

Het tarief voor het rioolrecht is naast de hoogte van het inflatiepercentage afhankelijk van de kosten welke de gemeente moet maken om de afvoer van (afval)water te regelen. Zo leiden meer investeringen (kosten) tot een hoger tarief.

Afvalstoffenheffing

Ook voor dit tarief geldt dat er meer aspecten van invloed zijn dan alleen het inflatiepercentage. In dit geval zijn vooral de hoeveelheid aangeboden afval en de verwerkingskosten van dat afval bepalende factoren.

De belastingtarieven worden in concept berekend bij de begroting 2025 waarna in december 2024 de tarieven ter definitieve vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

5. Bijlage II Overzicht knelpunten 2024 – 2028

Onderstaand wordt een overzicht inclusief bijbehorende toelichting weergegeven van de geïnventariseerde knelpunten voor 2024 – 2028.

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2024	2025	2026	2027	2028
Bestuur en dienstverlening							
Bestuur							
1.	Kindergemeenteraad - hogere kosten	Lasten	-13				
2.	10 Jaar Nissewaard	Lasten		-35			
	Algemene reserve	Baten		35			
3.	Vergoeding Politieke ambtsdragers – CAO 2024	Lasten	PM	PM	PM	PM	PM
Burgerzaken							
4.	Leges Burgerzaken	Lasten	-47	-16	-100	-197	-94
		Baten	23	-114	101	240	94
5.	Verkiezingen	Lasten	-67	298	-63	-77	-67
	Totaal Bestuur en dienstverlening		-104	168	-62	-34	-67
Schoon, heel en veilig							
Beheer openbare ruimte							
6.	Baggeren en water	Lasten	-70	-73	-478	-478	-478
	Rioolheffing (33% toerekenen, wellicht 50%)	Baten		PM	159	159	159
7.	Energie (m.n. openbare verlichting)	Lasten	PM	PM	PM	PM	PM
8.	Verschil indexering openbare ruimte	Lasten		-263	-263	-263	-263
9.	Stelpost Beheer	Lasten	-4	-4	-4	-4	-504
10.	Minder inkomsten reclame	Baten			-27	-27	-27
11.	(Onderhouds)werkzaamheden buitenruimte	Lasten	-1.150				
	Bijdrage verhardingen voor speeltuinrenovaties	Lasten	-214				
	Stelpost Beheer	Lasten	214				
	Reserve Beheer	Baten	1.150				
12.	Riolering - verdichting	Lasten	-332				
	Voorziening riolering	Baten	332				
13.	Beschoeiing	Lasten		26	26	26	26
	Voorziening Riolering	Baten		9	9	9	9
14.	Schadeherstel	Lasten	-400				
	Reserve Beheer	Baten	400				
15.	Verkeerslichten	Lasten	-80	-80	-79	-78	-78
	Verkeerslichten – stelpost Beheer	Lasten	80	80	79	78	78
16.	Openbaar vervoer - onderhoud	Lasten	37				
17.	Vrijvallende kapitaallasten	Lasten	48				
18.	Uitvoering ontwerp Park Vogelenzang (investering)	Lasten	-2.000				

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2024	2025	2026	2027	2028
	Reserve ter dekking van kapitaallasten t.l.v. Algemene reserve	Baten	2.000				
	Accommodaties en parkeren						
19.	VVE bijdragen	Lasten	-94	PM	PM	PM	PM
	Verrekenen met reserve Onderhoud	Baten	94				
20.	Indexatie contracten beveiliging en schoonmaak diverse accommodaties	Lasten	-34	-70	-98	-98	-98
	Beperken beveiliging - vervallen bloktijden	Lasten		30	30	30	30
	Schoonmaken beperken van 5 naar 3 dagen	Lasten		17	17	17	17
21.	Storting reserve Onderhoud t.b.v. kenteken parkeren – camera's	Lasten	-106				
	Kenteken parkeren – camera's kapitaallasten	Lasten		-37	-36	-36	-35
	Onttrekking reserve Onderhoud	Baten		37	36	36	35
	Kenteken parkeren centrum – exploitatiekosten	Lasten	-16	-16	-16	-16	-16
22.	M.A. de Ruijterstraat – kapitaallasten verduurzaming	Lasten		-8	-8	-8	-8
	M.A. de Ruijterstraat - onderhoud	Lasten	-205				
	Reserve Onderhoud	Baten	205				
	Totaal Schoon, heel en veilig		-145	-352	-653	-653	-1.153
	Duurzaam ontwikkelen en wonen						
	Duurzaamheid						
23.	Herijking en concretisering Warmte transitievisie	Lasten		-150			
	Eenmalige dekking binnen bestaand budget opgave Duurzaamheid	Lasten		150			
24.	Wijkaanpak aardgasvrij	Lasten		-150	-150		
	Tijdelijke dekking binnen incidenteel budget PPN 2024	Lasten		150	150		
25.	Personeel Klimaatadaptatie	Lasten		-250	-250	-250	-250
	Dekking voorziening Riolering	Baten		250	250	250	250
26.	Regionale Energiestrategie	Lasten		-24	-25	-26	-26
	Tijdelijke dekking binnen incidenteel budget PPN 2024	Lasten		24	25	26	26
27.	Isolatie-aanpak	Lasten		-100			
	Eenmalige dekking binnen incidenteel budget PPN 2024	Lasten		100			
28.	Correctie budget Duurzaamheid	Lasten	420				
	Reserve Duurzaamheid	Baten	-420				

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2024	2025	2026	2027	2028
	Totaal Duurzaam ontwikkelen en wonen		0	0	0	0	0
Ondernemen en ontspannen							
Economie							
29.	Regiodeal	Lasten				-140	-140
	Dekking vervallen samenwerkingsverband VP	Lasten				140	140
30.	Doorsteek Kopspijker-Havenplein	Lasten		PM	PM	PM	PM
Cultuur							
31.	Meerjarig onderhouds- en beheerplan kunst in de buitenruimte	Lasten	-151	-10	-10	-10	-10
	Opvangen binnen budgetten recreatie en toerisme en cultuur	Lasten		10	10	10	
	Extra huuropbrengsten Centrum voor de Kunsten	Baten					45
32.	Evenementen	Lasten	-62	-62	-62	-62	-62
	Dekkingsvoorstellen (nog uit te werken)	Lasten Baten	62	62	62	62	62
33.	Indexatie contracten beveiliging en schoonmaak theater De Stoep	Lasten	-2	-10	-10	-10	-10
	Schoonmaken kantoren beperken van 5 naar 3 dagen	Lasten		1	1	1	1
Recreatie & toerisme							
34.	Versterken beleving Nieuwe Hongerlandsedijk / Maasboulevard (investering) € 1 á 2 mln	Lasten	-1.500				
	Reserve ter dekking van kapitaallasten t.l.v. Algemene reserve (€ 1 á 2 mln)	Baten	1.500				
Sport							
35.	Overheveling t.b.v. nieuw subsidiestelsel sport	Lasten		-25			
	Onttrekking Algemene reserve	Baten		25			
	Totaal Ondernemen en ontspannen		-153	-9	-9	-9	26
Leren, participeren en ondersteunen							
Onderwijs							
36.	Internationale schakelklassen	Lasten	-350				
	Reserve Sociaal Domein – Oekraïne gelden 2022	Baten	350				
	Totaal Leren, participeren en ondersteunen		0	0	0	0	0
Overzichten							
Ondersteuning organisatie							

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2024	2025	2026	2027	2028
37.	Fiscale ondersteuning	Lasten	-75	-75			
	Stelpost Concernoverhead	Lasten	75	75			
38.	Garantiebanen (gemeente Nissewaard)	Lasten	-97	-103	-52		
39.	Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)	Lasten	-92	-209	-209	-209	
40.	Arbo voorzieningen	Lasten			-24	-24	-24
41.	Opleidingsbudget	Lasten			-152	-152	-152
	Innovatiebudget	Lasten			152	152	152
42.	Traject Testorganisatie IV	Lasten	-150				
43.	Nieuwe wetgeving cyberveiligheid NIS2	Lasten	-80	-300	-300	-300	-300
	Verwachte compensatie Rijk	Baten		50	50	50	50
	Harmonisatie softwarepakketten	Lasten			125	250	250
44.	Implementatie nieuw HRM-pakket	Lasten	-188	-10	-10	-10	-10
	Stelpost Innovatiebudget	Lasten	188	10	10	10	10
45.	Indexatie ICT-budgetten	Lasten		-74	-77	-77	-77
46.	Vrijval restant Innovatiebudget	Lasten		266	114	114	114
47.	Indexatie contracten beveiliging en schoonmaak stadhuis	Lasten	-36	-52	-98	-98	-98
	Efficiënter gastvrij ontvangst	Lasten		90	90	90	90
	Schoonmaken beperken van 5 naar 3 dagen + glasbewassing intern 4x - > 2x p/jr	Lasten		32	32	32	32
48.	Tegemoetkoming Arbeidsongeschiktheidsverzekering	Lasten		-42	-42	-42	-42
49.	Afschaffing wegwerpbekers	Lasten	-19	-19	-19	-19	-19
50.	Verwachte vrijval reiskosten	Lasten	25	25	25	25	25
51.	Vrijval saldo oude bezuinigingstaakstelling	Lasten	24	24	24	24	24
52.	Effect CAO 2024	Lasten	-1.498				
	Totaal Overzichten		-1.923	-312	-361	-184	25
	Totaal knelpunten Alg. Dienst		-2.325	-505	-1.085	-880	-1.169
53.	Sociaal Domein - knelpunten		-4.946	-8.568	-8.399	-8.640	-8.671

Toelichting knelpunten

5.1 Bestuur en dienstverlening

Bestuur

1. Kindergemeenteraad - hogere kosten

Nissewaard heeft sinds 2019 een Kindergemeenteraad. De Kindergemeenteraad is indertijd ingesteld op initiatief van het college. De toenmalige inschatting van de kosten was € 20.000 op jaarbasis en het hiervoor beschikbaar gestelde budget is bij de Griffie ondergebracht. In de afgelopen jaren is gebleken dat dit budget niet voldoende is omdat het aantal kindergemeenteraadsleden is gestegen

en er van dit budget ook onderzoeken namens de Kindergemeenteraad moeten worden betaald. De gemiddelde kosten voor de Kindergemeenteraad zijn ongeveer € 13.000 per jaar hoger. Gezien de structurele financiële situatie wordt voorgesteld om vooralsnog voor 2024 € 13.000 beschikbaar te stellen.

2. 10 Jaar Nissewaard / Algemene reserve

Volgend jaar bestaat Nissewaard 10 jaar. Voorgesteld wordt om hiervoor € 35.000 beschikbaar te stellen ten laste van de Algemene reserve.

3. Vergoedingen Politieke ambtsdragers – CAO 2024

Per 1 januari 2024 zijn de vergoedingen verhoogd.

Burgerzaken

4. Leges Burgerzaken

Op basis van de te verwachten aantallen van de diverse documenten uit het BRP en de herziene tarieven voor 2024, volgt een herziening van zowel de baten (ontvangst leges) als de lasten (afdracht van de leges aan het Rijk). De gevolgen van de paspoortpiek waren al geraamd in de meerjarenbegroting. Op basis van de herziene prognose ontstaat per saldo een nadeel van € 25.000 in 2024 en € 130.000 in 2025. Het jaar 2026 en 2028 loopt nagenoeg neutraal. In 2027 (hoogtepunt van de paspoortpiek) ontstaat een voordeel ad € 43.000. Een deel van het nadeel wordt verklaard door het verlagen van de indexering in de technische begroting van de lasten leges van 4,95% naar 2%. De baten zijn wel geïndexeerd met 4,95%. Dit verklaart een structureel nadeel (of minder groot voordeel) als gevolg van indexering van € 29.500.

5. Verkiezingen

De kosten voor het uitvoeren van een verkiezing vallen hoger uit dan het budget in de begroting. Op basis van de gehouden verkiezingen in 2023 is een prognose gemaakt voor de kosten in 2024. Op basis van de realisatie 2023 (waarbij rekening is gehouden met reeds gemaakte incidentele kosten in 2023) is de prognose dat een verkiezing in 2024 € 355.000 kost. Voor 2025 en verder is rekening gehouden met een index van 2% (met uitzondering van de presentiegelden). Indien een dubbele verkiezing wordt gehouden zoals in 2027 (Waterschap en Provinciale staten) zijn de drukkosten € 10.000 hoger. In 2025 is geen verkiezing gepland, het budget voor 2025 valt om deze reden vrij. Er bestaat altijd een risico dat onverwacht toch een verkiezing wordt gehouden. In dat geval ontstaat dan een incidenteel nadeel van € 355.000. Voor de prognose is uitgegaan van een gelijk aantal stembureaus als bij de laatste verkiezing (60). Mocht het aantal stembureaus verlaagd worden met 5 dan levert dat een maximale besparing op van € 10.000.

5.2 Schoon, heel en veilig

Beheer openbare ruimte

6. Baggeren en water / Rioolheffing (33% toerekenen, wellicht 50%)

De laatste jaren zijn de kosten betreft het onderhoud van de watergangen erg gestegen. Dit onderhoud bestaat voornamelijk uit het verwijderen van waterplanten in het natte deel van de watergang en het verwijderen van oevervegetatie (riet) langs de oevers en op de oevers van de watergangen.

Daarnaast zijn er ook externe belastingen die in Nissewaard toenemen zoals het uitspoelen van vervuilingen van wegen, hondenpoep en overstorten door de rioleringen, schoonwaterriolen en drainages. In samenhang met de watertemperaturen en langere aanhouden van extreme warmte zorgt dit voor een explosieven en lange groei van waterplanten en oevervegetatie.

Verder zijn in bepaalde delen van Nissewaard 2 maai rondes (van waterplanten) niet meer voldoende. Deze werkzaamheden zijn bedoeld om voldoende doorspoeling te behouden en de

zuurstofconcentraties goed te houden. Dit is belangrijk om vissterfte, blauwalg en botulisme te voorkomen.

Helaas gaat ook niet iedereen goed met het watersysteem om en worden er vaak vijverplanten en aquariemplanten in de watergang gedumpt. Deze waterplanten worden niet opgegeten door vissen en watervogels waardoor deze de lichtinval beperken en er ook meer onderhoud gepleegd moet worden. (Duizendknoop, waternevels en parelvederkruit.)

Deze kosten kunnen voor 1/3e deel gedekt worden door de voorziening Riolering dan wel de Rioolheffing. Onderzocht wordt of dit wellicht voor 50% kan.

7. Energie (m.n. openbare verlichting)

Op basis van de huidige ontwikkeling van de energiekosten wordt een nadeel verwacht ten opzichte van de begrote budgetten. In afwachting van hoe de energiekosten zich in de loop van 2024 zullen ontwikkelen, wordt dit knelpunt vooralsnog PM geraamd.

8. Verschil indexering openbare ruimte

De indexering die volgt uit de diverse lopende contracten blijkt hoger te zijn dan de toegepaste indexering in de technische begroting van 2%.

9. Stelpost Beheer

De stelpost Beheer wordt ingezet om kapitaallasten te dekken van de vervangingsinvesteringen van wegen, openbare verlichting, beschoeiingen, verkeersregelinstallaties, sportvoorzieningen en civieltechnische kunstwerken. Hieronder vallen de verdere reconstructies in Noord en Waterland. Om hiervoor voldoende budget beschikbaar te hebben wordt voorgesteld om deze stelpost aan te vullen.

10. Minder inkomsten reclame

In 2022 is een nieuw contract afgesloten. Dit levert minder reclame-inkomsten op dan begroot.

11. (Onderhouds)werkzaamheden buitenruimte / Bijdrage verhardingen voor speeltuinrenovaties / Reserve Beheer

Voor de uitvoering van projecten groot onderhoud aan groenvoorzieningen wordt € 250.000 onttrokken aan de reserve Beheer. Daarnaast is € 900.000 benodigd uit de reserve Beheer voor extra (herstraat)werkzaamheden aan de oprit van de Spijkenissebrug, aanpassen van de Shared Space Eikenlaan en budget voor de voorbereidingswerkzaamheden voor het groot onderhoud 2025. Ten behoeve van de verhardingen voor speeltuinrenovaties wordt incidenteel een bedrag van € 214.000 beschikbaar gesteld uit de stelpost Beheer.

12. Riolering – verdichting / Voorziening riolering

De kwaliteit van de kolk- en perceelaansluitingen blijken slechter dan verwacht door zettingen en de ingroei van wortels van bomen en struiken door de droogte van de afgelopen jaren. Hierdoor is er extra budget nodig om dit te herstellen. Deze extra kosten komen t.l.v. de voorziening Riolering. Voor de persleidingen is verder een extra inspectie van de redundante risicorolering noodzakelijk. Door de verscheidenheid aan toegepaste materialen, moeten hier extra civiele partijen bij betrokken worden. De gebruikte schuimkernen moeten worden afgevoerd als chemisch afval. Deze extra kosten komen eveneens t.l.v. de voorziening Riolering.

13. Beschoeiing

Met enige regelmaat dienen beschoeiingen vervangen te worden vanwege calamiteiten. Hiervan kan 1/3 doorbelast worden aan de voorziening riolering.

14. Schadeherstel

Door de aanleg van kabels en leidingen ontstaat met grote regelmaat schade aan de openbare ruimte. Vanuit de legesopbrengsten worden deze kosten gefinancierd. Dit zijn degeneratie inkomsten, die bedoeld zijn om het straatwerk na het werk van de nutsbedrijven te herstellen. Dit herstel wordt vaak wat later gedaan, vanwege zetting van de grond.

Het voordeel vanuit de legesopbrengsten wordt structureel toegevoegd aan de reserve Beheer en wordt nu onttrokken.

15. Verkeerslichten / Verkeerslichten – stelpost Beheer

Door verouderde verkeerslichtinstallaties zijn onderdelen om de installatie draaiend te houden niet meer leverbaar en moeten de installaties eerder vervangen worden dan voorzien. Deze vervanging was nog niet voorzien in de begroting. De kapitaallasten worden gedekt uit de stelpost Beheer.

16. Openbaar vervoer - onderhoud

Door de reconstructie van het metro-busstation zijn de budgetten voor het onderhoud dit jaar niet nodig.

17. Vrijvallende kapitaallasten

Het voorstel is om de nog niet gealloceerde kapitaallasten incidenteel te laten vrijvallen.

18. Uitvoering ontwerp Park Vogelenzang (investering) / Reserve ter dekking van kapitaallasten t.l.v. Algemene reserve

Op 1 februari 2022 is besloten om een masterplan en beheervisie voor Park Vogelenzang op te stellen. Uit onderzoeken is gebleken dat het park onveilig is, de natuurlijke degeneratie groot en door de zeer natte omstandigheden er niet vanzelf weer bos terugkomt. Om het park te behouden als park en open te houden voor recreatie zijn forse ingrepen nodig. Na het afronden van de ontwerp- en beheervisie is het de bedoeling om te starten met de uitvoering die gefaseerd gaat worden over zo'n 7 tot 10 jaar. De beschikbare middelen bedragen circa € 1,6 miljoen. De totale kosten bedragen circa € 6,0 miljoen. Er wordt vanuit gegaan dat voor een bedrag van zo'n € 2,4 miljoen aan subsidies kan worden verkregen. Om het project sluitend te krijgen is naar verwachting nog een onttrekking nodig aan de Algemene reserve van € 2 miljoen.

Hierover wordt nog nader geadviseerd.

Accommodaties en parkeren

19. VVE bijdragen / Verrekenen met reserve Onderhoud

Doordat de huidige meerjarenonderhoudsbegroting (MJOB) van de VVE de Lenteakker (beheerd door de Leeuw van Putten, aandeel gemeente 39,3%) niet actueel is, is er een achterstand ontstaan in het sparen voor groot onderhoud. De VVE heeft de afgelopen jaren te weinig bijdrage in rekening gebracht. De VVE heeft ook aangegeven dat de daken van het complex in slechte staat zijn en moeten worden vervangen. Omdat het eigen vermogen niet toereikend is om genoemde werkzaamheden te bekostigen, is een extra storting nodig van de eigenaren. Het voorstel is om de overschrijding incidenteel te dekken in 2024 vanuit de reserve Onderhoud.

Tot slot is ook melding gemaakt van het vervangen van het rioolstelsel. Deze kosten zijn nog niet inzichtelijk gemaakt, echter de verwachting is dat een extra storting/bijdrage noodzakelijk zal zijn. Risico bestaat dat ook voor 2025 en verder de VVE bijdragen significant hoger zullen zijn dan voorgaande jaren, deze informatie is echter nog niet bekend.

20. Indexatie contracten beveiliging en schoonmaak diverse accommodaties / Beperken beveiliging - vervallen bloktijden / Schoonmaken beperken van 5 naar 3 dagen

Vanuit de huidige contracten Asito (schoonmaak) en Securitas (beveiliging) zijn indexaties doorgevoerd en afgekondigd, welke hoger zijn dan de gehanteerde interne indexering van 3,5%,

welke is bepaald in deze Perspectiefnota 2025. Voor Asito gaat het om 11% en voor Securitas om 14,5%. De indexaties van de leveranciers zijn conform de contractafspraken. Om de kostenstijging te beperken is de frequentie van schoonmaak van de kantoorruimte verlaagd van 5 naar 3 dagen en zijn de bloktijden van de beveiliging aangepast.

21. Kenteken parkeren – camera's

De uitvoering van de verzinkbare palen in het stadscentrum is geannuleerd vanwege het uitblijven van overeenstemming met de Veiligheidsregio aangaande uniforme sleutels. Daarom is overgegaan op een digitaal handhavings controlesysteem (kentekenherkenning met camera's). In eerste instantie wordt uitvoering gegeven aan de installatie van het digitale handhavings controle systeem voor het primaire gebied (kernwinkelgebied) met 7 camera's bij de toegangen. Voor de verzinkbare paaltjes resteert nog een bedrag van € 72.338 dat beschikbaar is gesteld uit de reserve Onderhoud Gebouwen. De totale kosten voor de 7 camera's in het primaire gebied inclusief de bebording, het aanstraten, aansluiting bij Stedin, etc komt uit op € 87.000. Naast het primaire gebied wordt nu voorgesteld ook het secundaire gebied mee te nemen (Zuidpassage en Havenplein) door middel van een uitbreiding met nog eens 5 extra camera's bij de toegangen. De totale kosten voor deze extra camera's komen op € 86.900. ten opzichte van het beschikbare budget betekent dat een overschrijding van € 101.562. Omdat camera's een investering zijn die in 5 jaar worden afgeschreven, moet bij dit bedrag nog de rente meegenomen worden. Hiermee bedraagt het knelpunt € 106.000. Dit wordt gestort in de reserve Onderhoud, waaruit de komende 5 jaar de kapitaallasten van de camera's worden gedekt.

Voor de exploitatie van de camera's is een structureel bedrag geraamd van € 26.393. De extra camera's brengen een extra exploitatielast met zich mee van structureel € 16.000.

22. M.A. de Ruijterstraat – kapitaallasten verduurzaming / M.A. de Ruijterstraat – onderhoud / Reserve Onderhoud

Dit betreft € 204.884 aan extra onderhoudsbudget waarvan wordt voorgesteld om dit te dekken ten laste van de reserve Onderhoud. Daarnaast wordt voorgesteld om € 211.851 aan extra investeringsbudget voor verduurzamingsmaatregelen beschikbaar te stellen met een kapitaallast van € 8.209. Zie ook bijlage VI.

5.3 Duurzaam ontwikkelen en wonen

Duurzaamheid

23. Herijking en concretisering Warmte transitievisie / Eenmalige dekking binnen bestaand budget opgave Duurzaamheid

Uiterlijk in december 2026 moet iedere gemeente haar transitievisie warmte hebben geactualiseerd in een warmteprogramma. Dit warmteprogramma is een verplicht omgevingsprogramma in het kader van de Omgevingswet. Naar de verwachting zal het warmteprogramma zeer concreet moeten worden over de gebieden waar warmtenetten wel of niet verwacht worden. De ambitie is om in de huidige bestuursperiode het warmteprogramma opstellen, om zo te garanderen dat de warmteprogramma's in 2026 zijn vastgesteld. Dit vereist dat er in 2024 al belangrijke stappen zijn gezet, om eind 2025 een geüpdate warmteprogramma te hebben. Het traject richting een warmteprogramma wordt deels in RES-verband uitgevoerd en deels op lokaal niveau. Voor onderzoek, participatie en communicatie op lokaal niveau is eenmalig € 150.000 benodigd. Voor 2025 wordt het bestaand budget opgave Duurzaamheid ingezet om de eenmalige kosten voor de herijking en concretisering Warmte transitievisie te dekken.

24. Wijkaanpak aardgasvrij / Tijdelijke dekking binnen incidenteel budget PPN 2024

In het Programmaplan Duurzaamheid 2023-2024 is vastgesteld dat in 2026 voor zes wijken een wijkwarmteplan is opgesteld en voor nog eens twee wijken een plan wordt gemaakt. Daarnaast

moeten deze plannen ook in uitvoering gaan om gebouweigenaren te ondersteunen bij het aardgasvrij maken van de gebouwen. De planvorming en planuitvoering zullen worden geïntensiveerd de komende jaren, zodat in 2050 de gehele gemeente aardgasvrij is. Er zijn financiële middelen benodigd voor projectmanagement, communicatiemiddelen, technisch onderzoek en participatie. Het gaat hier om € 160.000 in 2025 en vanaf 2026 € 175.000 per jaar. Met de inzet van de incidentele middelen vanuit de Perspectiefnota 2024 wordt de wijkaanpak aardgasvrij gefinancierd voor 2025 en 2026. Op basis van het Warmteprogramma dient er een vervolg besluit genomen te worden over financiering voor de periode vanaf 2027.

25. Personeel Klimaatadaptatie / Dekking voorziening Riolering

Op dit moment worden de incidentele middelen vanuit de Perspectiefnota 2024 ingezet voor capaciteit op het gebied van klimaatadaptatie. Tot en met 2026 wordt inzet gepleegd op het stimuleren van klimaatadaptief handelen, en beleid te verankeren op de verschillende plaatsen in de organisatie. Voorgesteld wordt om hiervoor € 250.000 euro per jaar beschikbaar te stellen voor de periode tot en met 2028. Deze kosten worden ten laste worden gebracht van de voorziening Riolering. De mogelijkheid bestaat ook om deze kosten te dekken uit een verhoging van de rioolheffing. Hier kan op basis van het integraal Water-, Riolering- en Klimaatadaptatieplan, dat in de tussentijd wordt ontwikkeld, te zijner tijd een besluit over genomen worden.

26. Regionale Energiestrategie / Tijdelijke dekking binnen incidenteel budget PPN 2024

De samenwerkende decentrale overheden in de regio Rotterdam - Den Haag hebben zich uitgesproken om met elkaar te werken aan een Regionale Energie Strategie (RES). Vanuit de RES Regionale Energiestrategie Rotterdam Den Haag is er een RES-projectorganisatie waar iedere deelnemende overheid een financiële bijdrage aan levert. Vanuit deze middelen wordt de uitvoering van de RES bekostigd. De bijdrage aan de RES wordt jaarlijks geïndexeerd. Het gaat hierbij om € 22.550 in 2024 oplopend tot € 26.104 in 2027. Dekking voor de verplichte bijdrage van de RES wordt tot en met 2028 gedekt uit de incidentele middelen vanuit de perspectiefnota 2024.

27. Isolatie-aanpak / Eenmalige dekking binnen incidenteel budget PPN 2024

Er loopt momenteel een grootschalige isolatieaanpak voor woningen in particulier eigendom, gefinancierd door middel van SPUK-gelden vanuit het Rijk. In eerste instantie is gekozen voor het aanbieden van binnenzijde dakisolatie en vloer- of bodemisolatie. Spouwmuurisolatie valt momenteel buiten de scope van het project. Spouwmuurisolatie mag alleen worden uitgevoerd wanneer er ontheffing is verleend voor de Wet Natuurbescherming, vanwege de mogelijke aanwezigheid van beschermde diersoorten. Deze ontheffing kan verkregen worden door ecologisch onderzoek te doen naar de aanwezige soorten en een Soorten Management Plan (SMP) op te stellen. Onze gemeente heeft geen ontheffing, maar wil dit wel verkrijgen. Voor het uitvoeren van ecologisch onderzoek en het opstellen van het SMP is eenmalig in 2025 € 100.000 benodigd. Dekking voor deze kosten zijn te vinden in de incidentele middelen vanuit de perspectiefnota 2025. Op basis van de uitkomsten van het ecologisch onderzoek wordt er een vervolgbesluit genomen over de financiering van de jaarlijkse monitoring om de ontheffing te behouden.

28. Correctie budget Duurzaamheid

Bij het sluitend maken van de begroting 2024 is de onttrekking aan de reserve Duurzaamheid eruit gehaald. Voor 2024 blijkt dit budget toch noodzakelijk om alle geplande activiteiten te kunnen doen.

5.4 Ondernemen en ontspannen

Economie

29. Regiodeal

Voor de regiodeal is een bedrag van € 140.000 benodigd met ingang van 2027. Dit kan gedekt worden uit de vrijvallende middelen in verband met het opheffen van het samenwerkingsverband Voorne-Putten.

30. Doorsteek Kopspijker-Havenplein

Het gaat om de opgave "Doorsteek Kopspijker – Havenplein". Deze opgave maakt onderdeel uit van de 11 opgaven benoemd in het Koersdocument. Voor dit project is € 550.000 subsidie gekregen vanuit het RVO t.b.v. gedeeltelijke compensatie onrendabele top.

Voor het overige deel van de onrendabele top vinden nu gesprekken plaats met de 2 private partijen om te komen tot een sluitende business case. Op dit moment is er nog geen zicht op een sluitende business case. Maar er zal sowieso een aanzienlijke bijdrage vanuit de gemeente bij moeten. Dat zal (heel ruim genomen) liggen tussen de € 0,8 á € 1,5 miljoen. Dit knelpunt wordt vooralsnog als PM opgenomen.

Cultuur

31. Meerjarig onderhouds- en beheerplan kunst in de buitenruimte / Opvangen binnen budgetten recreatie en toerisme en cultuur / Extra huuropbrengsten Centrum voor de Kunsten

Dit betreft de eenmalige kosten (achterstallig onderhoud) en de structurele kosten (planmatig beheer) voor kunstobjecten in de openbare ruimte. Op termijn worden daarnaast meer huuropbrengsten verwacht met betrekking tot het Centrum voor de Kunsten.

32. Evenementen / Dekkingvoorstellen (nog uit te werken)

Het huidige evenementen- en formatiebudget is niet dekkend voor de kosten en inzet die er volgend jaar nodig zijn om dezelfde evenementen te organiseren voor de gemeenschap. Om dit passend te krijgen zal er nog nader geadviseerd over mogelijke oplossingen.

33. Indexatie contracten beveiliging en schoonmaak theater De Stoep / Schoonmaken kantoren beperken van 5 naar 3 dagen

Vanuit de huidige contracten Asito (schoonmaak) en Securitas (beveiliging) zijn indexaties doorgevoerd en afgekondigd, welke hoger zijn dan de gehanteerde interne indexering van 3,5%, welke is bepaald in deze Perspectiefnota 2025. Voor Asito gaat het om 11% en voor Securitas om 14,5%. De indexaties van de leveranciers zijn conform de contractafspraken.

Om de kostenstijging te beperken is de frequentie van schoonmaak van de kantoorruimte verlaagd van 5 naar 3 dagen.

Recreatie & toerisme

34. Versterken beleving Nieuwe Hongerlandsedijk / Maasboulevard (investering) € 1 á 2 mln / Reserve ter dekking van kapitaallasten t.l.v. Algemene reserve (€ 1 á 2 mln)

In 2019 is opdracht gegeven om te bekijken waar binnen Nissewaard een openbare sportieve omgeving/locatie gerealiseerd kan worden. Hierbij is in ieder geval onderzocht wordt of de Maasboulevard een goede optie zou zijn. Hier is een krediet voor beschikbaar gesteld van € 500.000. Na een brede enquête in de omgeving en vervolg via een klankbordgroep kwamen meer aspecten naar voren die aangepakt zouden moeten worden. Er is via participatie een ontwerp gemaakt om de Nieuwe Hongerlandsedijk te verbeteren en veiliger maken. Een gescheiden fiets- en voetpad, het doortrekken van het onderpad, aanleg verlichting, nieuw plein Maasboulevard en sport- en spelelementen. Uit de raming volgt een bedrag van ca. € 2,8 miljoen. Daarvan is € 475.000 gedekt vanuit het resterende krediet en € 425.000 vanuit subsidie MRDH. Daarmee resteert een zoektocht voor dekking van € 2 miljoen. Het is de bedoeling om een deel daarvan te dekken via subsidies. Om

het project sluitend te krijgen is naar verwachting nog een onttrekking nodig aan de Algemene reserve voor een bedrag van tussen de € 1 miljoen tot € 2 miljoen. Hierover wordt nog nader geadviseerd.

Sport

35. Overheveling t.b.v. nieuw subsidiestelsel sport

Voor het nieuwe subsidiestelsel Sport in Nissewaard bedraagt de ingeschatte benodigde eenmalige compensatie voor 2025 (eerste jaar) € 25.000. Hiervoor wordt € 25.000 van het niet benutte deel van het budget subsidies sport 2023 ingezet. Dit bedrag wordt overgeheveld naar 2025 als dekking voor de eenmalige compensatie aan de sportverenigingen als gevolg van het nieuwe subsidiestelsel.

5.5 Leren, participeren en ondersteunen

Onderwijs

36. Internationale schakelklassen / Reserve Sociaal Domein – Oekraïne gelden 2022

Voorgesteld wordt om van de Oekraïne gelden 2022, zoals bij de jaarstukken 2022 (tijdelijk) opgenomen in de reserve Sociaal Domein, € 350.000 beschikbaar te stellen voor de internationale schakelklassen.

5.6 Overzichten

Ondersteuning organisatie

37. Fiscale ondersteuning / Stelpost Concernoverhead

Gemeente Nissewaard is thans bezig het forfaitair percentage voor de jaren 2021 en 2022 te herijken. Op dit moment wordt hier de laatste hand aangelegd. De gemeente heeft behoorlijke stappen te zetten om de risico's te verminderen/te minimaliseren.

Om de risico's te verminderen/te minimaliseren kiest de gemeente voor een gecombineerde aanpak. Dit betreft een slot-op-de-deur (controle achteraf/risicoreductie) in combinatie met werken naar fiscale beheersing en monitoring (Tax Control Framework). Zolang er geen sprake is van 'fiscaal in control', blijft de controle achteraf noodzakelijk.

De fiscale functie is op dit moment niet bezet en blijkt lastig te vervullen. Om de fiscale risico's in kaart te brengen, op te lossen en te komen tot een Tax Control Framework is fiscale expertise, ondersteuning en hulp nodig van een gespecialiseerd extern bureau.

38. Garantiebanen (gemeente Nissewaard)

Het rijk wil dat mensen met een arbeidsbeperking vaker een baan krijgen bij een 'gewone' werkgever. Mede om deze reden is de banenafpraak (garantiebanen) gemaakt. Vanuit deze afspraak hebben wij als gemeente, net als alle werkgevers, een verplichting om mensen in dienst te nemen (en houden) met een afstand tot de arbeidsmarkt. Aan deze verplichting wordt ook ruimschoots voldaan. Momenteel zijn er echter meer mensen met een garantiebaan bij de gemeente aan het werk dan daarvoor budget beschikbaar is. Het is de bedoeling om de komende jaren geleidelijk dit terug te brengen tot het niveau waar budget voor beschikbaar is.

39. Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)

Sinds 31 december 2023 kennen we binnen gemeenten een Regeling Vervroegd Uittreden (RVU). Dit is een wettelijk verplichte regeling vanuit de Cao, waarbij medewerkers onder voorwaarden een maandelijkse uitkering ontvangen tot aan de AOW-leeftijd. Dit geldt voor de duur van maximaal twee jaar. Wanneer medewerkers onder de voorwaarden vallen, hebben zij het recht om deel te nemen aan de RVU. De werkgever kan dit niet weigeren. Voorlopig is instroom mogelijk tot en met 31 december 2025, waarbij de RVU-uitkering loopt tot uiterlijk 31 december 2027. Er bestaat een

mogelijkheid dat deze RVU-regeling in volgende Cao's verlengd of versoepeld wordt, wat kan zorgen voor extra kosten na 2027 of een grotere potentiële groep deelnemers. Daar is nu nog geen rekening mee gehouden. Bij afwijkende kosten zal dit gemeld worden in de tussenrapportages.

40. Arbo voorzieningen

Het budget arbo voorzieningen wordt enerzijds ingezet om te voldoen aan onze wettelijke verplichtingen van de Wet Verbetering Poortwachter (WVP), zoals arbeidsdeskundige onderzoeken en (2e spoor) re-integratietrajecten en anderzijds aan interventies om medewerkers sneller (gedeeltelijk) terug te laten keren naar de werkvloer. Wachtlijsten en uitgestelde zorg brengen extra kosten met zich mee voor de werkgever. Te denken valt aan extra psychologische of fysio ondersteuning gedurende de wachttijd tot de eigenlijke behandeling kan plaatsvinden. Ten aanzien het beschikbaar budget voor arbo voorzieningen is sprake van een tekort van € 24.000. Voorgesteld wordt om dit aan te vullen.

41. Opleidingsbudget / Innovatiebudget

Afgelopen jaar bleek het Centraal opleidingsbudget onvoldoende om alle noodzakelijke kosten te kunnen dekken. Gezien het feit dat Nissewaard met het beschikbare budget onder het landelijk gemiddelde zit van beschikbare opleidingskosten per medewerker (volgens A&O fonds € 1.000 gemiddeld per medewerker en +/- € 750 per medewerker in Nissewaard), de inzet op de organisatieontwikkeling en in het kader van het zijn van een aantrekkelijke werkgever, wordt voorgesteld om het Centraal opleidingsbudget met € 152.000 te verhogen ten laste van het Innovatiebudget. Hiermee blijft het opleidingsbudget op het huidige niveau.

42. Traject Testorganisatie IV

Eén van de opgaven van team Informatievoorziening is zorgen dat de continuïteit van de informatievoorzieningen die worden geïmplementeerd, ontwikkeld of doorontwikkeld, gegarandeerd kan worden. Om dit te kunnen garanderen is een volwassen testorganisatie en -proces nodig. Team Informatievoorziening heeft het extern bureau Valori gevraagd de testvolwassenheid binnen de gemeente Nissewaard te meten en op basis van de uitkomsten van dat onderzoek met aanbevelingen te komen om de volwassenheid op het juiste niveau te brengen.

De benoemde € 150.000 is bestemd voor het projectmatig neerzetten van een standaard testorganisatie en -proces ondersteund door tooling waarbij kennis van buitenaf noodzakelijk is. Er wordt vanuit gegaan dat dit binnen de huidige formatie en met een al reeds aangeschafte tooling kan worden bewerkstelligd. Daarbij is nog zeer de vraag of een functie Testmanager of Testcoördinator nodig is. Er is ervoor gekozen om dit als een rol binnen de huidige formatie te beleggen en op een later tijdstip (één à twee jaar) te evalueren. Vandaar dat de impact op structurele basis op dit moment als nihil is aangemerkt.

43. Nieuwe wetgeving cyberveiligheid NIS2 / Verwachte compensatie Rijk / Harmonisatie softwarepakketten

De afgelopen jaren zien we dat verschillende ontwikkelingen de veiligheid van onze maatschappij en economie steeds meer onder druk zetten. Denk daarbij aan COVID-19, de Oekraïne-oorlog, cyberdreigingen en de gevolgen van klimaatverandering. Daarom is er sinds 2020 vanuit de Europese Unie aan de Network and Information Security (NIS2) directive gewerkt. De NIS2-richtlijn richt zich op een verbetering van de digitale en economische weerbaarheid van Europese lidstaten. Deze richtlijn wordt momenteel in nationale wetgeving omgezet. De ingangsdatum is februari 2025 (Q1 2025). De komst van de NIS2-richtlijn moet bijdragen aan meer Europese harmonisatie en een hoger niveau van cybersecurity bij bedrijven en organisaties. Het is de opvolger van de eerste NIS-richtlijn, de NIB, die in Nederland in 2016 is opgenomen in de Wet Beveiliging Netwerk- en Informatiesystemen (Wbni). Wat nieuw is toegevoegd onder NIS2 is de publieke sector, waarbij de lokale overheid ook als essentieel wordt aangemerkt.

Dit betekent dat de huidige richtlijnen van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) waaraan wij als gemeente moeten voldoen een uitbreiding en verzwaring van normen betreft en bovendien van een richtlijn verschuift naar een verplichting.

Met het ingaan van deze wetgeving krijgen gemeenten een periode de tijd om te gaan voldoen aan deze normen (zoals nu bekend 5 jaar). Deze implementatieperiode vraagt investeringsruimte die de inzet van extra technische middelen mogelijk maakt en de gemeente organisatorisch meer capaciteit biedt om de implementatie mogelijk te maken.

44. Implementatie nieuw HRM-pakket / Stelpost Innovatiebudget

Voorgesteld wordt om hiervoor budget beschikbaar te stellen ten laste van het Innovatiebudget.

45. Indexatie ICT-budgetten

Enkele decentrale ICT-budgetten zijn in de technische begroting met 2% geïndexeerd, maar dat had 6,8% moeten zijn, conform de indexatie-afspraken met betrekking tot de Gemeenschappelijke Regelingen voor 2025.

46. Vrijval restant Innovatiebudget

Voorgesteld wordt om het restant van het Innovatiebudget met ingang van 2025 vrij te laten vallen.

47. Indexatie contracten beveiliging en schoonmaak stadhuis / Efficiënter gastvrij ontvangst / Schoonmaken beperken van 5 naar 3 dagen + glasbewassing intern 4x -> 2x p/jr

Vanuit de huidige contracten Asito (schoonmaak) en Securitas (beveiliging) zijn indexaties doorgevoerd en afgekondigd, welke hoger zijn dan de gehanteerde interne indexering van 3,5%, welke is bepaald in deze Perspectiefnota 2025. Voor Asito gaat het om 11% en voor Securitas om 14,5%. De indexaties van de leveranciers zijn conform de contractafspraken. Om de kostenstijging te beperken wordt de frequentie van schoonmaak van de kantoorruimte verlaagd van 5 naar 3 dagen en de glasbewassing van 4x per jaar naar 2x per jaar.

48. Tegemoetkoming Arbeidsongeschiktheidsverzekering

Per 31 december 2023 is de uitvoering gestart van een onderstaande CAO afspraken in kader van de bovenwettelijke sociale zekerheid. Het hierbij om:

- Wijziging in de loondoorbetaling bij ziekte;
- Het afschaffen van het 3e ziektejaar;
- Bijdrage aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV).

In hoofdstuk 7 van de CAO gemeenten is toegevoegd dat iedere medewerker met een arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) recht heeft op een tegemoetkoming van € 10 per maand (bij een fulltime dienstverband). Hiervoor moet de medewerker de polis van de Arbeidsongeschiktheidsverzekering overleggen aan de werkgever. De kosten voor deze tegemoetkoming, komen ten laste van de werkgever. Voor 2024 is incidentele dekking gevonden binnen de bestaande budgetten, voor 2025 e.v. is geen dekking beschikbaar.

Momenteel ontvangen in Nissewaard 336 medewerkers een tegemoetkoming in de kosten van de arbeidsongeschiktheidsverzekering. Van Loyalis, waar semi-collectieve afspraken mee zijn, ontvangen we periodiek de lijst van medewerkers met een AOV. Hebben medewerkers bij een andere verzekeraar een AOV, vragen we hen om de polis hiervan in januari aan te leveren.

Wijzigingen in het aantal deelnemers per jaar is niet uit te sluiten. Rekening houdend met deze wijzigingen wordt daarom in dit knelpunt gerekend met 350 fulltime vergoedingen a € 120,- per jaar.

49. Afschaffing wegwerpbekers

Per 1 januari 2024 zijn de wegwerpbekers afgeschaft als gevolg vanuit de verduurzamingsopdracht vanuit het rijk. Hierdoor zijn wij overgestapt naar herbruikbare bekertjes voor de warme dranken. De

besparing op kosten van de wegwerpbekers zijn hierdoor € 6.000, echter de kosten voor het ophalen en schoonmaken van de herbruikbare bekens zijn hierdoor gestegen met € 25.000. Per saldo een tekort van € 19.000.

50. Verwachte vrijval reiskosten

Van dit budget kan naar verwachting structureel € 25.000 vrijvallen. Bij de 2e Tussenrapportage 2024 wordt hier nader over geadviseerd.

51. Vrijval saldo oude bezuinigingstaakstelling

Dit betreft het saldo van een oude bezuinigingstaakstelling met betrekking tot de concernstaf. Dit bedrag kan vrijvallen.

52. Effect CAO 2024

De indexatie van de loonkosten in 2024 is 2,06% hoger dan het percentage waar in de begroting 2024 rekening is mee gehouden. In de begroting 2024 is rekening gehouden met een percentage van 3%. De vastgestelde CAO voor 2024 is 4,75% per 1 januari 2024 en 1,25% per 1 oktober 2024. De te maken correctie komt in dit geval uit op $4,75\% + (1,25\% \times 3/12) = 5,06\%$ minus 3% is 2,06%. De salarislaster worden met dit percentage verhoogd in de begroting wat in totaal tot een verhoging leidt van € 1,5 miljoen in 2024. Structureel is de CAO 2024 verwerkt in de technische begroting 2025 - 2028.

5.7 (53.) Sociaal Domein

De stelpost Sociaal Domein vormt een belangrijke indicator voor de financiële stand van zaken op dit terrein. De stand van de stelpost Sociaal Domein² zag er ten tijde van het opstellen van deze perspectiefnota als volgt uit.

Stelpost Sociaal Domein incl. mutaties PPN 2025	Bedragen x € 1.000, "-" = nadelig				
	2024	2025	2026	2027	2028
Stelpost Sociaal Domein na dec.circ. 2023	422	1.449	-4.627	-4.330	-4.330
Toegang SD/besparing lokaal Wmo	112	235	235	85	85
Stelpost SD voor PPN 2025	534	1.684	-4.393	-4.246	-4.246
Knelpunten 2024-2028 PPN 2025:					
Algemeen					
1. Knelpunt indexering		-874	-1.002	-996	-996
2. Technische begroting 2025 – 2028 (37%)		-807	-666	-669	-669
3. Diverse kleine technische afwijkingen	5	25	25	25	25
Jeugd en Onderwijs					
4. Ontwerp begrotingswijziging 2024 GRJR	-4.458				
5.a Ontwerp Begroting 2025 GRJR		-5.816	-5.816	-5.816	-5.816
5.b Trendmatige groei meerj.ram. 2026-2028 GRJR			-2.139	-4.578	-7.369
5.c Maatregelen RBOK			<u>1.472</u>	<u>3.684</u>	<u>6.306</u>
<i>Ontw. Begr. 2025/Meerj. 2026-2028 incl. RBOK</i>		-5.816	-6.483	-6.710	-6.879
6. Open House Jeugd	523	551	551	551	551
7. Dyslexie	108	103	103	103	103
8. PGB Jeugd	218	222	222	222	222

² Betreft het Sociaal Domein exclusief de centrumtaken Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang, Beschermd wonen en Brede aanpak dak- en thuislozen (middelen bestemd voor de ZHE-regiogemeenten).

	2024	2025	2026	2027	2028
9.a Zorgcontinuïteit Kinder Dagcentrum (KDC)/Daginvulling	-442	-839	-514	-47	0
9.b Taakstelling Zorgcontinuïteit KDC	0	0	514	47	0
<i>Zorgcontinuïteit Kinder Dagcentrum (KDC)</i>	-442	-839	0	0	0
10. Leerlingenvervoer	-513	-524	-524	-524	-524
11. Dagbesteding Jeugd	-147	-156	-156	-156	-156
12. Uitvoeringskosten jeugd	86	0	0	0	0
13. Wet Kinderopvang	41	42	42	42	42
14. Jeugdwet vervoer	-48	-49	-49	-49	-49

Wmo

15. Open House Wmo	-243	-255	-255	-255	-255
16. Hulpmiddelen	-344	-349	-349	-349	-349
17. Begeleiding Wmo	132	139	139	139	139
18. Eigen bijdrage Wmo	48	48	48	48	48
19. PGB Wmo	36	29	29	29	29
20. Collectief vervoer	-185	-141	-141	-141	-141
21. Eenzaamheid	20				

Participatiewet

22. Individuele inkomenstoelage	300	220	220	220	220
23. BUIG - lasten	-70	-85	-102	-120	19
24. BUIG - baten	-44	-44	-44	-44	-44
25. BUIG		PM	PM	PM	PM

Volksgezondheid

26. GGD		-6	-6	-6	-6
TOTAAL mutaties PPN	-4.946	-8.568	-8.399	-8.640	-8.671
Stelpost SD na mutaties PPN	-4.442	-6.884	-12.792	-12.866	-12.916
Dekking reserve Sociaal Domein (naar € 0)	4.422				
Totaal stelpost Sociaal Domein	0	-6.884	-12.792	-12.866	-12.916

Toelichting

Stelpost Sociaal Domein na dec.circulaire 2023

Dit is de stand van de stelpost Sociaal Domein na de decembercirculaire 2023.

Optimalisatie toegang SD/besparing lokaal Wmo

Deze mutaties hebben betrekking op twee collegebesluiten.

1. Optimalisatie toegang: Bij de optimalisatie van de toegang, waarbij de indicatiestelling en regievoering Jeugd (JOT) binnen de gemeente Nissewaard wordt uitgevoerd is een structurele besparing gerealiseerd van € 86.000.
2. Besparing lokaal Wmo: Het voordeel op Lokaal Wmo heeft betrekking op minder kosten voor het product begeleiding Wmo. Begeleiding werd verleend aan cliënten die in hotels verbleven. Nu is een extra locatie gerealiseerd vanuit de centrumtaken waarbij de begeleiding vanuit deze middelen worden gedekt.

Knelpunten 2024-2028 sociaal domein PPN2025

Algemeen

1. Knelpunt indexering

In de technische begroting 2025-2028 is de indexering verlaagd voor de prijsindex van 3,4% en voor de mixindex van 4,95% (50% loon/50%prijs) naar 2%. Het indexeringspercentage voor de GR-regelingen (bijv. GRJR en GGD) is onveranderd gebleven en bedraagt 6,8%.

Indexering gecontracteerde inkoop/kwaliteitszorg kinderopvang:

- De tarieven voor de lokale inkoop Jeugd en Wmo (Open House) zijn gebaseerd op de OVA-index en contractueel vastgelegd. De voorlopige OVA-index voor 2025 bedraagt 4,18%. De toevoeging van de correctie van 1,06% over 2024 (meegenomen 4,94% en werkelijk 6,0%) maakt dat de tarieven in 2025 met 5,24% dienen te worden verhoogd. Dit levert een structureel knelpunt op van circa € 725.000.
- De tarieven voor Dagingvulling jeugd zijn gebaseerd op de OVA (80%) en de PPC (20%) en contractueel vastgelegd. De voorlopige index voor 2025 bedraagt 3,76%. De toevoeging van de correctie van 0,97% over 2024 (meegenomen 4,45% en werkelijk 5,42%) maakt dat de tarieven in 2025 met 4,73% dienen te worden verhoogd. Dit levert een structureel knelpunt op van circa € 96.000.
- Het budget kwaliteitszorg kinderopvang is geïndexeerd met 2%, maar maakt onderdeel uit van de GGD en dient met 6,8% te worden geïndexeerd. Dit levert een nadeel op van circa € 9.000.

Indexering subsidies:

- In de technische begroting 2025-2028 is de indexering voor subsidies verlaagd van 4,95% naar 2%.
- Binnenkort zal de raad besluiten gaan nemen over de gemeentelijke financiën over de wijze waarop we moeten bezuinigen vanaf 2026 vanwege de substantieel lagere rijksinkomsten. Onderdeel hiervan is besluitvorming over verlaging van budgetten voor subsidieverlening.
- Om te zorgen dat de raad hierin daadwerkelijk keuzes kan maken, en niet wordt belemmerd door wetgeving en jurisprudentie, heeft het college een voorbereidend besluit genomen. Dit besluit houdt in dat we subsidies voor Wmo en jeugdpreventie in 2025 niet indexeren ten opzichte van 2024 en dat we aankondigen dat we vanaf 2026 een forse bezuiniging door zullen moeten voeren op subsidies, waarbij we essentiële onderdelen van het basisaanbod zoveel mogelijk zullen ontzien.
- We bieden de organisaties de kans hiervan de consequenties kenbaar te maken. Als dit besluit niet was genomen, is bezuiniging op subsidies vanaf 2026 maar op heel beperkte schaal mogelijk. Op grond van de keuzes die de raad maakt, zal na de zomer bekeken worden wat de consequenties zijn voor de verschillende subsidies. Alle organisaties krijgen vervolgens voor het eind van 2024 een beschikking waarin we die organisatie gericht informeren wat dat voor hun subsidie betekent. Met deze beschikking geven we blijk van goed bestuur, door de organisatie tijdig, conform wetgeving en jurisprudentie, te informeren.
- Aangezien de consequenties van het besluit om niet te indexeren voor individuele organisaties nog duidelijk moeten worden, wordt gevraagd om de budgetten wel te indexeren met in totaal 4,95% in plaats van 2%. Dit levert een knelpunt op van circa € 261.000. Tevens is er voor 2025 een incidentele bezuinigingsopdracht op subsidies opgenomen van € 100.000.
- In het najaar van 2024 wordt duidelijk hoeveel subsidie er daadwerkelijk wordt verleend voor 2025. Dan blijkt in hoeverre het volledige extra gevraagde bedrag van € 261.000 noodzakelijk was. Dit zal dan worden verwerkt in de eerste tussenrapportage van 2025.

Geen indexering

- Voor een aantal budgetten hoeft er geen indexering te worden toegepast, omdat de kosten al jarenlang binnen een bepaald bedrag moeten blijven. Dit zijn vooral de uitvoeringsbudgetten binnen het sociaal domein. Het niet indexeren van deze budgetten levert een voordeel op van circa € 7.000.
- Het budget voor exploitatiebijdrage Voorne Putten Werkt welke is gekoppeld aan de Rijksmiddelen WSW is ten onrechte geïndexeerd. Bij de meicirculaire worden deze middelen namelijk vanuit het Rijk geïndexeerd. Dit levert een voordeel op van circa € 171.500.
- De stelpost sociaal domein is ten onrechte geïndexeerd. Indien de stelpost positief is (2025) levert dit een voordeel op, maar in de jaren dat de stelpost negatief is (vanaf 2026) levert dit een nadeel op. Het nadeel bedraagt € 90.000 in 2026 en vanaf 2027 € 84.000.

Zie de tabel hieronder voor het overzicht inzake het knelpunt indexering.

Knelpunt indexering (* € 1.000)

Betreft/Jaren	2025	2026	2027	2028
a. Indexering gecontracteerde inkoop/kwaliteitszorg GGD	-836	-833	-833	-833
b. Indexering subsidies	-261	-261	-261	-261
c. Geen indexering	223	91	97	97
Totaal effect knelpunt indexering	-874	-1.002	-996	-996

2. Technische begroting 2025 – 2028 (37%)

Dit is het aandeel van het Sociaal Domein in het saldo van de technische begroting.

3. Diverse kleine technische afwijkingen

Dit betreft kleine technische mutaties met restposten die kunnen vervallen.

Jeugd en Onderwijs

4. Ontwerp Begrotingswijziging 2024 GRJR

- De belangrijkste bijstelling van de begroting GRJR 2024 volgt uit het uitgangspunt om realistisch te begroten. Bij het opstellen van de begroting GRJR 2024 waren de voorlopige jaarrekeningcijfers GRJR 2022 de meest actuele gegevens. De definitieve jaarrekeningcijfers GRJR 2022 lieten een aanzienlijk hogere productie zien. De bestuursrapportages GRJR 2023 en de voorlopige jaarrekeningcijfers GRJR 2023 laten een verder oplopende productie zien. Oorzaken van de bijstelling van de begroting GRJR 2024 zijn:
  - De verlaging van regionale jeugdhulpkosten op perceel D (daghulp) en E (ambulante hulp) inzake de overheveling van regionaal naar lokaal heeft in de praktijk niet plaatsgevonden.
  - Het hanteren van de landelijk vastgestelde tarieven voor de zorgaanbieders voor pleegzorg leidt tot hogere tarieven/lasten.
  - In de Kadernota GRJR 2025 staat dat de GRJR rekening houdt met de gemiddelde trendmatige groei over de afgelopen 4 jaar als prognose voor de trend voor de komende jaren. Dit is conform de Kadernota verwerkt.
  - Conform contractafspraken is geïndexeerd naar prijspeil 2024.
- Zie tabel 3 voor het financieel nadeel voor Nissewaard o.b.v. de ontwerp begrotingswijziging GRJR 2024.

Tabel 3: Financieel nadeel ontwerp begrotingswijziging GRJR 2024

	GRJR-niveau (in Euro's)	Gemeente Nissewaard (in Euro's)
Begroting GRJR 2024 primitief	284.752.014	25.390.801
Begroting GRJR 2024 na ontwerp begrotingswijziging 2024	372.873.106	29.849.033
Benodigd extra budget	-88.121.092	-4.458.232

5. *Ontwerp Begroting 2025 GRJR/ Trendmatige groei 2026-2028 / Maatregelen RBOK GRJR*
Regionale Bestuursopdracht Kostenbeheersing GRJR (RBOK)

- De doorgaande kostenontwikkeling leidt tot onhoudbaar grote druk op de gemeentefinanciën. Eind 2023 is in GRJR-verband gestart met het opstellen van de Regionale Bestuursopdracht Kostenbeheersing (RBOK). In februari 2024 is de RBOK door het Algemeen Bestuur van de GRJR vastgesteld.
- De voorgenomen maatregelen van de RBOK richten zich met name op verscherpte toepassing van bestaande kaders en contractafspraken met de zorgaanbieders om daarmee onnodig dure of doorlopende inzet van jeugdhulp te beperken.
- De financiële ambitie van de RBOK is een cumulatieve besparing over de jaren 2024 t/m 2028. Vanaf 2028 is de financiële ambitie dat de maatregelen van de RBOK leiden tot een cumulatieve besparing op GRJR-niveau van ruim € 78 miljoen t.o.v. de kadernota GRJR 2025.
- De remmende werking van de RBOK op de groei van de regionale jeugdhulp is gedeeltelijk verwerkt in de ontwerp begrotingswijziging GRJR 2024 en de ontwerpbegroting GRJR 2025 (voor het jaar 2025). Omdat de maatregelen van de RBOK nu worden uitgewerkt en ingevoerd, en gaandeweg invloed zullen hebben op toekomstige besluiten over toewijzing over verlenging van hulp, is het effect in deze jaren nog beperkt. Het gaat aldus om beperkte bedragen voor Nissewaard (€ 41.054 voor 2024 en € 302.528 voor 2025).
- In de meerjarenraming 2026 – 2028 behorend bij de ontwerpbegroting GRJR 2025 is de remmende werking van de RBOK, op de groei van de regionale jeugdhulp, nog niet opgenomen. De GRJR geeft in deze aan dat de effectiviteit van het pakket nog te onzeker in omvang en tijd is om dit reeds te verwerken. Voor de jaren 2024 en 2025 is dat wel (deels) gedaan omdat aangenomen wordt dat gedurende 2024 voldoende onderbouwing voor deze jaren kan worden bepaald.
- Uit het meerjarenperspectief 2026 – 2028 behorend bij de ontwerpbegroting 2025 GR JR blijkt dat een doorgaande kostenontwikkeling tot onhoudbaar grote druk op de gemeentefinanciën leidt. De extreme kostenstijging van de regionale jeugdhulp maakt dat aanzienlijke kostenbesparende maatregelen nodig zijn waarvoor in regionaal verband de RBOK is vastgesteld.

Ontwerpbegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 GRJR:

- De ontwerpbegroting GRJR 2025/meerjarenraming 2026 - 2028 is opgesteld vanuit de uitgangspunten van de Kadernota GRJR 2025. Aangezien het uitgangspunt in de Kadernota GRJR 2025 zo realistisch mogelijk begroten is, zijn de voorlopige jaarcijfers GRJR 2023 als vertrekpunt genomen. Aanvullend is de trendmatige groei verwerkt die, conform de Kadernota, is berekend o.b.v. de groei van de zorgkosten over de afgelopen 4 jaar. Daarnaast is de loon- en prijsontwikkeling voor het jaar 2025 verwerkt. Het extra budget GRJR wordt vooral veroorzaakt door hogere realisatie 2023 (zie nadeel bij de voorlopige jaarstukken 2023), het begroten van de trendmatige groei en het toepassen van indexering voor 2025.
- Zoals eerder aangegeven in de zienswijze blijft gemeente Nissewaard voorstander van realistisch begroten. Realistisch begroten is ons inziens het opnemen van de meerjarenraming 2026 – 2028 GR JR en tegelijkertijd de taakstelling RBOK. Deze begroting laat immers enerzijds de impact van de bij de ontwerpbegroting 2025 GR JR behorende

meerjarenraming 2026 – 2028 zien en anderzijds het dempend effect van de maatregelen RBOK (naar rato voor Nissewaard).

Zie tabel 4 voor wat de ontwerpbegroting GRJR 2025/meerjarenraming 2026 – 2028 en de RBOK naar rato voor Nissewaard betekenen en hoe dit in de perspectiefnota wordt verwerkt.

Tabel 4: Verwerking in perspectiefnota Nissewaard 2025 voor GRJR (in Euro's)

bedragen in €				
GRJR-niveau	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1. Ontwerpbegroting GRJR 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028	409.194.151	435.787.769	466.106.695	500.806.443
2. Niet in de meerjarenraming 2026-2028 verwerkte Taakstelling RBOK (cumulatief; afgerond)		-18.300.000	-45.800.000	-78.400.000
3. Ontwerpbegroting GRJR 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028 incl. taakstelling RBOK (1+2)	409.194.151	417.487.769	420.306.695	422.406.443
GRJR voor Nissewaard	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
4. Ontw. Begroting GRJR 2025 en meerj. ram. 2026-2028*	32.912.779	35.051.788	37.490.435	40.281.445
5. Taakstelling RBOK naar rato (niet in meerjarenraming verwerkt)		-1.471.927	-3.683.839	-6.305.960
6. Ontwerpbegroting GRJR 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028 incl. taakstelling RBOK Nissewaard (4+5)	32.912.779	33.579.861	33.806.596	33.975.485
7. Beschikbare middelen in begroting GRJR 2025-2028	27.096.631	27.096.631	27.096.631	27.096.631
8. Tekort o.b.v. ontwerpbegroting GRJR 2025/ meerjarenraming (7-4)	-5.816.148	-7.955.157	-10.393.804	-13.184.814
<i>Te verwerken in de perspectiefnota 2025:</i>	2025	2026	2027	2028
9. Opnemen taakstelling RBOK		1.471.927	3.683.839	6.305.960
10. Trendmatige groei GRJR		-2.139.009	-4.577.656	-7.368.666
Knelpunt GRJR o.b.v. ontwerpbegroting GR JR 2025/meerjarenraming 2026 – 2028 (8+9)	-5.816.148	-6.483.230	-6.709.965	-6.878.854
Procentuele aandeel Nissewaard in GRJR o.b.v. ontwerpbegroting 2025*	8,0433%			

* In de ontwerpbegroting GRJR 2025 is voor Nissewaard voor 2025 € 32.912.779 opgenomen. Het procentuele aandeel is daarmee 8,04%. In de meerjarenraming GRJR 2026 – 2028 zijn uitsluitend de totalen op GRJR-niveau opgenomen. Hierom is voor de jaren 2026 - 2028 het procentuele aandeel ad 8,04% doorgetrokken op de geraamde totalen GRJR.

6. Open House Jeugd

Voor de prognoses van de producten Open House Jeugd wordt uitgegaan van realisatie 2023 + indexering 2024 + 0% groei van het aantal lokale jeugdcliënten. Per saldo is er voor de Open House Jeugd een structureel voordeel van € 550.000. Dit wordt grotendeels verklaard doordat het lokale budget Behandeling Jeugd een structureel voordeel kent. Dit voordeel hangt samen met (een deel van) het nadeel op het budget GRJR. Vanaf 2023 heeft een overheveling van GR JR-jeugdhulp naar

lokaal plaatsgevonden voor Daghulp en Ambulante hulp. De daadwerkelijke verschuiving van regionaal naar lokaal is echter veel beperkter gebleven dan begroot. De oorzaak dat de verschuiving naar lokaal zeer beperkt is gebleven zit in de mate van complexiteit van de jeugdhulp. Deze bleek in de praktijk complexer dan vooraf aangenomen waardoor deze jeugdhulp toch vanuit de GRJR is geleverd. Het voordeel op de lokale jeugdhulp bij Behandeling Jeugd is te zien op laagcomplexere specialistische GGZ en medicatiecontrole. Deze twee producten zijn, in het kader van de GRJR-overheveling van Ambulante hulp en Daghulp, vanaf 2023 lokaal ingekocht. Voor Open House kent het budget Begeleiding Jeugd een structureel nadeel door extra uitgaven op jeugdhulp begeleiding.

7. Dyslexie

De inzet van een poortwachter Dyslexie, die toetst of een diagnose of behandeling noodzakelijk is, heeft mede geleid tot een daling van het aantal trajecten dyslexie. Hierdoor kan de begroting structureel met ruim € 100.000 worden verlaagd.

8. PGB Jeugd

Het aantal PGB's is in de afgelopen jaren sterk afgenomen. Hierdoor kan het begrote budget met structureel € 220.000 worden verlaagd. Dit wordt deels verklaard doordat er strikter wordt bekeken of een PGB passend is. Met een PGB koopt iemand zelf jeugdhulp in, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Tegenover de lagere kosten op PGB Jeugdhulp staan hogere kosten voor Maatwerk Jeugd. In de praktijk zien we een kostenverschuiving van PGB Jeugdhulp naar Maatwerk Jeugd. Maatwerk is vaak het alternatief voor het niet meer verlenen van een PGB.

9. Zorgcontinuïteit Kinder Dagcentrum (KDC)

In de aanbesteding Dagingvulling Jeugd (1 juli 2023) is het aantal opgenomen KDC-plekken te laag in relatie tot het aantal kinderen dat op dat moment een KDC-plek nodig had (en nog steeds nodig heeft). Dit maakt dat er relatief veel KDC-zorgcontinuïteit nodig is. O.b.v. de huidige prognose van de uitstroommomenten van de kinderen met KDC-zorgcontinuïteit is een aanvullend nadeel van toepassing van € 442.000 in 2024 en € 839.000 in 2025 (bij de begroting 2024 was reeds een nadeel meegenomen). Onder meer een tekort aan gespecialiseerd onderwijs bemoeilijkt in de praktijk de uitstroom uit het KDC. Voor de jaren 2026 en 2027 is tegenover het knelpunt een taakstelling KDC-zorgcontinuïteit opgenomen van € 214.000 (2026) en € 47.000 (2027). Vanuit de taskforce Jeugd lopen ontwikkelingen die hierop van invloed kunnen zijn. Er wordt onder meer ingezet op het maken van nadere afspraken met het onderwijsveld.

10. Leerlingenvervoer

In 2023 zijn de kosten voor leerlingenvervoer sterk gestegen. De begroting is destijds voor het jaar 2023 opgehoogd. Op basis van de realisatie 2023 en de NEA-index van 3,4% voor 2024 moet het budget structureel worden opgehoogd met € 524.000. De toename van de kosten wordt veroorzaakt doordat het gemiddeld aantal cliënten per maand is toegenomen; er meer kilometers per leerling worden gemaakt en er meer soloritten worden gereden.

11. Dagbesteding Jeugd

Vanwege de wachtlijst bij het Kinderdagcentrum (KDC), dat onderdeel is van de Dagingvulling Jeugd, wordt ter overbrugging dagbesteding jeugd ingezet. Dit maakt dat de kosten in vergelijking met 2023 hoger zijn en dat een structurele ophoging van het budget met € 156.000 nodig is.

12. Uitvoeringskosten Jeugd

Het team jeugd heeft in 2024 nog incidenteel huisvestingskosten (A-gebouw) als gevolg van de overgangssituatie van het jeugdondersteuningsteam (subsidie JOT) naar team jeugd (uitvoering in eigen beheer). De huisvestingskosten zijn € 30.000 lager dan begroot.

Naast de huisvestingskosten kan het budget voor overige (uitvoering)kosten Jeugd in 2024 incidenteel worden verlaagd met € 56.000. In het besluit optimalisatie Toegang is het budget uitvoeringskosten Jeugd reeds structureel verlaagd. Dit maakt dat het budget uitvoeringskosten Jeugd in 2024 in totaal met € 86.000 incidenteel kan worden verlaagd.

13. Wet Kinderopvang

Op basis van de realisatie over 2023 + 3,5% indexering voor 2024 (conform index technische begroting) wordt voor het budget Wet Kinderopvang (Sociaal Medische Indicatie/SMI) voor 2024 een voordeel van € 41.000 verwacht. Vanaf 2025 wordt een structureel voordeel verwacht van € 42.000 (rekening houdend met 2% indexering).

14. Jeugdwet vervoer

Op basis van de realisatie over 2023 + 3,4% index conform de NEA-index en 1% groei van het volume wordt een structurele overschrijding van Jeugdwet vervoer verwacht van € 49.000. Voor 2025 is 2% indexering aangehouden.

Wmo

15. Open House Wmo

De mutaties in het kader van de Open House bestaan uit de volgende posten:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Huishoudelijke hulp	-392	-413	-413	-413	-413
Dagbesteding	135	142	142	142	142
Vervoer daginvulling	15	16	16	16	16
Totaal mutaties Open House Wmo	-243	-255	-255	-255	-255

Huishoudelijke hulp

Voor de prognose huishoudelijke hulp wordt uitgegaan van realisatie 2023 + 3% groei van het aantal HH-cliënten in 2024 (conform Wmo voorspelmodel). Dit levert een nadeel op van € 392.000 in 2024 en vanaf 2025 een nadeel van € 413.000. Voor 2025 wordt voorgesteld nog geen autonome groei mee te nemen, maar dit pas te doen bij de Perspectiefnota 2026. Dit omdat de extra volume van het aantal ouderen pas bij de meicirculaire van het betreffende jaar tot uiting komt in de hoogte van het gemeentefonds. Dit betekent dat er rekening gehouden moet worden met een negatieve PM vanaf 2025. Tegenover de negatieve PM staat een positieve PM voor de te nemen besparingsmaatregelen binnen de huishoudelijke hulp.

Dagbesteding

De kosten voor dagbesteding zijn de afgelopen twee jaar gedaald. Op basis van de realisatie 2023 kan het budget structureel worden verlaagd met circa € 142.000. Vanaf 2025 zal een deel van de kosten voor dagbesteding verleend gaan worden als subsidie. Het effect hiervan is nog niet bekend, maar uitgangspunt is dat de kosten niet mogen stijgen ten opzichte van de huidige situatie.

Vervoer daginvulling

Op basis van de realisatie 2023 is er een structureel voordeel van circa € 15.000, waarbij de aanname is dat het aantal personen in 2024 met een indicatie voor vervoer daginvulling gelijk blijft.

16. Hulpmiddelen

Voor de hulpmiddelen wordt dezelfde systematiek gehanteerd als voor huishoudelijke hulp. Dit betekent dat de prognose 2024 uitgaat van realisatie 2023 + 3% groei van het aantal cliënten in 2024 en nog geen autonome groei voor 2025. Dit levert een nadeel op van € 344.000 voor 2024 en vanaf 2025 een nadeel van € 350.000. Voor de indexering is uitgegaan van 2%. Bij de 2e tussenrapportage zal het effect van indexering (deze is gebaseerd op CPI augustus) worden meegenomen.

17. Begeleiding Wmo

Binnen het budget begeleiding Wmo is een overschot gerealiseerd in 2023. Dit overschot wordt structureel doorgetrokken en levert een voordeel op van € 139.000. Naast dit voordeel is het budget ook structureel verlaagd in het advies realiseren tijdelijke extra maatschappelijke opvang met € 150.000. Dit omdat er geen wachtlijstbegeleiding meer plaatsvindt van personen die in hotels zijn geplaatst.

18. Eigen Bijdrage Wmo

De eigen bijdragen voor 2024 bedragen € 20,60 per maand. Dit is een stijging van 8,42% vergeleken met de € 19 per maand in 2023. De realisatie van 2023 + 8,42% toename eigen bijdrage + 3% groei aantal Wmo gebruikers zorgt voor het nieuwe verwachte bedrag aan eigen bijdragen.

19. PGB Wmo

Het aantal PGB's voor de Wmo neemt licht af in de afgelopen jaren. Het budget kan hierdoor incidenteel met € 36.000 en structureel met € 29.000 worden verlaagd.

20. Collectief vervoer

In de begroting 2024-2027 is het budget voor collectief vervoer structureel met € 200.000 verlaagd en in de 2^e tussenrapportage 2023 nog eens structureel verlaagd met € 51.000. In de coronajaren 2020 en 2021 werd er veel minder gebruik gemaakt van collectief vervoer. Maar ook nadat de corona maatregelen begin 2022 werden opgeheven bleef het gebruik van collectief vervoer in 2022 en 2023 achter bij de jaren voor corona. Echter sinds eind 2023 laten de cijfers zien dat het gebruik van collectief vervoer weer toeneemt. Het aantal personen met een indicatie voor collectief vervoer is in 2024 licht gestegen met 0,8%, maar vooral het aantal actieve gebruikers nam toe. In het eerste kwartaal van 2024 nam dit met 5,8% toe ten opzichte van het eerste kwartaal 2023. Ook maakten de actieve gebruikers meer ritten (toename 12,7%) en werden er meer kilometers afgelegd (toename 17,5%). Dit zorgt ervoor dat het budget voor collectief vervoer structureel met € 220.000 wordt opgehoogd. Door een toename van het gebruik van collectief vervoer nemen ook de inkomsten uit eigen bijdragen toe en wordt dit verhoogd van € 205.000 naar € 240.000, een voordeel van € 35.000. Het nadeel op het budget collectief vervoer bedraagt daarmee € 185.000 in 2024 en structureel € 141.000.

21. Eenzaamheid

Vanaf 2025 wordt een besparing van € 20.000 doorgevoerd op het budget eenzaamheidsbestrijding. Dit betreft een structurele onderbesteding. Voor 2024 valt deze onderbesteding van € 20.000 ook vrij.

Participatiewet

22. Individuele inkomenstoelage

In 2022 is het budget voor de individuele inkomenstoelage structureel met € 200.000 opgehoogd, omdat de verwachting was dat het bereik zou toenemen als gevolg van de energietoelage. Echter hiervan maakt deels een andere doelgroep gebruik en heeft niet geleid tot een stijging van het aantal

aanvragen individuele inkomenstoeslag. Het budget kan derhalve structureel met € 220.000 worden verlaagd. De individuele inkomenstoeslag komt ook terug bij de bezuinigingen.

23. BUIG lasten

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
P-wet uitkeringen	105	107	107	107	107
Loonkostensubsidie	-250	-250	-250	-250	-250
IOAW	78	61	43	26	165
IAOZ	-3	-3	-3	-3	-3
Totaal BUIG lasten	-70	-85	-102	-120	19

De uitgaven aan Pwet-uitkeringen blijven binnen de begroting (3% stijging); effect is 6 uitkeringen minder (€ 107.500 voordeel). IOAW daalt sneller qua aantal uitkeringen en levert per jaar extra voordeel op. De uitgaven aan loonkostensubsidies zijn hoger en worden geprognosticeerd op 180 personen in plaats van de begrote 150 personen (nadeel € 250.000).

24. BUIG baten

In februari is een correctie geweest op het voorlopige BUIG budget 2024, omdat voor een aantal gemeenten foute cijfers qua woningen waren meegenomen. Voor Nissewaard voorlopig een nadeel van circa € 29.000. Vanwege de daling van het aantal IOAW-uitkeringen dalen ook de verwachte inkomsten voor terugvorderingen. Dit levert een nadeel op van € 15.000 in 2024.

25. BUIG

In april heeft een nadere bijstelling plaatsgevonden van het Rijksbudget BUIG. De voorlopige bijstelling is € 393.435 lager. Hier staat tegenover dat ook een herziene prognose volgt van het aantal uitkeringen en de uitgaven op basis van de gemiddelde prijs van een uitkering. In 2023 is geconstateerd dat de gemiddelde prijs per uitkering is toegenomen en in 2024 lijkt de gemiddelde prijs verder te stijgen. Dit vergt een verdere analyse om een goede prognose te kunnen maken voor 2024 en verder. Daarnaast wordt een businesscase voorbereid voor het verhogen van het aantal personen met een loonkostensubsidies, waardoor het aantal uitkeringen kan afnemen. Zodra meer bekend is over de herziene prognose en de businesscase, zullen de financiële gevolgen worden meegenomen bij het opstellen van de begroting. Vooralsnog is deze post PM.

Volksgezondheid

26. GGD

De begroting 2025 voor de basistaken bedraagt € 789.879. Begroot hiervoor is € 784.156. Er is derhalve een nadeel van € 5.723.

Sluitend maken 2024

Dekking reserve Sociaal Domein (naar € 0)

Om voor 2024 tot een sluitende stelpost te komen wordt een beroep gedaan op de reserve Sociaal Domein.

6. Bijlage III Bezuinigingsvoorstellen 2025 - 2028

Onderstaand wordt een overzicht inclusief bijbehorende toelichting weergegeven van de voorgestelde bezuinigingen voor 2025 – 2028. Hierbij betreft het eerste deel bezuinigingsvoorstellen met betrekking tot de Algemene Dienst en het tweede deel bezuinigingsvoorstellen met betrekking tot het Sociaal Domein.

A. Bezuinigingsvoorstellen Algemene Dienst

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2025	2026	2027	2028
	Bestuur en dienstverlening					
	<i>Bestuur</i>					
1.	Beëindiging samenwerkingsverband VP	Lasten		129	129	129
2.	Kapitaalverzekering APPA	Lasten	172	172	172	172
	<i>Burgerzaken</i>					
3.	Automatische uitgifte documenten	Lasten		60	60	60
4.	Online verlengen documenten	Lasten		60	60	60
5.	Verhoging leges huwelijk en partnerschap	Baten	21	21	21	21
6.	Verhoging leges uittreksel/inlichten uit de Basisregistratie Personen	Baten	23	23	23	23
7.	Wet Basisregistratie Personen - geen huisbezoeken meer	Lasten	50	50	50	50
	<i>Dienstverlening</i>					
8.	Verminderen representatiebudget	Lasten	7	7	7	7
	Totaal Bestuur en dienstverlening		273	522	522	522
	Schoon, heel en veilig					
	<i>Openbare orde en veiligheid</i>					
10.	Deels laten vrijvallen budget ondermijning	Lasten	30	50	50	50
11.	Niet invoeren meldpunt gevaarlijke honden.	Lasten	25	25	25	25
12.	Verminderen de inzet van horeca-stewards	Lasten			75	75
13.	Korting GR VRR	Lasten		161	161	161
	<i>Beheer openbare ruimte</i>					
14.	Afval en Reiniging bij evenementen doorberekenen aan evenement	Baten	20	20	20	20
15.	Assetmanagement	Lasten		500	500	500
16.	GEO /data op orde	Lasten		200	200	200
17.	Wijkuitvoeringsplan	Lasten	172	172	172	172
18.	Bijspijkeren	Lasten	18	18	18	18
19.	Reinis - dividend	Baten	300	300	300	300
20.	Reinis - niet-DVO-taken	Lasten	300	300	300	300
21.	Civieltechnische Kunstwerken	Lasten	13	13	13	13
22.	Dagelijks onderhoud verhardingen	Lasten	60	60	60	60
23.	Korting GR DCMR	Lasten	33	33	33	33
24.	Onderhoud groen	Lasten	530	530	530	530
25.	Kwaliteitsimpuls openbare ruimte (te verwachten subsidie)	Baten		125	125	125
26.	Onderhoud begraafplaats	Lasten		50	50	50

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2025	2026	2027	2028
27.	Bedrijfsmiddelen buitenruimte	Lasten	50	50	50	50
	Accommodaties en parkeren					
28.	Controle op betalen parkeerbelasting uitvoeren via elektrische scooter.	Lasten		75	75	75
29.	Kortparkeertarieven garages	Baten	600	600	600	600
30.	Kortparkeertarieven garages	Baten			300	300
31.	Verlagen onderhoudsniveau gemeentelijke accommodaties.	Lasten		300	300	300
	Totaal Schoon, heel en veilig		2.151	3.582	3.957	3.957
	Duurzaam ontwikkelen en wonen					
	Bereikbaarheid en mobiliteit					
32.	Stoppen met gedragscampagne VP	Lasten	25	25	25	25
33.	Korting GR MRDH	Lasten		9	9	9
	Duurzaamheid					
34.	Formatie programma Duurzaamheid	Lasten		150	150	150
35.	Structurele middelen Duurzaamheid	Lasten			180	180
	Totaal Duurzaam ontwikkelen en wonen		25	184	364	364
	Ondernemen en ontspannen					
	Economie					
36.	Stoppen met economic Board Voorne-Putten	Lasten	13	13	13	13
	Recreatie en toerisme					
37.	Buitenstedelijke recreatie	Lasten	65	65	65	65
38.	Korting GR Recreatieschap	Lasten		19	19	19
39.	Op Voorne-Putten - nader te onderzoeken	Lasten		32	32	32
40.	Afbouw leader en marketingorganisatie en formatie m.i.v. 2028	Lasten				70
41.	Verminderen Marketing Organisatie op Voorne-Putten	Lasten		PM	PM	PM
	Sport					
42.	Exploitatie Rivièrabad	Lasten		100	100	100
43.	Uitvoeringskosten team Preventie en Welzijn	Lasten Baten		100	100	100
	Totaal Ondernemen en ontspannen		78	329	329	399
	Overzichten					
	Ondersteuning organisatie					
44.	Korting GR Streekarchief	Lasten		51	51	51
45.	Beperken bezetting postkamer	Lasten		45	45	45
46.	Minder kunst in het stadhuis	Lasten	4	4	4	4
47.	Verminderen concernoverhead	Lasten		352	352	352
48.	Besparing Rechtsbescherming	Lasten	50	100	100	100
49.	Verminderen 24-uurs post	Lasten	7	7	7	7
50.	Vakliteratuur - minder abonnementen	Lasten	42	53	53	53
51.	Verzekeringen	Lasten	20	20	20	20
52.	Vrijval overige middelen	Lasten	5	5	5	5
53.	Korting GR Syntrophos	Lasten		234	234	234

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2025	2026	2027	2028
54.	Taakstelling formatie - strategische personeelsplanning	Lasten	100	250	500	500
55.	City Marketing mogelijkheden verkleinen	Lasten	10	10	10	10
56.	Representatie bestuur, promotie, P.R.	Lasten	15	15	15	15
	Treasury					
57.	Dividend BNG	Baten	45	45	45	45
	OZB					
58.	Toerekenen kosten WOZ-bezwaren	Baten	50	50	50	50
59.	Verhogen OZB woningen	Baten		PM	PM	PM
	Belastingen overige					
60.	Verhogen tarief Forensenbelasting met 5%	Baten	2	2	2	2
61.	Hogere realisatie baten Toeristenbelasting + verhoging met 5%	Baten	90	90	90	90
62.	Vervallen kwijtschelding 1 ^e hond	Baten	25	25	25	25
63.	Verhogen tarief Hondenbelasting met 5%	Baten	35	35	35	35
	Overige baten en lasten					
64.	Verminderen lasten herwaardering functies	Lasten		50	50	50
65.	Beperken post onvoorzien tot € 1.000	Lasten	99	99	99	99
	Totaal Overzichten		599	1.542	1.792	1.792
	Totaal bezuinigingsvoorstellen Algemene Dienst		3.126	6.159	6.964	7.034

Toelichting bezuinigingsvoorstellen Algemene Dienst

6.1 Bestuur en dienstverlening

Bestuur

1. Beëindiging samenwerkingsverband VP

Met de beëindiging van het samenwerkingsverband kan € 129.000 structureel vrijvallen.

2. Kapitaalverzekering APPA

De pensioenopbouw van (ex-) bestuurders en de gemeentelijke organisatie vindt volledig in eigen beheer plaats. Hierdoor hoeven er geen premies meer afgedragen te worden voor pensioenopbouw via een kapitaalverzekering.

Burgerzaken

3. Automatische uitgifte documenten

De leverancier van de Burgerzakenapplicatie ontwikkelt een selfservice afhaalsysteem voor aangevraagde reisdocumenten. Hierdoor is er minder capaciteit benodigd voor deze taak.

4. Online verlengen documenten

Het online vernieuwen van documenten zal geleidelijk gemeengoed worden, zowel bij rijbewijzen als bij de reisdocumenten. Eén bezoek aan het stadhuis volstaat dan. Hierdoor is er minder capaciteit benodigd voor deze taak.

5. Verhoging leges huwelijk en partnerschap

Voorgesteld wordt om de leges voor huwelijk en partnerschap te verhogen met € 100.

6. Verhoging leges uittreksel/inlichten uit de Basisregistratie Personen

Voorgesteld wordt om de leges voor uittreksels/inlichtingen uit de BRP te verhogen. Hierover wordt nog nader geadviseerd.

7. Wet Basisregistratie Personen - geen huisbezoeken meer

Sedert 1 oktober 2021 loopt er een pilot adreskwaliteit, waarbij wordt ingezet op adresonderzoek met huisbezoek. Hier kan mee gestopt worden, zij het dat het inmiddels als verplichting is opgenomen in de wet Basisregistratie personen.

Dienstverlening

8. Verminderen representatiebudget

Dit representatiebudget is bedoeld voor de aanschaf van o.a. bedrijfskleding, communicatie en representatie. Op basis van de realisatiecijfers kan hiervan een deel vrijvallen.

6.2 Schoon, heel en veilig

Openbare orde en veiligheid

10. Deels laten vrijvallen budget ondermijning

Op het vrij besteedbare budget Ondermijning blijft jaarlijks structureel geld over. Niet omdat dit niet uitgegeven wordt, maar omdat het een proces is van lange adem. Lastig is de juiste keuze te maken in bijvoorbeeld informatiesystemen (privacyproof). Met de IV-organisatie en gemeente Vlaardingen zijn hier wel gesprekken over, maar zolang dit geen resultaat levert, kan het budget vrij vallen.

11. Niet invoeren meldpunt gevaarlijke honden.

Het opzetten van een meldpunt gevaarlijke honden en het beschikbaar houden van toezichthouders en juridisch handhavers voor de verdere afhandeling kost formatie en budget. Het niet invoeren van dit meldpunt zorgt dat de hiermee samenhangende budgetten vrij kunnen vallen. Dit houdt ook in dat er geen trainingen aangeboden worden op het moment dat er een melding komt van een gevaarlijke hond.

12. Verminderen de inzet van horeca-stewards

Voorgesteld wordt om minder gebruik te maken van de horeca-stewards.

13. Korting GR VRR

Gezien de omvang van de bezuinigingen waar Nissewaard (en andere gemeenten) zich voor gesteld zien, ligt het in de lijn dat ook de Gemeenschappelijke regelingen hier een bijdrage aan leveren.

Beheer openbare ruimte

14. Afval en Reiniging bij evenementen doorberekenen aan evenement

Voorgesteld wordt om de schoonmaakwerkzaamheden voor evenementen door te belasten aan de organisator.

15. Assetmanagement

Door integraal (combi met stedelijk programmeren) en ketengericht te werken, werken we efficiënter en effectiever. Meer werken van groot onderhoud zullen integraal worden opgepakt. Ook worden onderhoudsprojecten beter aangesloten op projecten en initiatieven van ruimtelijke ontwikkeling. Dit houdt wel in dat herstraatwerken meer gefaseerd (uitstel) worden uitgevoerd.

16. GEO /data op orde

Door meer te investeren op datasturing kan er beter worden aanbesteed. Ook meerwerk wat tegen hogere prijzen in rekening wordt gebracht, wordt verminderd.

17. Wijkuitvoeringsplan

In verband met de beschikbaar gestelde middelen voor kwaliteitsimpulsen voor de wijken De Hoek, De Akkers en Waterland wordt het structurele beheerbudget voor wijkaanpak bezuinigd.

18. Bijspijkeren

Voorgesteld wordt om te minderen met de Bijspijker-activiteiten.

19. Reinis - dividend

Het dividend vanuit Reinis wordt nu niet structureel in de begroting geraamd. Ingeschat wordt dat dit ca € 300.000 per jaar betreft.

20. Reinis - niet-DVO-taken

Naast het binnenhalen van een subsidie voor het beheren en legen van prullenbakken wordt de bezuiniging ingevuld door de frequentie op een aantal schoontaken te verminderen.

21. Civieltechnische Kunstwerken

Voorgesteld wordt om de frequentie van het reinigen van civieltechnische kunstwerken (o.a. bruggen) te verlagen.

22. Dagelijks onderhoud verhardingen

Voorgesteld wordt om het onderhoudsbudget met 5% te verlagen.

23. Korting GR DCMR

Gezien de omvang van de bezuinigingen waar Nissewaard (en andere gemeenten) zich voor gesteld zien, ligt het in de lijn dat ook de Gemeenschappelijke regelingen hier een bijdrage aan leveren.

24. Onderhoud groen

Voorgesteld wordt het onderhoudsbudget Groen met 10% te verlagen. In 1e instantie wordt ingezet op het beter aanbesteden van eenmalige opdrachten en jaarcontracten. Vervolgens betekent het verlagen van de frequentie van onderhoud en het voeren van diversiteitsbeleid. Daarbij wordt de verbinding gezocht met duurzaamheid en ecologie.

25. Kwaliteitsimpuls openbare ruimte (te verwachten subsidie)

Vanuit het Rijk wordt een structurele subsidie verstrekt voor het verminderen van wegwerpplastic in het zwerfafval. Deze subsidie is nog niet in de begroting opgenomen.

26. Onderhoud begraafplaats

Het onderhoudsniveau is momenteel A+. Door dit niveau te verlagen naar A/B, kan het onderhoudsbudget worden verlaagd.

27. Bedrijfsmiddelen buitenruimte

Door efficiënter en langer om te gaan met bedrijfskleding en gereedschappen is een besparing mogelijk.

Accommodaties en parkeren

28. Controle op betalen parkeerbelasting uitvoeren via elektrische scooter

Momenteel wordt deze taak verricht door parkeerwachters te voet in een koppel. Op de donderdag zijn dit 2 koppels in verband met de koopavond. In totaal zijn er 6 mensen parttime aan de slag. Deze worden ingehuurd via het bedrijf Handhavingsupport.

Voorgesteld wordt om de controle op een scooter te gaan doen. Per scooter kan een groter aantal controles worden uitgevoerd.

29. Kortparkeertarieven garages

Uit de jaarstukken 2023 blijkt dat er € 300.000 structureel meer aan inkomsten wordt ontvangen. Daarnaast is per 1 januari 2024 de termijn van 60 minuten verlaagd naar 50 minuten, ook dit levert € 300.000 per jaar meer op.

30. Kortparkeertarieven garages

Voorgesteld wordt om de parkeerduur in 2027 voor het € 1 tarief met 10 minuten te korten, hetgeen ca € 300.000 per jaar aan extra inkomsten genereerd.

31. Bijstellen onderhoudsniveau gemeentelijke accommodaties.

Door te kiezen voor een meerjarendoorkijk met een planperiode van 10 jaar voor de planmatige onderhoudskosten is de gemiddelde onderhoudsbehoefte € 300.000 per jaar minder dan de structurele onderhoudsmiddelen (over 40 jaar). Daarom kan dit budget omlaag bijgesteld worden. Het onderhoudsniveau van de accommodaties blijft gelijk.

6.3 Duurzaam ontwikkelen en wonen

Bereikbaarheid en mobiliteit

32. Stoppen met gedragscampagne VP

Voorgesteld wordt om met deze campagne te stoppen.

33. Korting GR MRDH

Gezien de omvang van de bezuinigingen waar Nissewaard (en andere gemeenten) zich voor gesteld zien, ligt het in de lijn dat ook de Gemeenschappelijke regelingen hier een bijdrage aan leveren.

Duurzaamheid

34. Formatie programma Duurzaamheid

De formatielasten kunnen gedekt worden ten laste van de rijksmiddelen voor de uitvoering van het klimaatakkoord (CDOKE). Concreet gaat dit over € 60.000 voor de programmasecretaris en € 90.000 voor een communicatieadviseur.

35. Structurele middelen Duurzaamheid

Dit betreft het vervallen van het totale structurele budget voor het programma Duurzaamheid met ingang van 2027. Dit betekent dat de lasten in het kader van de opgave duurzaamheid gezocht moeten worden binnen de bestaande lijnbudgetten. Dit geldt ook voor eventueel benodigde cofinanciering. De ambitie van de gemeente Nissewaard om in 2050 energieneutraal, klimaatadaptief en circulair te zijn zal daarmee vertraagd worden.

6.4 Ondernemen en ontspannen

Economie

36. Stoppen met economic Board Voorne-Putten

Voorgesteld wordt om te stoppen met deze samenwerking in de trippel helix (Ondernemers, Onderwijs en Overheid).

Recreatie en toerisme

37. Buitenstedelijke recreatie

Het huidige budget buitenstedelijke recreatie is ruimer dan de deelnemersbijdrage.

38. Korting GR Recreatieschap

Gezien de omvang van de bezuinigingen waar Nissewaard (en andere gemeenten) zich voor gesteld zien, ligt het in de lijn dat ook de Gemeenschappelijke regelingen hier een bijdrage aan leveren.

39. Op Voorne-Putten - nader te onderzoeken

In samenwerking met gemeente Voorne aan zee is afgesproken om geen bijdrage meer te doen in het gezamenlijke stimuleringsfonds recreatieve voorzieningen Voorne-Putten.

40. Afbouw leader en marketingorganisatie en formatie m.i.v. 2028

Het Leaderprogramma loopt tot en met 2027.

41. Verminderen Marketing Organisatie op Voorne-Putten

Bekeken wordt of en op welke manier de Marketing Organisatie kan voortbestaan.

Sport

42. Exploitatie Rivièreabad

Er is momenteel sprake van onderbesteding op dit budget. Voorgesteld wordt om dit vrij te laten vallen. De gestegen energielasten van het zwembad zijn in deze nog wel een punt van aandacht.

43. Uitvoeringskosten team Preventie en Welzijn

Op dit terrein wordt voorgesteld om structureel € 100.000 te besparen. Over de wijze van invulling wordt nog nader geadviseerd.

6.5 Overzichten

Ondersteuning organisatie

44. Korting GR Streekarchief

Gezien de omvang van de bezuinigingen waar Nissewaard (en andere gemeenten) zich voor gesteld zien, ligt het in de lijn dat ook de Gemeenschappelijke regelingen hier een bijdrage aan leveren.

45. Beperken bezetting postkamer

De afname van fysieke binnenkomende post maakt dat de huidige formatie van 3 fte bij postkamer teruggebracht kan worden.

46. Minder kunst in het stadhuis

Voorgesteld wordt om niet langer gebruik te maken van een abonnement voor het huren van kunst.

47. Verminderen concernoverhead

In de bezuinigingsvoorstellen zit voor een deel ook een reductie van formatie besloten. De geldende afspraak is dat de overhead in de organisatie 'meebeweegt' met mutatie in de formatie. Dat houdt in dat bij een bezuiniging op formatie en ook bezuinigd wordt op de overhead.

48. Besparing Rechtsbescherming

Het Rijk heeft € 150 miljoen per jaar beschikbaar gesteld aan de zogeheten POK³-middelen. Dit is bedoeld om drempels te verlagen voor inwoners in het kader van rechtsbescherming. Omdat deze taak al voor een deel door de organisatie gedaan werd en de uitbreiding hiervan op een efficiënte wijze is ingevuld, kan een deel van de begrote middelen vrijvallen.

---

³ POK staat voor Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag.

49. Verminderen 24-uurs post

Voorgesteld wordt om voortaan alleen bij uitzondering gebruik te maken van 24-uurs post.

50. Vakliteratuur - minder abonnementen

Voorgesteld wordt om de vakliteratuur met 25% te verminderen.

51. Verzekeringen

De verzekeringspremies zijn gedaald.

52. Vrijval overige middelen

Dit betreft de vrijval van structurele middelen advieskosten en porto.

53. Korting GR Syntrophos

Gezien de omvang van de bezuinigingen waar Nissewaard (en andere gemeenten) zich voor gesteld zien, ligt het in de lijn dat ook de Gemeenschappelijke regelingen hier een bijdrage aan leveren.

54. Taakstelling formatie - strategische personeelsplanning

Dit betreft een taakstelling op de formatie van de organisatie met ingang van 2025 welke in relatie tot de strategische personeelsplanning en natuurlijk verloop zal worden ingevuld.

55. City Marketing mogelijkheden verkleinen

Dit betreft het beperken van Light up, verschillende subsidies aan evenementen zoals Tour de France dames e.a., maar ook bijdragen aan Placebranding.

56. Representatie bestuur, promotie, P.R.

Voorgesteld wordt om de uitgaven op dit budget (o.a. catering, beveiliging, promotiemateriaal) te beperken. Hiervoor zal kritischer gekeken worden naar representatie uitgaven, bepaalde bezoeken zullen niet meer gedaan worden of kariger worden ingekleed.

Treasury

57. Dividend BNG

Het dividend wat jaarlijks van de BNG werd ontvangen was in het verleden beperkt en was niet geraamd in de begroting. De afgelopen jaren is dit echter opgelopen waardoor dit nu wel opportuun geworden is.

OZB

58. Toerekenen kosten WOZ-bezwaren

Voorgesteld wordt om bij het bepalen van de hoogte van de OZB-tarieven rekening te houden met kosten van WOZ-bezwaren.

59. Verhogen OZB woningen

Nissewaard staat op dit moment op plek 105 van de in totaal 342 gemeenten in Nederland. De nummer 1 heeft daarbij de laagste gemiddelde woonlasten en de nummer 342 de hoogste. Een verhoging van 9,5% zou een extra opbrengst opleveren van ca € 1,2 miljoen structureel. Deze optie wordt vooralsnog achter de hand gehouden (PM).

Belastingen overige

60. Verhogen tarief Forensenbelasting met 5%

Voorgesteld wordt om het tarief voor de Forensenbelasting met 5% te verhogen.

61. Hogere realisatie baten Toeristenbelasting + verhoging met 5%

Uit de jaarstukken 2023 blijkt dat de baten Toeristenbelasting een stuk hoger uitgevallen zijn dan begroot. Voorgesteld wordt om daarnaar een tariefsverhoging toe te passen van 5%.

62. Vervallen kwijtschelding 1e hond

Voorgesteld wordt om de kwijtschelding voor de 1^e hond te laten vervallen.

63. Verhogen tarief Hondenbelasting met 5%

Voorgesteld wordt om het tarief voor de Hondenbelasting met 5% te verhogen.

Overige baten en lasten

64. Verminderen lasten herwaardering functies

Voorgesteld wordt om dit budget met € 50.000 te verlagen. Dit budget is bedoeld om de lasten van een herwaardering in het lopende jaar op te vangen, daarna wordt het meegenomen in de herziening van de totale personeelsbegroting. Dit bedrag betreft een onderuitputting van het budget. In verband met de voorgenomen overgang naar een ander functiewaarderingssysteem voor de sector Gemeenten (HR21) in 2024/2025 wordt verwacht dat dit budget in 2025 nog nodig is. Vrijval wordt daarom vanaf 2026 voorgesteld.

65. Beperken post onvoorzien tot € 1.000

Het hebben van een post Onvoorzien in de begroting is verplicht. Echter, de hoogte ervan staat vrij. Voorgesteld wordt om deze post te beperken tot € 1.000.

B. 6.6 Bezuinigingsvoorstellen Sociaal Domein

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2025	2026	2027	2028
	Leren, participeren en ondersteunen					
	<i>Thuis in Nissewaard</i>					
1.	ICT budget	Lasten		50	50	50
2.	Ontwikkelbudget	Lasten		483	483	483
3.	Uitvoeringsbudgetten verlagen	Lasten	25	25	25	25
4.	Adviesraad Sociaal Domein	Lasten		15	15	15
	Maatwerk Jeugd					
5.	Aanpak 10 duurste gezinnen	Lasten		100	100	100
6.	GR Jeugd en lokale jeugdhulp	Lasten	500	2.400	2.400	2.400
7.	Maatwerkvoorzieningen jeugd	Lasten		130	130	130
8.	Daginvulling jeugd	Lasten		300	300	300
9.	Vervoer daginvulling jeugd	Lasten		18	18	18
10.	Subsidies diverse Sociaal Domein	Lasten	42	42	42	42
11.	Subsidie lokale preventie jeugd	Lasten		879	879	879
	Maatwerk Volwassenen					
12.	Huishoudelijke hulp	Lasten	500	1.700	1.700	1.700
13.	Begeleiding Wmo	Lasten		400	400	400
14.	Subsidies diverse SD	Lasten	50	50	50	50
15.	Subsidies Wmo (maatsch.DV & mantelzorg)	Lasten		928	928	928
16.	Clientondersteuning	Lasten		100	100	100
17.	Eenzaamheid	Lasten	20	39	39	39
18.	Verhuiskosten Wmo	Lasten		30	30	30
19.	Collectief vervoer Wmo	Lasten		300	300	300

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2025	2026	2027	2028
20.	Complexe trajecten / Wmo maatwerk	Lasten		25	25	25
	Werk, inkomen, inburgering & armoedebeleid					
21.	Tegoed OV Rotterdam	Lasten	100	100	100	100
22.	Subsidies diverse SD	Lasten	8	8	8	8
23.	Subsidie Preventie armoede en schuldbemiddeling	Lasten		159	159	159
24.	Anti-discriminatie	Lasten		20	20	20
25.	Collectieve ziektekostenverzekering beperken (netto besparing)	Lasten		331	331	331
26.	Persoonlijk minimabudget IIT	Lasten	107	543	543	543
27.	Subsidie minderheden (50% verlagen)	Lasten		10	10	10
28.	Korting GR Voorne-Putten Werkt	Lasten		100	100	100
	Volksgezondheid					
29.	AED budget	Lasten	16	16	16	16
30.	Korting GR GGD Rotterdam Rijnmond	Lasten		18	18	18
	Totaal Leren, participeren en ondersteunen		1.368	9.319	9.319	9.319
	Totaal bezuinigingsvoorstellen Sociaal Domein		1.368	9.319	9.319	9.319

Toelichting bezuinigingsvoorstellen Sociaal Domein

6.7 Leren, participeren en ondersteunen

Thuis in Nissewaard

1. ICT budget

Dit betreft een structureel budget voor (nieuwe) ICT-uitgaven. Voorgesteld wordt om dit vrij te laten vallen. Huidige structurele uitgaven kunnen nog wel gedaan worden.

2 Ontwikkelbudget

Dit betreft een structureel budget voor innovatie en het financieren van projecten voor transformatie of (toekomstige) kostenbesparing. Voorgesteld wordt om dit vrij te laten vallen.

3. Uitvoeringsbudgetten verlagen

Bijna ieder uitvoeringsonderdeel binnen het Sociaal Domein heeft een eigen uitvoeringsbudget ten behoeve van abonnementen, medische adviezen, cliëntervaringsonderzoeken, etc. Op de verschillende budgetten is lichte onderbesteding. Bij samenvoeging van deze budgetten kan er efficiency voordelen ontstaan, bijvoorbeeld als gekozen wordt eens per 2 jaar cliëntervaringsonderzoeken te doen. Bekeken wordt nog of het samenvoegen kan op basis van IV3 taakvelden (BBV-regels begroting). Het betreft de budgetten: uitvoeringskosten Wmo, uitvoeringskosten jeugd, inhuur deskundigen derden, benchmark & onderzoek en schuldhulpverlening.

4. Adviesraad Sociaal Domein

Voorgesteld wordt om het budget voor de Adviesraad Sociaal Domein (en daarmee ook de vergoeding voor de leden) te verlagen.

Maatwerk Jeugd

5. Aanpak 10 duurste gezinnen

Een voorwaarde om deze besparing te realiseren is dat de Wams (wet Multiproblematiek) is gestart. De beoogde invoering was gepland voor 1 juli 2024, maar in september 2023 heeft de Tweede Kamer dit voorstel controversieel verklaard en is deze wet voorlopig uitgesteld. Vooralsnog wordt gestart met aanpak van 10 complexe/dure casussen jeugdhulp. Het maakt onderdeel uit van het plan van aanpak Taskforce Jeugd.

6. GR Jeugd en lokale jeugdhulp

Van deze taakstelling is de inschatting dat € 500.000 reeds gerealiseerd kan worden met ingang van 2025. Het overige deel van de taakstelling zal naar verwachting gerealiseerd worden in 2026 en verder.

Om deze taakstelling te behalen zal ingezet worden op de huisartsenroute, indicaties wettelijke verwijzers controleren, geen automatische herindicaties op eerste verwijzing, etc. Dit is onderdeel van de aanpak task force jeugd. Met betrekking tot de hervormingsagenda jeugd staat nog een openstaande structurele taakstelling van € 2,4 miljoen opgenomen in de begroting. Deze voorgestelde bezuinigingen komen hier dus nog bovenop. Het open einde karakter van de voorzieningen en de diverse wettelijke verplichten zullen het een uitdaging maken om deze taakstelling te realiseren.

7. Maatwerkvoorzieningen jeugd

Hier loopt momenteel al een onderzoek naar. Het is onzeker of er kosten bespaard kunnen worden, want de kosten voor maatwerk zijn niet altijd duurder dan reguliere voorzieningen via Open House. Het betreft een samenvoeging van besparingsmogelijkheden op budgetten Jeugd met beperking en Maatwerkarrangementen jeugd. Een en ander maakt onderdeel uit van het plan van aanpak Taskforce Jeugd.

8. Dagingvulling jeugd

Dit betreft jeugdhulp ter vervanging van reguliere dagactiviteiten van kinderen, zoals peuterspeelzaal en onderwijs. Er loopt al een onderzoek om scholen meer verantwoordelijkheid te laten nemen, door vaker kinderen toch toe te laten tot onderwijs. Ook moet onderzoek gedaan worden naar het gemiddeld/maximaal aantal dagdelen dat geïndiceerd kan worden. Daarnaast wordt naar de budgetstructuur binnen jeugd nog gekeken, omdat deze duidelijker kan, waardoor betere monitoring mogelijk is. Hiermee worden de randen van de wet opgezocht. Deze besparing komt bovenop de reeds gerealiseerde taakstelling. Een en ander maakt onderdeel uit van het plan van aanpak Taskforce Jeugd.

9. Vervoer dagingvulling jeugd

Deze besparing is een gevolg van de maatregel dagingvulling jeugd. Door een lager aantal dagdelen gemiddeld per kind te gaan indiceren hoeft er ook gemiddeld minder vervoer (minder ritten) te worden ingezet en er wordt een kilometerdrempel ingezet overeenkomstig het leerlingenvervoer. Indien het aantal dagdelen omlaag gaat, gaat dit bedrag ook omlaag. Een en ander maakt onderdeel uit van het plan van aanpak Taskforce Jeugd.

10. Subsidies diverse Sociaal Domein

In het pakket met bezuinigingsvoorstellen met betrekking tot het thema in de begroting "Maatwerk jeugd" zijn enkele voorstellen opgenomen ten aanzien van het beperken van te verstrekken subsidies. De verwachting is dat voor een bedrag van € 42.000 dit reeds met ingang van 2025 kan worden ingevoerd. Het college heeft in dit verband besloten de subsidies voor 2025 niet te indexeren. Hierover zal nog nader worden geadviseerd.

11. Subsidie lokale preventie jeugd

Dit betreft een taakstelling op het budget Lokale preventie van 50%. Deze 50% is de maximale bezuinigingsmogelijkheid om niet in de knel te komen met wettelijke taken.

Over de exacte invulling zal nog nader worden geadviseerd. Met deze bezuiniging zal voor de inwoner merkbaar gesneden worden in het voorzieningenpakket en zal dus minder preventief aanbod en aanbod ter versterking van de samenleving beschikbaar zijn.

Om meer dan 5% bezuiniging mogelijk te maken, heeft het college besloten hiertoe voor 1 juni aan de organisaties die vallen onder de desbetreffende subsidieregeling een beschikking te sturen waarin de aankondiging wordt gedaan dat de subsidies worden afgebouwd, alsmede voor 2025 de subsidie niet wordt geïndexeerd.

Maatwerk Volwassenen

12. Huishoudelijke hulp

Het bedrag voor 2024 betreft de beoogde besparing zonder toevoeging door verhoging van het kostprijsonderzoek. Het belangrijkste besparingsidee om dit bedrag te behalen is standaard eens per 2 weken huishoudelijke hulp te indiceren, in plaats van wekelijks. Dit kan niet voor iedereen gaan gelden; criteria moeten worden onderzocht. Daarnaast zijn er enkele ideeën om in het voorveld als algemene voorziening te bieden, zodat huishoudelijke hulp wellicht later of minder geïndiceerd kan worden.

13. Begeleiding Wmo

Een deel van de ondersteuning betreft financiële begeleiding, dus hulp bij het omgaan met geld. Begeleiding is nu vaak langdurig. We bekijken op welke wijze begeleiding kan worden beperkt, bijvoorbeeld in duur, maar ook het doel waarvoor het wordt verstrekt. Nadere advisering over de mogelijkheden volgt.

14. Subsidies diverse SD

In het pakket met bezuinigingsvoorstellen met betrekking tot Maatwerk volwassenen zijn enkele voorstellen opgenomen ten aanzien van het beperken van te verstrekken subsidies. De verwachting is dat voor een bedrag van € 50.000 dit reeds met ingang van 2025 kan worden ingevoerd. Het college heeft in dit verband besloten de subsidies voor 2025 niet te indexeren. Hierover zal nog nader worden geadviseerd.

15. Subsidies Wmo (maatsch.DV & mantelzorg)

Dit betreft een taakstelling op het budget Lokale preventie van 50%. Deze 50% is de maximale bezuinigingsmogelijkheid om niet in de knel te komen met wettelijke taken.

Over de exacte invulling zal nog nader worden geadviseerd. Met deze bezuiniging zal voor de inwoner merkbaar gesneden worden in het voorzieningenpakket en zal dus minder preventief aanbod en aanbod ter versterking van de samenleving beschikbaar zijn.

Om meer dan 5% bezuiniging mogelijk te maken, heeft het college besloten hiertoe voor 1 juni aan de organisaties die vallen onder de desbetreffende subsidieregeling een beschikking te sturen waarin de aankondiging wordt gedaan dat de subsidies worden afgebouwd, alsmede voor 2025 de subsidie niet wordt geïndexeerd.

16. Cliëntondersteuning

De besparing op cliëntondersteuning is onderdeel van bestaande inspanning 'optimaliseren van basisaanbod' dat in 2024 wordt gestart. Het bepalen van de effecten vergt tevens nog nader onderzoek.

17. Eenzaamheid

Dit betreft deels een onderbesteding van het huidige budget. Eenzaamheidsaanpak is een onderdeel van veel activiteiten die vanuit een ander kader worden gefinancierd. Door dit zichtbaarder te maken (in bijvoorbeeld een uitvoeringsplan) kan eenzaamheid worden aangepakt zonder specifiek budget. In dit verband kan, in aanvulling op het schrappen van de onderbesteding, in totaal 50% van het budget eenzaamheidsbestrijding worden bezuinigd.

18. Verhuiskosten Wmo

Dit betreft voor € 20.000 een geconstateerde onderbesteding op dit budget. Daarnaast kan door een wijziging van het beleid op dit terrein, bijvoorbeeld het aanpassen van de hoogte van de vergoeding, een besparing worden gerealiseerd. Afhankelijk van de hoogte van de vergoeding, levert dit meer of minder besparing op. De vergoeding moet echter wel realistisch blijven, omdat hiermee duurdere alternatieven (woningaanpassing) worden voorkomen.

19. Collectief vervoer Wmo

Dit betreft het verhogen van de eigen bijdrage voor het collectief vervoer (hoger dan het tarief Openbaar vervoer). Ook is het mogelijk het aantal kilometers verder te beperken. Hiertoe moet nog verder onderzoek worden gedaan. Ook kan dit vermoedelijk pas ingaan met het nieuwe contract voor collectief vervoer. Hiermee zoeken we de randen van de wet op. Met verder gaande beleidsmaatregelen kan de beoogde besparing met € 150.000 worden verhoogd. Over de invulling hiervan wordt nog nader geadviseerd.

20. Complexe trajecten / Wmo maatwerk

Dit betreft een onderbesteding op het budget welke vrij kan vallen en een bezuiniging op maatwerk.

Werk, inkomen, inburgering & armoedebeleid

21. Tegoed OV Rotterdam

Naast de kosten voor Rotterdam is er € 100.000 begroot voor vergoeding van retail en OV, gekoppeld aan de Rotterdam. Dit zal komen te vervallen per 2026.

22. Subsidies diverse SD

In het pakket met bezuinigingsvoorstellen met betrekking tot Werk, inkomen, inburgering & armoedebeleid zijn enkele voorstellen opgenomen ten aanzien van het beperken van te verstrekken subsidies. De verwachting is dat voor een bedrag van € 8.000 dit reeds met ingang van 2025 kan worden ingevoerd. Het college heeft in dit verband besloten de subsidies voor 2025 niet te indexeren. Hierover zal nog nader worden geadviseerd.

23. Subsidie Preventie armoede en schuldbemiddeling

Bij een halvering van dit budget zal de subsidie aan jeugdfonds sport en cultuur en stichting leergeld verminderen en kunnen derhalve minder kinderen van minima ouders sporten of deelnemen aan culturele activiteiten en/of schoolspullen krijgen. Daarnaast zullen organisaties als de voedselbank, humanitas hulp bij administratie en budgetmaatjes minder subsidie krijgen. Om meer dan 5% bezuiniging mogelijk te maken, heeft het college besloten hiertoe voor 1 juni aan de organisaties die vallen onder de desbetreffende subsidieregeling een beschikking te sturen waarin de aankondiging wordt gedaan dat de subsidies worden afgebouwd, alsmede voor 2025 de subsidie niet wordt geïndexeerd.

24. Anti-discriminatie

Dit betreft een bezuiniging op het budget voor anti-discriminatie en regenbooggelden. Deels is dit wel een wettelijk verplichte taak (anti-discriminatievoorziening). Dit betreft een subsidie aan Radar voor uitvoering gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen en preventietaken. De regenbooggelden worden elk jaar variabel ingezet voor activiteiten op het gebied van LHTBI beleid.

25. Collectieve ziektekostenverzekering beperken (netto besparing)

Voor deze besparing wordt er voorgesteld om een staffel in te bouwen gebaseerd op het inkomen van een inwoner voor de gemeentelijke bijdrage op de collectieve ziektekostenverzekering. Dit houdt in dat de gemeentepolis komt te vervallen voor inwoners met een inkomen tussen de 120% en 130% van de bijstandsnorm. De gemeentelijke bijdrage van de ziektekostenverzekering verder te verlagen voor inwoners met een inkomen tussen 110% van de bijstandsnorm en 120%. Eveneens de bijdrage te verlagen voor inwoners met een inkomen tussen 100% en 110% van de bijstandsnorm. Het genoemde bedrag betreft overigens de netto besparing indien de collectieve ziektekostenverzekering wordt beperkt. Dit betekent namelijk dat voor medisch noodzakelijke kosten een groter beroep wordt gedaan op bijzondere bijstand, waardoor op dat budget de uitgaven stijgen. Tevens kost het meer uitvoeringskosten hetgeen ook bekostigd moet worden. Naar schatting levert het beperken van deze minimaregeling tussen € 181.000 en ca € 331.000 netto op. Omdat de collectieve ziektekostenverzekering al vele jaren bestaat, is een exacte inschatting van de netto besparing niet goed mogelijk.

26. Persoonlijk minimabudget IIT

In de technische begroting is het budget voor persoonlijk minimabudget geïndexeerd met 2%. De toeslagen zijn niet verhoogd. Dit levert een besparing op van € 107.000.

Ruim 2.500 volwassen langdurig minima maken gebruik van de individuele inkomensvoet (IIT) en ontvangen jaarlijks € 250. Indien deze toeslag met twee keer € 50 wordt verminderd, levert dit € 250.000 op. Voor 1.500 kinderen wordt kindtoeslag verstrekt van € 300. Indien deze toeslag met twee keer € 50 wordt verminderd, levert dit € 150.000 op. Ongeveer 350 ouderen maken gebruik van de regeling energiebijdrage ouderen. Deze toeslag betreft € 250 per jaar. Als ook deze met twee keer € 50 wordt verminderd levert dit € 36.000 op.

27. Subsidie minderheden (50% verlagen)

Dit betreft de maximale besparing op dit subsidiebudget. Dit zijn subsidies aan verschillende organisaties die activiteiten inzetten ten behoeve van integratiebevordering en sociaal cultureel werk. Met een halvering van het budget krijgen organisaties minder subsidie en kunnen minder activiteiten uitvoeren.

28. Korting GR Voorne-Putten Werkt

Gezien de omvang van de bezuinigingen waar Nissewaard (en andere gemeenten) zich voor gesteld zien, ligt het in de lijn dat ook de Gemeenschappelijke regelingen hier een bijdrage aan leveren.

Volksgesondheid

29. AED budget

Er is een dekkend netwerk van AED's. Het onderhoud is voor rekening van de organisaties zelf. Dit budget kan geheel vervallen. Indien er in de toekomst weer middelen beschikbaar zijn, kan een subsidieregeling weer makkelijk worden opgestart.

30. Korting GR GGD Rotterdam Rijnmond

Gezien de omvang van de bezuinigingen waar Nissewaard (en andere gemeenten) zich voor gesteld zien, ligt het in de lijn dat ook de Gemeenschappelijke regelingen hier een bijdrage aan leveren.

7. Bijlage IV Overzicht administratieve mutaties 2024 - 2028

Onderstaand wordt een overzicht inclusief bijbehorende toelichting weergegeven van de geïnventariseerde administratieve mutaties voor 2024 – 2028. Deze mutaties zijn budgettair neutraal en slechts financieel technisch van aard.

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Nr.	Omschrijving	Lasten/ baten	2024	2025	2026	2027	2028
	Bestuur en dienstverlening						
1.	Centralisering budgetten automatisering	Lasten	315	295	218	218	218
	Totaal Bestuur en dienstverlening		315	295	218	218	218
	School, heel en veilig						
2.	Onderhoud	Lasten	1				
3.	Energie	Lasten	246	295	249	249	249
4.	Verduurzaming buitenzwembaden	Lasten	-20				
		Baten	20				
5.	Formatie VTH en RB	Lasten	177	162	162	162	162
		Baten	10	10	10	10	10
6.	Kabels en leidingen	Lasten	-267	-267	-267	-267	-267
7.	Centralisering budgetten automatisering	Lasten	142	145	145	145	145
	Totaal Schoon, heel en veilig		310	345	299	299	299
	Duurzaam ontwikkelen en wonen						
8.	Duurzaamheid	Lasten	-320	-320	-320	-320	-320
9.	Doorbelasting	Lasten	-60				
		Baten	60				
10.	Centralisering budgetten automatisering	Lasten	93	95	95	95	95
11.	Formatie VTH en RB	Lasten	-85	-70	-70	-70	-70
	Totaal Duurzaam ontwikkelen en wonen		-312	-295	-295	-295	-295
	Ondernemen en ontspannen						
12.	BIZ Centrum	Lasten	-155	-155	-155	-155	-155
		Baten	155	155	155	155	155
13.	Beiaardier	Lasten	-18	-18	-18	-18	-18
14.	Centralisering budgetten automatisering	Lasten	31	32	32	32	32
15.	Energie	Lasten	-94	-113	-89	-89	-89
	Totaal Ondernemen en ontspannen		-80	-99	-74	-74	-74

Nr.	Omschrijving	Lasten/ baten	2024	2025	2026	2027	2028
	Leren, participeren en ondersteunen						
16.	Minimaregeling	Lasten	-50	-50	-50	-50	-50
	Minimaregelingen - terugvorderingen	Baten	50	50	50	50	50
17.	Beschermd Wonen	Lasten	-100	-100	-100	-100	-100
	Eigen bijdrage Beschermd Wonen	Baten	100	100	100	100	100
18.	Beschermd Wonen - Tijdelijke maatschappelijke opvang	Lasten	-39	-26			
	Eigen bijdragen tijdelijke maatschappelijke opvang	Baten	39	26			
19.	Taakstelling beschermd thuis	Lasten					80
	Reserve Sociaal Domein	Baten					-80
20.	SPUK IZA	Lasten	-3.427	-3.427	-3.427		
		Baten	3.427	3.427	3.427		
21.	Centralisering budgetten automatisering	Lasten	290	295	295	295	295
22.	Overhead besluit toegang teamleider	Lasten	223	223	223	223	223
	Totaal Leren, participeren en ondersteunen		512	518	518	518	518
	Overzichten						
23.	Duurzaamheid	Baten	320	320	320	320	320
24.	Energie	Lasten	-152	-182	-160	-160	-160
25.	Onderhoud.	Baten	109				
		Lasten	-111				
26.	Kabels en leidingen	Lasten	38	38	38	38	38
		Baten	229	229	229	229	229
27.	Beiaardier	Lasten	18	18	18	18	18
28.	Centralisering budgetten automatisering	Lasten	-871	-863	-786	-786	-786
29.	Overhead besluit toegang teamleider	Lasten	-223	-223	-223	-223	-223
30.	Formatie VTH en RB	Lasten	-102	-102	-102	-102	-102
31.	Uitvoering wet Inburgering 2021	Lasten	-113	-226	-226	-226	-226
	Wet Inburgering / SPUK Wet Inburgering	Baten	113	226	226	226	226
	Totaal Overzichten		-744	-765	-666	-666	-666
	Totaal		0	0	0	0	0

Toelichting administratieve mutaties

7.1 Bestuur en dienstverlening

1. Centralisering budgetten automatisering

De decentrale ICT-budgetten worden gecentraliseerd.

7.2 Schoon, heel en veilig

2. Onderhoud

De onderhoudsbudgetten zijn herijkt en het advies is om de ramingen bij te stellen op basis van de uitgevoerde analyse. Uit de analyse is het volgende geconstateerd:

1. Een aantal onderhoudsprojecten (W-installaties, liften en vervanging inbraakinstallatie) met een doorloop en/of welke zijn doorgeschoven van 2023 naar boekjaar 2024 zijn opgenomen in de begroting. Hierbij is tevens de haalbaarheid herbeoordeeld van de reeds geplande onderhoudswerkzaamheden 2024, welke reeds zijn opgenomen met de PPN 2024.
2. Bij onderhoud aan Rivièrabad zijn er diverse onvoorziene zaken die hersteld moeten worden en is besloten om deze werkzaamheden te combineren met het reeds geplande renovatie en verduurzaming van het object.

Om de noodzakelijke onderhoudsactiviteiten volledig te budgetteren kan ten behoeve van 2024 een bedrag van € 1 miljoen worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Onderhoud gemeentelijke gebouwen. De verwachting is dat de stand van de reserve Onderhoud gemeentelijke gebouwen ultimo 2024 een omvang heeft van € 3,6 miljoen.

3. Energie

De stelposten voor energie worden verdeeld over de verschillende budgetten van accommodaties, openbare verlichting e.d.

4. Verduurzaming buitenzwembaden

Het budget voor verduurzamen buitenzwembaden is verdeeld over 2024 en 2025. Met deze wijziging wordt het budget over 2025 naar voren gehaald.

5. Formatie VTH en RB

Door herschikking binnen de formatie wordt 1,0 fte Senior Adviseur bij VTH en 1,0 fte contractmanager bij RB aangesteld. Dekking komt uit vacatures, opleidingsbudget BOA's, Beheer en Projecten en diverse overige budgetten. Per saldo is deze wijziging budgettair neutraal.

6. Kabels en leidingen

Na het opheffen van de gemeenschappelijke regeling met Rotterdam in het kader van de vergunningverlening ondergrondse infra, gaat de gemeente de taak weer zelf uitvoeren. De begroting dient hierop te worden aangepast.

7. Centralisering budgetten automatisering

De decentrale ICT-budgetten worden gecentraliseerd.

7.3 Duurzaam ontwikkelen en wonen

8. Duurzaamheid

Om de overheadcomponent van de specifieke uitkering CDOKE te kunnen verantwoorden, moet de begroting iets worden aangepast.

9. Doorbelasting

In de begroting 2024 is een doorbelasting van salarislsten als baten i.p.v. lasten opgenomen. Dit dient te worden gecorrigeerd.

10. Centralisering budgetten automatisering

De decentrale ICT-budgetten worden gecentraliseerd.

11. Formatie VTH en RB

Door herschikking binnen de formatie wordt 1,0 fte Senior Adviseur bij VTH en 1,0 fte contractmanager bij RB aangesteld. Dekking komt uit vacatures, opleidingsbudget BOA's, Beheer en Projecten en diverse overige budgetten. Per saldo is deze wijziging budgettair neutraal.

7.4 Ondernemen en ontspannen

12. BIZ Centrum

De raming van de Bedrijveninvesteringszone Centrum is voor de lasten en baten aangepast naar de verwachte bedragen voor 2024.

13. Beiaardier

Vanwege een teamwijziging van de Beiaardier moeten de salariskosten verantwoord worden onder een ander programma.

14. Centralisering budgetten automatisering

De decentrale ICT-budgetten worden gecentraliseerd.

15. Energie

De stelposten voor energie worden verdeeld over de verschillende budgetten van accommodaties, openbare verlichting e.d.

7.5 Leren, participeren en ondersteunen

16. Bijzondere bijstand- terugvorderingen

Zowel de uitgaven van de bijzondere bijstand (sociale verstrekkingen in natura) als de baten (terug ontvangsten), zijn structureel met € 50.000 naar boven bijgesteld.

17. Beschermd wonen / Eigen bijdrage beschermd wonen

Aan cliënten met beschermd wonen wordt een eigen bijdrage gevraagd. In dit kader worden de lasten en baten voor de Eigen bijdrage voor beschermd wonen verhoogd. Op basis van de realisatie 2023 is de verwachting dat er € 325.000 aan Eigen bijdrage voor beschermd wonen wordt gerealiseerd.

18. Beschermd wonen / Eigen bijdrage tijdelijke maatschappelijke opvang

Aan cliënten die in een opvanginstelling verblijven, wordt een eigen bijdrage gevraagd. In dit kader worden de lasten en baten voor de Eigen bijdrage voor de tijdelijke opvang van dak- en thuislozen verhoogd voor de periode 1-4-2024 tot 1-7-2025.

19. Taakstelling beschermd thuis / Reserve Sociaal Domein

De technische begroting 2028 is een kopie van het boekjaar 2027, hierom is onterecht een onttrekking van de reserve sociaal domein in het boekjaar 2028 meegenomen. Deze wordt gecorrigeerd.

20. SPUK IZA – Lokaal Gezondheidsbeleid

Conform de verleningsbeschikking van de specifieke uitkering SPUK Integraal Zorgakkoord is voor de jaren 2024 tot en met 2026 jaarlijks € 3,4 miljoen verleend. In de begroting worden hiervoor zowel de baten (de rijks ontvangsten) als de lasten (uitgaven in het kader van de IZA) geraamd.

21. Centralisering budgetten automatisering

De decentrale ICT-budgetten worden gecentraliseerd.

22. Overhead besluit toegang teamleider

Als gevolg van het besluit optimalisatie Toegang vind een verschuiving plaats van lasten voor 2 fte teamleiders van programma 5 naar programma 6.

7.6 Overzichten

23. Duurzaamheid

Om de overheadcomponent van de specifieke uitkering CDOKE te kunnen verantwoorden, moet de begroting iets worden aangepast.

24. Energie

De stelposten voor energie worden verdeeld over de verschillende budgetten van accommodaties, openbare verlichting e.d.

25. Onderhoud

De aanpassing van het onderhoud betreft doorgeschoven werkzaamheden van de Raadszaal. Daarnaast is er een hogere ontvangst SPUK-sport doordat er meer onderhoudswerkzaamheden worden opgenomen bij sportaccommodaties waarvoor de BTW via deze regeling kan worden teruggevraagd. Per saldo in combinatie met programma 2 is dit budgettair neutraal.

26. Kabels en leidingen

Na het opheffen van de gemeenschappelijke regeling met Rotterdam in het kader van de vergunningverlening ondergrondse infra, gaat de gemeente de taak weer zelf uitvoeren. De begroting dient hierop te worden aangepast.

27. Beiaardier

Vanwege een teamwijziging van de Beiaardier moeten de salariskosten verantwoord worden onder een ander programma.

28. Centralisering budgetten automatisering

De decentrale ICT-budgetten worden gecentraliseerd.

29. Overhead besluit toegang teamleider

Als gevolg van het besluit optimalisatie Toegang vind een verschuiving plaats van lasten voor 2 fte teamleiders van programma 5 naar programma 6.

30. Formatie VTH en RB

Door herschikking binnen de formatie wordt 1,0 fte Senior Adviseur bij VTH en 1,0 fte contractmanager bij RB aangesteld. Dekking komt uit vacatures, opleidingsbudget BOA's, Beheer en Projecten en diverse overige budgetten. Per saldo is deze wijziging budgettair neutraal.

31. Uitvoering wet Inburgering 2021 / Wet Inburgering / SPUK Wet Inburgering

Per 1 juli 2024 wordt 2 fte tijdelijke inhuur omgezet naar structurele personele Lasten Hiervan wordt 1,83 fte bekostigt uit het budget Uitvoeringskosten inburgering en 0,33 fte uit het budget SPUK Wet inburgering ten behoeve van tolkeninzet.

8. Bijlage V Reserves en voorzieningen

In de onderstaande tabellen is de stand van de reserves en voorzieningen terug te vinden per 1 januari van het betreffende jaar. De reserve- en voorzieningenmutaties betreffende de bestuurlijke besluiten naar aanleiding van de begroting 2024 – 2028 dan wel via separate besluitvorming (inclusief voorstellen in deze perspectiefnota, zie onderstaand).

Stand per 1 januari	bedragen x € 1.000				
	2024	2025	2026	2027	2028
Omschrijving					
Algemene reserve	56.113	56.332	56.209	56.123	56.079
Totaal Algemene reserve	56.113	56.332	56.209	56.123	56.079
Annuïteiten	3.997	3.652	3.307	2.962	2.617
Flankerend Beleid	999	999	999	999	999
Beheer	9.873	5.588	5.094	5.100	5.106
Groot onderhoud beheer	861	4.595	3.401	2.068	861
Herstructurering Sterrenkwartier	678	1.628	1.628	1.628	1.628
Herstructurering	2.726	2.726	2.726	2.726	2.726
Nn2040	577	1.217	897	577	577
Projecten	998	998	998	998	998
Duurzaamheid	1.121	701	281	281	281
Bereikbaarheid	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Egalisatie milieuheffing	2.117	2.095	2.083	2.071	2.059
Energiecrisis	907	907	907	907	907
Verkoopresultaat gem. gebouwen	1.144	1.663	1.663	1.663	1.663
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	2.468	2.428	2.439	2.450	2.461
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	1.231	1.165	1.179	1.153	1.127
De Stoep/CKE	426	426	426	426	426
Sportaccommodaties	511	460	409	358	307
Onderwijshuisvesting	2.021	2.135	2.679	2.792	2.654
Ontwikkeling klantcontactcentrum (KCC)	153	153	153	153	153
De Boeg daklozenopvang	188	188	188	188	188
Sociaal domein	14.333	5.460	4.234	3.773	3.692
Centrumtaken maatschappelijke opvang/vrouwenopvang (MO/VO)	22.326	10.326	10.326	10.326	10.326
Thuiswerkregeling	626	706	786	866	946
<i>Bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten</i>					
Nieuwbouw Penta	904	904	904	904	904
Nieuwbouw Scouting	341	341	329	317	305
Parkeerbeleid	492	492	492	492	492
Totaal bestemmingsreserves	77.018	56.953	53.528	51.178	49.403
Totaal reserves	133.131	113.285	109.737	107.301	105.482

Voorzieningen

bedragen x € 1.000

	2024	2025	2026	2027	2028
Omschrijving					
Pensioen APPA	2.599	2.599	2.599	2.599	2.599
Verlofsparen	2.900	2.900	2.900	2.900	2.900
Riolering	11.566	11.606	11.638	11.924	12.281
Totaal voorzieningen	17.065	17.105	17.137	17.423	17.780

9. Bijlage VI Investeringskredieten

Onderstaand is een overzicht opgenomen van voor 2024 beschikbaar gestelde kredieten, via de Programmabegroting 2024 - 2027 dan wel via separate advisering, en de geplande investeringen voor 2025 en verder. Bij het opstellen van de begroting 2025 – 2028 zal dit overzicht geactualiseerd worden. Daar waar in de onderstaande tabel negatieve bedragen worden vermeld, betreft dit bijdragen/baten in de betreffende investering van een derde.

bedragen x € 1.000

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	2028
Accommodaties - diversen					
AV RAADSZAAL		150			
DIVERSE INVESTERINGEN ACCOMODATIES			1.705	3.159	
HYBRIDE WERKEN BOEKENBERG	485				
NIEUWBOUW SCOUTING BERNISSE	787				
PAND VOORWEG (TEAM BUITENRUIMTE	80				
RESTAURANT KEUKENINRICHTING	40				
RESTAURANT SPOELKEUKEN	35				
VERB WERKGEBOUW B HUURDEERSDEEL	859				
VERB WERKGEBOUW B VERHUURDEERSDEEL	580				
VERDUURZAMING MA DE RUIJTERSTR	418				
AANSCHAF PRISBORDEN	20				
Parkeergarages					
BEWEGWIJZERING PARKEERGARAGES	19				
C2000 MELDKAMER				17	
C2000 PARKEERGARAGES				643	
CCTV MELDKAMER		138			
CCTV PARKEERGARAGES		241			
MELDKAMER	52				
OMROEPINSTALL CITY PLAZA		11			
OMROEPINSTALLATIE PARKEERGARAGES (CITY PLAZA)	11				
PMS STRAATPARKEREN			427		
VERV INSTALL PARKEERGAR 10 JR 2021	208				
VERV INSTALL PARKEERGAR 3JR (2020)	16				
VERV INSTALL PARKEERGAR 5 JR 2021	17				
Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs					
GYMZAAL DE ELEMENTEN	1.218				
GYMZAAL MY COLLEGE	1.380				
GYMZAAL SCALA/CHARLES	1.380				
IHP BLADERGROENSTR	52				
IHP DE AANWAS	104				
IHP DE WERELDREIZIGER	48				
IHP HET ANKER	7				
IHP KRAMERSTR	15				
IHP LOK VRIESLAND	16				
IHP MARCKENBURG	15				
IHP OP DREEF	17				

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	2028
IHP RAVELINDE	43				
IHP TROMPETPAD TROMBONESTR	104				
NB MY COLLEGE	13.374				
NB SCALA RIETVELDEN/CH. DE FOUCOULD	2.034				
NIEUWBOUW DE ELEMENTEN	14.801				
NIEUWBOUW STERRENKWARTIER	392				
ZONNEPANELEN BREDE SCHOOL ZUIDLAND	177				
ZONNEPANELEN IKC STERRENKWARTIER	204				
Sport - diversen					
AANLEG PUMPTRACK	390				
BUITENSPORTFACILITEIT MAASBOULEVARD	470				
KVOS VELD 1	162				
KVOS VELD 2	162				
OLYMPIA HANDBAL VELD 1 TOPLAAG	36				
OLYMPIA HANDBAL VELD 2 TOPLAAG	36				
PADELBANEN	22				
RIVIERABAD ZONNEPANELEN	652				
SPARK NIEUWE COATING EN BELIJNING	186				
TENNISCOMPLEX ZUIDLAND	114				
VERDUURZAMEN SPORTACCOMODATIES	15				
Theater de Stoep					
GELUIDINSTALLATIE DE STOEP 2021	86				
GELUIDINSTALLATIE DE STOEP 2023	88				
GELUIDINSTALLATIE DE STOEP 2024	137				
ICT/BEVEILIGING/KASSA DE STOEP 2024	90				
PRESENTATIEMIDDELEN DE STOEP 2024	48				
TREKKENWAND DE STOEP 2024	257				
VERLICHTING 2 DE STOEP 2023	88				
VERLICHTING DE STOEP 2024	324				
Centrum voor de Kunsten					
AANKOOP GEBOUW CVDK	3.750				
GEBOUW CVDK NIEUW VERBOUWING	5.925				
GROND CVDK NIEUW VERBOUWING	1.250				
HOOG-LAAG VERBINDING	700				
INRICHTINGSKOSTEN CVDK	715				
Afval					
ONDERGRONDSE CONTAINERS 2022	36				
ONDERGRONDSE CONTAINERS 2023	61				
ONDERGRONDSE CONTAINERS 2024	576				
ONDERGRONDSE CONTAINERS 2026			468		
ONDERGRONDSE CONTAINERS 2027				456	
Riolering					
AANDEEL RIOLERING INTEGRALE PROJECTEN		154			
RIOLERING MOLENSTTRAAT	50				
VRIJVERVAL RIOLERING 2022	1.089				

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	2028
VRIJVERVAL RIOLERING 2023	994				
VRIJVERVAL RIOLERING 2024	1.241				
VRIJVERVAL RIOLERING 2024	1.291				
VRIJVERVAL RIOLERING 2025		1.344			
VRIJVERVAL RIOLERING 2026			1.344		
VRIJVERVAL RIOLERING 2027				4.910	
Beschoeiingen					
BESCHOEIINGEN 2024	627				
DUIKERS 2021	210				
PARTICULIERE BESCHOEIINGEN 2023	758				
PARTICULIERE BESCHOEIINGEN 2024	216				
Verharderingen e.a.					
AKKERSVOORDE EO FASE 2	149	1.831			
BORGTWEG	365				
BRUG OVER DE HAVEN	349				
DE VROON.E.O.	488				
GROENEWOUD NOORD	1.432				
HEEMRAADLAAN ASFALT	694				
HERINRICHTING DE LEDE	1.300				
KERKHOEK E.O.	687				
LIEVEPLAATS EO	558				
RAADHUISLAAN		700			
ORANJELAAN	1.895				
RAADHUISSTRAAT E.O.	537				
RECONSTRUCTIE SCHRIJNWERKER	1.184				
RECONSTRUCTIE VEERWEG	443				
RIJBAAN HEKELINGSEWEG 1	1.319				
SCHIEKAMP NOORD FASE 1	3.867				
SPORTLAAN	668				
STATIONSWEG ASFALT	1.043				
THEEMSWEG	28				
VERVANGING CTK 2021	3.872				
VERVANGING MASTEN EN ARMATUREN	825				
VOETBALKOOI DE ELEMENTEN	165				
VONDELSINGEL	411				
WATERLAND FASE 1	154				
WATERLAND FASE 2	1.332				
WATERLAND FASE 3	1.639				
WATERLAND FASE 4	1.639				
AKKERSVOORDE EO FASE 2	149				
Diversen					
METRO-BUSSTATION	9.309				
UITBREIDING STANDPLAATSEN WOONWAGENS	600				
Totaal	98.962	4.569	3.944	9.184	PM

Mutaties investeringskredieten

Ten aanzien van een aantal kredieten is een bijstelling noodzakelijk dan wel wordt verzocht om het betreffende krediet te verstrekken. Het betreft de onderstaande kredieten. De kapitaallasten van deze bijstellingen zijn reeds meegenomen in deze perspectiefnota.

Bedragen x € 1.000

Krediet	Lasten Baten	Budget 2024	Reeds gerealiseerd	Verplichting	Prognose 2024	Verschil	I/S	Adm., Afwijking (I), Knelpunt (S)
Metro-Busstation	Baten	0	0	0	-8.069	8.069	I	Adm.
Vondelsingel	Lasten	411	13	61	261	150	I	Afwijking (I)
Chr. Huijgenslaan	Lasten	0	0	0	10	-10	I	Afwijking (I)
Borgtweg	Lasten	365	0	0	15	350	I	Afwijking (I)
Kerkhoek e.o.	Lasten	687	1	82	1.087	-400	I	Afwijking (I)
Heemraadlaan asfalt	Lasten	694	325	452	784	-90	I	Afwijking (I)
Voetbalkooi De Elementen	Lasten	165	0	0	233	-68	I	Adm.
Voetbalkooi De Elementen	Baten	0	0	0	-68	68	I	Adm.
Akkersvoorde e.o. fase 2	Lasten	149	0	0	0	149	I	Adm.
VRI Groene Kruisweg/Rivierabad	Lasten	0	0	0	150	-150	I	Afwijking (I)
VRI Groene Kruisweg/Schenkelweg/Molendijk	Lasten	0	0	0	180	-180	I	Afwijking (I)
VRI Schenkelweg/Noordeinde/Veerweg	Lasten	0	0	0	220	-220	I	Afwijking (I)
VRI Schenkelweg/Ruw.v.Puttenweg/Donaulaan	Lasten	0	0	0	180	-180	I	Adm.
Beschoeiingen 2024	Lasten	627	0	0	0	627	I	Adm.
Particuliere Beschoeiingen 2023	Lasten	758	0	250	1.385	-627	I	Adm.
Verduurzaming MA de Ruijterstraat	Lasten	418			630	-212	I	Afwijking (I)
Renovatie De Vuurvogel	Lasten	0			124	-124	I	Afwijking (I)
Spark nieuwe coating en belijning	Lasten	222			0	222	I	Adm.
Spark nieuwe coating en belijning	Baten	-36			0	-36	I	Adm.

Toelichting

Metro-Busstation

Bij het opladen van het krediet metro-busstation is abusievelijk vergeten de te ontvangen subsidie op te nemen in het financieel systeem. In de opgenomen raming van de kapitaallasten is hiermee wel rekening gehouden.

Vondelsingel

Betreft een voorlopige positief eindresultaat welke als dekking zal worden ingezet bij overschrijdingen op andere investeringskredieten.

Chr. Huijgenslaan

Betreft een kleine overschrijding in verband met meerwerk.

Borgtweg

Vanwege de subsidie van de MRDH een positief eindresultaat op het krediet welke zal worden ingezet als dekking voor tekorten op andere investeringskredieten.

Kerkhoek e.o.

Vanwege uitbreiding van de werkgrenzen en een hogere aanbesteding dan geraamd een verwacht tekort welke zal worden gedekt door voordelen op andere investeringskredieten.

Heemraadlaan asfalt

Vanwege een hogere aanbesteding dan geraamd en langere palen voor de geluidsschermen een verwacht tekort welke zal worden gedekt door voordelen op andere investeringskredieten.

Voetbalkooi De Elementen (Lasten en Baten)

Begin 2024 is er een subsidie van € 68.000 toegekend door het Havenbedrijf voor het multifunctionele sportveld. De bijdrage wordt toegevoegd aan het krediet.

Akkersvoorde e.o. fase 2

In verband met eerdere herziening van vervangingsinvestering, restantkrediet overboeken naar reconstructie Margrietstraat.

Verkeersregelinstallatie (VRI) Groene Kruisweg/Rivièrabad

Door verouderde verkeerslichtinstallaties zijn onderdelen om de installatie draaiende te houden niet meer leverbaar en moeten de installaties eerder vervangen worden dan voorzien. Deze vervanging was nog niet voorzien in de begroting. De kapitaallasten worden gedekt uit de stelpost Beheer.

Verkeersregelinstallatie (VRI) Groene Kruisweg/Schenkelweg/Molendijk

Idem.

Verkeersregelinstallatie (VRI) Schenkelweg/Noordeinde/Veerweg

Idem.

Verkeersregelinstallatie (VRI) Schenkelweg/Ruw.v.Puttenweg/Donaulaan

Idem.

Beschoeiingen 2024

Dit betreft het overboeken van het krediet Beschoeiingen 2024 naar het krediet voor de Particuliere beschoeiingen 2023 i.v.m. het in één keer aanbesteden.

Particuliere beschoeiingen 2023

Dit betreft het overboeken van het krediet Beschoeiingen 2024 naar het krediet voor de Particuliere beschoeiingen 2023 i.v.m. het in één keer aanbesteden.

Verduurzaming MA de Ruijterstraat

Een optelling van factoren (marktwerking aanbesteding en tegenvallers tijdens uitvoering) heeft ervoor gezorgd dat het projectbudget moet worden bijgesteld met totaal € 416.735 (incl. BTW). Dit betreft € 204.884 aan extra onderhoudsbudget waarvan wordt voorgesteld om dit te dekken ten laste van de reserve Onderhoud en € 211.851 aan extra investeringsbudget voor verduurzamingsmaatregelen met een kapitaallast van € 8.209. Zie ook bijlage II Knelpunten 2024 - 2028, punt 22.

Renovatie De Vuurvogel

De kosten van de renovatie van De Vuurvogel zijn hoger uitgevallen dan het beschikbare budget. Het oorspronkelijke budget was gebaseerd op het prijspeil 2019 en is niet geïndexeerd. Een externe kostendeskundige heeft aangegeven dat de overschrijding grotendeels is toe te wijzen aan de gestegen bouwkosten. Hij baseert zich op de zogenaamde BDB-index die in de betreffende periode

(juli 2019 – juli 2021) een stijging van 5,64% laat zien. Toepassing van dit percentage op het oorspronkelijke krediet betekent een verhoging van het krediet met € 124.255.

Spark nieuwe coating en belijning

Deze investering staat gepland voor 2024 maar na schouwing is uitvoering hiervan vooralsnog niet noodzakelijk. De investering wordt voorlopig doorgeschoven naar 2029.

Spark nieuwe coating en belijning

Door het verschuiven van de investering in de tijd komt ook de bijdrage vanuit de SPUK-sport (Specifieke uitkering-sport) in 2024 te vervallen.